

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«Επιστήμες της Αγωγής με Νέες Τεχνολογίες»

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

*«Διερεύνηση των απόψεων των καταρτιζομένων των ΔΙΕΚ για την Εξ Αποστάσεως
Εκπαίδευση»*

Φοιτήτρια: Στεφάνογλου Σουλτάνα ΑΜ: 995

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Στεργιανή Γκιαούρη

Φλώρινα, Νοέμβριος 2021

Φύλλο Εξέτασης

1. Επόπτης: Στεργιανή Γκιαούρη

Βαθμός: _____

Υπογραφή:

Ημερομηνία:

2. Δεύτερος Βαθμολογητής: Ρετάλη Άννα-Καρολίνα

Βαθμός: _____

Υπογραφή:

Ημερομηνία:

3. Τρίτος Βαθμολογητής: Θωίδης Ιωάννης

Βαθμός: _____

Υπογραφή:

Ημερομηνία:

Γενικός Βαθμός: _____

Η συγγραφέας βεβαιώνει ότι το περιεχόμενο του παρόντος έργου είναι αποτέλεσμα προσωπικής εργασίας και ότι έχει γίνει η κατάλληλη αναφορά της εργασίες τρίτων, όπου κάτι τέτοιο ήταν απαραίτητο, σύμφωνα με της κανόνες της ακαδημαϊκής δεοντολογίας.

Υπογραφή:

Ημερομηνία:

Ευχαριστίες

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτρια Στεργιανή Γκιαούρη, για την καθοδήγηση και την υποστήριξη, καθώς τους επιβλέποντες καθηγητές, κα Ρετάλη Άννα-Καρολίνα και κο Θωίδη Ιωάννη.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ στους/στις διευθυντές/ τριες και τους καταρτιζόμενους/ες των Ι.Ε.Κ της Δυτικής Μακεδονίας, που με την έμπρακτη βοήθειά τους επιτεύχθηκε η συλλογή απαντήσεων του ερωτηματολογίου.

Τέλος, ευχαριστώ την οικογένειά μου, για τη συμπαράσταση και κατανόηση σε όλο το διάστημα της συγγραφής της διπλωματικής μου εργασίας.

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	6
Summary.....	7
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	8
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	9
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ.....	10
Εισαγωγή.....	11
Κεφάλαιο 1 ^ο	17
1.1 Δια Βίου Μάθηση – Εκπαίδευση Ενηλίκων.....	17
1.2 Μάθηση – Εκπαίδευση - Κατάρτιση.....	18
Κεφάλαιο 2 ^ο	23
2.1 Οι βασικές θεωρίες στην εκπαίδευση ενηλίκων.....	23
2.2 Τα χαρακτηριστικά των ενηλίκων εκπαιδευομένων.....	24
2.3. Οι ανασταλτικοί παράγοντες των ενηλίκων εκπαιδευομένων στη μάθηση.....	26
2.4. Λόγοι συμμετοχής και κίνητρα.....	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο.....	29
3.1 Η Εξ αποστάσεως Εκπαίδευση.....	29
3.2 Οι περίοδοι εξέλιξης της ΕξαΕ.....	30
3.3 Τεχνολογικές εφαρμογές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.....	31
3.4 Το εκπαιδευτικό υλικό στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση.....	33
3.5 Η επικοινωνία στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση.....	35
3.6 Η αξιολόγηση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση.....	36
3.7 Κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες.....	37
3.8 Η αυτορρύθμιση της μάθησης στο διαδικτυακό περιβάλλον.....	39
Κεφάλαιο 4 ^ο	42
4.1 Τα δημόσια Ι.Ε.Κ.....	42
4.2 Το εκπαιδευτικό υλικό.....	43
4.3 Οι εκπαιδευτές των δημόσιων Ι.Ε.Κ.....	44

4.4 Οι καταρτιζόμενοι των δημόσιων Ι.Ε.Κ.....	44
Κεφάλαιο 5 ^ο	46
5.1 Σύνοψη πρότερων ερευνών	46
Κεφάλαιο 6 ^ο	52
6. Μεθοδολογία	52
6.1 Σκοπός της έρευνας και ερευνητικά ερωτήματα	52
6.2 Δείγμα μελέτης	54
6.3 Μέσα συλλογής δεδομένων	57
6.4 Διαδικασία συλλογής δεδομένων.....	61
Κεφάλαιο 7 ^ο	64
7. Αποτελέσματα.....	64
Κεφάλαιο 8 ^ο	115
8.1 Συζήτηση	115
8.2 Περιορισμοί της έρευνας.....	119
8.3 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα	120
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	121
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	129

Περίληψη

Η εκπαίδευση και κατάρτιση στα δημόσια Ι.Ε.Κ, πραγματοποιείται με τη φυσική παρουσία των καταρτιζομένων. Η εμπειρία της διαδικτυακής διδασκαλίας ήταν πρωτοφανής. Η παρούσα μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία επιχειρεί να παρουσιάσει δεδομένα για τη διεξαγωγή της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (εφεξής ΕξαΕ) στις συγκεκριμένες δομές εκπαίδευσης. Στόχος της μέσα από ποσοτική και ποιοτική έρευνα, είναι η διερεύνηση των απόψεων των καταρτιζομένων στην περίοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης λόγω της πανδημίας Covid-19.

Στο θεωρητικό μέρος παρουσιάζονται όροι που αφορούν στη «Διά Βίου Μάθηση», Εκπαίδευση ενηλίκων, μορφές μάθησης, θεωρίες μάθησης ενηλίκων και χαρακτηριστικά τους, εξ αποστάσεως εκπαίδευση, καθώς αναφορά στα Ι.Ε.Κ.

Διανεμήθηκαν ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια σε καταρτιζόμενους/ες των δημοσίων Ι.Ε.Κ της Δυτικής Μακεδονίας. Για την καταγραφή των απαντήσεων χρησιμοποιήθηκε ως βασικό ερευνητικό εργαλείο, ερωτηματολόγιο καθώς και ομάδες εστίασης και συνεντεύξεις για την επιβεβαίωση των αποτελεσμάτων.

Συμπληρώθηκαν 257 ερωτηματολόγια (66 άνδρες, 189 γυναίκες, 2 δεν τοποθετήθηκαν) από τα 6 δημόσια Ι.Ε.Κ. Από τα δεδομένα προέκυψε ότι οι καταρτιζόμενοι/ες δήλωσαν την προτίμησή τους στη φυσική παρουσία, ενώ η πρακτική άσκηση ήταν το στοιχείο που τους έλειπε περισσότερο στην περίοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Άλλα αρνητικά στοιχεία θεωρούν την πολύωρη ενασχόληση με τον υπολογιστή, καθώς και την ελλιπή κατάρτιση στην ειδικότητα. Θετικά θεωρούν την παρακολούθηση από το χώρο τους, την ευελιξία στις ώρες των μαθημάτων, καθώς και τον περισσότερο χρόνο για μελέτη.

Λέξεις κλειδιά: Εκπαίδευση ενηλίκων, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση, δημόσια Ι.Ε.Κ., κατάρτιση.

Summary

The education and training in the public I.E.K, is carried out with the physical presence of the trainees. The experience of online teaching was unprecedented. The present postgraduate thesis attempts to present data for the conduct of Distance Education (hereinafter ExaE) in the specific education structures. Its aim, through quantitative and qualitative research, is to investigate the views of trainees in the period of distance education due to the covid pandemic 19.

The theoretical part presents terms related to "Lifelong Learning", Adult education, forms of learning, theories of adult learning and their characteristics, distance education, as well as reference to I.E.K.

Electronic questionnaires were distributed to trainees of the public I.E.K of W. Macedonia. For the recording of the answers it was used as a basic research tool, a questionnaire as well as focus groups and interviews to confirm the results.

257 questionnaires were completed (66 men, 189 women, 2 were not placed) from the 6 public I.E.K. The data showed that the trainees stated their preference for physical presence, while the internship was the element they lacked most in the period of distance education. Other negative elements consider the long hours spent with the computer, the lack of training in the specialty. They positively consider the monitoring from their place, the flexibility in the lessons, more time for study.

Keywords: Adult education, Distance education, public I.E.K., training.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

	Περιεχόμενο	Σελίδα
Πίνακας 6.1	Κατανομή καταρτιζομένων ανά Δ.Ι.Ε.Κ	53
Πίνακας 6.3.1	Δημογραφικά στοιχεία συμμετεχόντων ομάδας εστίασης	57
Πίνακας 6.3.2	Δημογραφικά στοιχεία εκπαιδευτών/τριών	58
Πίνακας 6.4.1	Πίνακας ελέγχων κανονικότητας Kolmogorov-Smirnov - Ψυλώνες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης	60
Πίνακας 6.4.2	Πίνακας Αξιοπιστίας: Συντελεστής αξιοπιστίας Cronbach's Alpha	61
Πίνακας 7.1	Πίνακας συχνοτήτων - Δημογραφικά χαρακτηριστικά.	62
Πίνακας 7.2	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τοις %. Οικογενειακή κατάσταση	64
Πίνακας 7.3	Πίνακας συχνοτήτων-Γενικές ερωτήσεις	65
Πίνακας 7.4	Πίνακας συχνοτήτων-Γενικές ερωτήσεις-15 Τι χρησιμοποιούσατε για να συνδέεστε στα εξ αποστάσεως μαθήματα	66
Πίνακας 7.5	Πίνακας συχνοτήτων - Εξ αποστάσεως εκπαίδευσης	68
Πίνακας 7.6	Πίνακας συχνοτήτων - Εξ αποστάσεως εκπαίδευσης 17 Ποιες πλατφόρμες σύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν.	69
Πίνακας 7.7	Πίνακας συχνοτήτων - Εξ αποστάσεως εκπαίδευση -17. Ποιες πλατφόρμες σύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν	70
Πίνακας 7.8	Πίνακας συχνοτήτων - Εξ αποστάσεως εκπαίδευση- 19 Τρόποι επικοινωνίας εκπαιδευτών-καταρτιζομένων	71
Πίνακας 7.9	Πίνακας συχνοτήτων - Εξ αποστάσεως εκπαίδευση - 17. Ποιες πλατφόρμες σύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν	73
Πίνακας 7.10	Πίνακας συχνοτήτων και περιγραφικών μέτρων – Εξ αποστάσεως εκπαίδευση	75
Πίνακας 7.11	Πίνακας συχνοτήτων - Εξ αποστάσεως εκπαίδευση - 34. Με ποιους τρόπους πραγματοποιήθηκε η αξιολόγησή σας (πρόοδος, εξετάσεις εξαμήνου) στην εξ αποστάσεως διδασκαλία.	76
Πίνακας 7.12	Πίνακας συχνοτήτων και περιγραφικών μέτρων μέσης τιμής (Μ.Τ.) και τυπικής απόκλισης (Τ.Α.) - Κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες.	79
Πίνακας 7.13	Πίνακας συχνοτήτων και περιγραφικών μέτρων μέσης τιμής (Μ.Τ.) και τυπικής απόκλισης (Τ.Α.) - Κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες.	80
Πίνακας 7.14	Πίνακας συχνοτήτων - Απόψεις των καταρτιζόμενων για την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση	82
Πίνακας 7.15	Πίνακας συχνοτήτων - Απόψεις των καταρτιζόμενων για την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση - 51. Ποιες είναι οι μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζατε σχετικά με την Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της καραντίνας.	84

Πίνακας 7.16	Πίνακας συχνοτήτων - 52.Τι είναι εκείνο ή εκείνα που σας προβληματίζουν στην έως τώρα Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσή σας	85
Πίνακας 7.17	Πίνακας συχνοτήτων - 53 Ποια θεωρείτε αρνητικά στοιχεία στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση.	87
Πίνακας 7.18	Πίνακας συχνοτήτων - 55. Ποια θεωρείτε θετικά στοιχεία στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση.	88
Πίνακας 7.19	Πίνακας περιγραφικών μέτρων και μη-παραμετρικών ελέγχων Mann-Whitney U-test (*) και Kruskal-Wallis (**) – Δημογραφικά χαρακτηριστικά – εξ αποστάσεως εκπαίδευση.	92
Πίνακας 7.20	Πίνακας περιγραφικών μέτρων και μη-παραμετρικών ελέγχων Mann-Whitney U-test (*) και Kruskal-Wallis (**) – Δημογραφικά χαρακτηριστικά – κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες.	93
Πίνακας 7.21	Πίνακας περιγραφικών μέτρων και μη-παραμετρικών ελέγχων Mann-Whitney U-test (*) και Kruskal-Wallis (**) – Δημογραφικά χαρακτηριστικά – Αυτορρύθμιση της μελέτης και της μάθησης	95
Πίνακας 7.22	Πίνακας περιγραφικών μέτρων και μη-παραμετρικών ελέγχων Mann-Whitney U-test (*) και Kruskal-Wallis (**) – Δημογραφικά χαρακτηριστικά – Απόψεις των καταρτιζομένων	97
Πίνακας 7.23	Πίνακας περιγραφικών μέτρων και μη-παραμετρικών ελέγχων Mann-Whitney U-test (*) και Kruskal-Wallis (**) – Δημογραφικά χαρακτηριστικά – Απόψεις των καταρτιζομένων	101
Πίνακας 7.24	Πίνακας μη-παραμετρικής συσχέτισης Spearman's rho - Πυλώνες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης	103

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

	Περιγραφή	Σελίδα
Εικόνα 7.1	Ραβδογράμματα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - Δημογραφικά χαρακτηριστικά-φύλο	64
Εικόνα 7.2	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - Δημογραφικά χαρακτηριστικά-ηλικία	
Εικόνα 7.3	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - Δημογραφικά χαρακτηριστικά-τόπος κατοικίας	65
Εικόνα 7.4	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - Δημογραφικά χαρακτηριστικά-εισόδημα	65
Εικόνα 7.5	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - Δημογραφικά χαρακτηριστικά-μόρφωση	66

Εικόνα 7.6	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - Δημογραφικά χαρακτηριστικά-ειδικότητα	66
Εικόνα 7.7	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - Δημογραφικά χαρακτηριστικά-εξάμηνο	67
Εικόνα 7.8	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - Δημογραφικά χαρακτηριστικά-Ι.Ε.Κ. φοίτησης	67
Εικόνα 7.9	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τοις % - Οικογενειακή κατάσταση	64
Εικόνα 7.10	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - 15. Τι χρησιμοποιήσατε για να συνδέεστε στα εξ αποστάσεως μαθήματα	71
Εικόνα 7.12	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % -17. Ποιες πλατφόρμες σύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν	65
Εικόνα 7.13	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % -17. Ποιες πλατφόρμες ασύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν	66
Εικόνα 7.14	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - 17. Ποιες πλατφόρμες ασύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν	66
Εικόνα 7.15	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % -17. Ποιες πλατφόρμες ασύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν	
Εικόνα 7.15	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % -34. Με ποιους τρόπους πραγματοποιήθηκε η αξιολόγησή σας (πρόοδος, εξετάσεις εξαμήνου) στην εξ αποστάσεως διδασκαλία	81
Εικόνα 7.16	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - 51. Ποιες είναι οι μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζατε σχετικά με την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της καραντίνας	89
Εικόνα 7.17	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % -52.Τι είναι εκείνο ή εκείνα που σας προβληματίζουν στην έως τώρα Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευσή σας	91
Εικόνα 7.18	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - 53 Ποια θεωρείτε αρνητικά στοιχεία στην Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση	92
Εικόνα 7.19	Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - 53 Ποια θεωρείτε θετικά στοιχεία στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση	93

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

	Περιεχόμενο	Σελίδα
Σχήμα 1.1	Μάθηση -Εκπαίδευση - Κατάρτιση	19
Σχήμα 3.1	Οι συντελεστές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης	33
Σχήμα 3.2	Γενικό πλαίσιο του διδακτικού υλικού	35

Εισαγωγή

Η εμφάνιση των ταχύτατων αλλαγών στις σύγχρονες κοινωνίες, οδηγούν στην ολοένα και αυξανόμενη απόκτηση σημασίας της μάθησης. Τα μέλη μιας κοινωνίας προκειμένου να προσαρμόζονται και να επιβιώνουν, είναι σχεδόν υποχρεωμένα να συνεχίζουν να μαθαίνουν σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Είναι πιθανό το φαινόμενο να υπήρχε από πολύ παλιά, διότι οι άνθρωποι έχουν την ικανότητα μάθησης σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους, ωστόσο η ανάγκη αυτή ορίζεται επιτακτικότερη στη σημερινή εποχή (Jarvis 2004, σελ. 25). Μέσα σε ένα πλαίσιο συνεχόμενων κοινωνικών, τεχνολογικών, πολιτικών και πολιτιστικών αλλαγών της μεταβιομηχανικής οικονομίας, αναδύθηκε ο όρος «Διά Βίου Μάθηση» - (Lifelong Learning) (Δ.Β.Μ.). Κάτω από το πρίσμα της «Διά Βίου Μάθησης» περιλαμβάνεται και ο όρος «Εκπαίδευση Ενηλίκων». Μάθηση και «Εκπαίδευση Ενηλίκων» συνθέτουν τα βασικά συστατικά της.

Η «Εκπαίδευση Ενηλίκων» περιλαμβάνει όλες τις μορφές μάθησης και εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων όλων των φορέων που έχουν στόχο τη διασφάλιση των ενηλίκων στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία την οποία ανήκουν. Οι δραστηριότητες μάθησης και εκπαίδευσης αποτελούνται από ένα ευρύ φάσμα, ώστε οι ενήλικες να εξοπλίζονται με βασικές γνώσεις και δεξιότητες (UNESCO, 2015, σελ.7). Η αρχική και η συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση αποτελούν ουσιαστικά στοιχεία σε ένα «συνεχές» μάθησης, παρέχοντας γνώσεις και δεξιότητες που τους επιτρέπουν προσαρμογή και συντονισμό, με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και τις μεταβολές της κοινωνίας (Ρεντίφης, 2019, σελ. 386-391). Η συνθήκη αυτή, ενισχύεται από τις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), καθώς επιτρέπουν την πρόσβαση των ενηλίκων σε ποικιλία ευκαιριών μάθησης με ευέλικτο χαρακτήρα (Αρμακόλας, Παναγιωτακόπουλος, & Μασσαρά, 2015, σελ. 102-103).

Μεταξύ των φορέων υλοποίησης προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, περιλαμβάνονται τα δημόσια Ι.Ε.Κ., που εντάσσονται στα πλαίσια της τυπικής εκπαίδευσης πλέον, σύμφωνα με τον Ν. 4763/2020. Η εκπαίδευση πραγματοποιείται δια ζώσης, τόσο στα θεωρητικά όσο και στα εργαστηριακά μαθήματα και την πρακτική άσκηση.

Καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, όπως η εμφάνιση της νόσου Covid-19 στις αρχές του 2020, οδήγησε τις κυβερνήσεις των κρατών, να λάβουν έκτακτα μέτρα για την

προστασία των πολιτών, όπως η απαγόρευση της κυκλοφορίας και η αποφυγή των κοινωνικών επαφών. Ένα προληπτικό μέτρο για τη συνέχιση της εκπαίδευσης στις διάφορες βαθμίδες, το οποίο υιοθέτησαν πολλές χώρες μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, ήταν η εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Η πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, λόγω του συγκεντρωτικού χαρακτήρα λειτουργίας της κεντρικής διοίκησης, καθυστέρησε στην έναρξη λειτουργίας της ψηφιακής εκπαίδευσης (Μπέλλος & Τσάρπα 2021, σελ. 599). Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η χρήση της διαδικτυακής διδασκαλίας, λόγω της τεχνογνωσίας των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, παρουσίασε ομαλότερη μετάπτωση σε σχέση με τις υπόλοιπες βαθμίδες (Καραλής, 2020, σελ. 3) και άλλες εκπαιδευτικές δομές, όπως τα δημόσια Ι.Ε.Κ. Το μέτρο συνεχίστηκε και στη δεύτερη περίοδο της καραντίνας λόγω της συγκεκριμένης πανδημίας, στην επόμενη σχολική περίοδο 2020-2021.

Πολλοί μελετητές υποστηρίζουν ότι δεν πρόκειται για ΕξαΕ, αλλά για *απομακρυσμένη διδασκαλία έκτακτης ανάγκης*, λόγω του ότι τα εκπαιδευτικά ιδρύματα έπρεπε να λάβουν αποφάσεις σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα για τη μετάβασή τους στη διαδικτυακή εκπαίδευση (Hodges, Moore, Lockee, Trust, & Bond, 2020, σελ. 3). Η διαδικτυακή εκπαίδευση απαιτεί μακροχρόνιο και προσεκτικό σχεδιασμό και προγραμματισμό. Η διαδικτυακή διδασκαλία δεν είναι μια απλή υπόθεση, απαιτείται ορισμένος χρόνος και ομάδες ατόμων για την υποστήριξή της. Η πρωτοφανής κατάσταση που δημιουργήθηκε με την εμφάνιση της νόσου Covid-19, έκρινε απαραίτητη τη λήψη μέτρων για την προστασία των πολιτών. Ένα μέτρο λήψης, ήταν η αποφυγή των κοινωνικών επαφών και των προσελεύσεων σε εκπαιδευτικές δομές. Εκ τούτου, ήταν αναγκαία η χρήση της διαδικτυακής μάθησης, η οποία προέκυψε χωρίς ιδιαίτερο παιδαγωγικό σχεδιασμό των μαθημάτων, σε μεγάλο ποσοστό των εκπαιδευτικών δομών.

Μετά από κάθε κρίση που επηρεάζει το σύστημα της εκπαίδευσης, υπάρχει ο προβληματισμός για τη γνώση που έχει αποκτηθεί (Γούλας & Καραλής, 2020, σελ. 1). Σε γενικές γραμμές στο μεγαλύτερο μέρος της εκπαίδευσης, η ΕξαΕ εφαρμόστηκε σχετικά επιτυχώς, όμως στις περιπτώσεις επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, η εφαρμογή της δεν ήταν το ίδιο επιτυχημένη, αν και σε κάποιες ειδικότητες, όπως οι Πληροφορικοί, οι Ηλεκτρονικοί, κλπ., είναι δυνατό να υλοποιηθούν από διαδικτυακές πλατφόρμες, ενώ σε άλλες ειδικότητες

πραγματοποιείται με επίδειξη, περιγραφή, ή βίντεο (Κοτσιφάκος, 2021, σελ. 307-308).

Από τα παραπάνω, εύλογα δημιουργούνται ορισμένοι προβληματισμοί, για την υλοποίηση των μαθημάτων μέσω της ΕξαΕ, ιδιαίτερα σε φορείς κατάρτισης, όπως τα δημόσια Ι.Ε.Κ. Λόγω των συνθηκών *επιβλήθηκε* η συγκεκριμένη ρύθμιση, παρόλο που δεν υπήρχε η κατάλληλη τεχνογνωσία και προεργασία (Κόκκος, 2020, σ.14). Όλη η διαδικασία για την εφαρμογή της ΕξαΕ έπρεπε να ολοκληρωθεί σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα, προκειμένου να συνεχιστεί η εκπαιδευτική διαδικασία. Εκ τούτου, η εφαρμογή της ανέδειξε ζητήματα όπως η ψηφιακή επάρκεια, τόσο των εκπαιδευομένων, όσο και των εκπαιδευτών. Τα τυπικά προσόντα των εκπαιδευτών, η πιστοποιημένη εκπαιδευτική τους επάρκεια, και η επικαιροποίηση των προσόντων τους, αποτελούν προϋποθέσεις για διασφάλιση ποιότητας της κατάρτισης. Ωστόσο, το επαγγελματικό αυτό περίγραμμα, δεν συνεπάγεται ότι ένας πιστοποιημένος εκπαιδευτής ενηλίκων, έχει τις ικανότητες και δεξιότητες να ανταποκριθεί στις μεθόδους της διαδικτυακής εκπαίδευσης (Καραλής, 2020, σ. 15). Σύμφωνα με το International Survey, (Talis, 2018), μόνο το 56% των εκπαιδευτικών έχει λάβει κατάρτιση και μόνο το 43% των εκπαιδευτικών αισθάνεται προετοιμασμένο στη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας, ενώ το 18% επισημαίνει άμεση ανάγκη κατάρτισης στη χρήση τεχνολογικών μέσων (OECD, 2019). Όσον αφορά στους καταρτιζόμενους/ες, η εγγραφή και φοίτησή τους σε ειδικότητα των δημοσίων Ι.Ε.Κ., δεν προϋποθέτει γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή (Ν. 4763/2020, άρθρο 25).

Άλλοι σχετικοί προβληματισμοί αφορούν στο περιεχόμενο και στην ποιότητα της εκπαίδευσης, αλλά και την ετοιμότητα των ίδιων των εκπαιδευτικών οργανισμών για την εφαρμογή της. Η καταλληλότητα και η επάρκεια των υποδομών, καθώς και του εξοπλισμού που είχαν στη διάθεσή τους (Μπέλλος & Τσάρπα 2021, σελ. 599).

Δεδομένου ότι το σώμα των καταρτιζομένων αποτελείται από ευρύ φάσμα ηλικιών (ενήλικοι πολίτες άνω των 18 ετών) και μορφωτικού επιπέδου (απόφοιτοι επαγγελματικού ή γενικού λυκείου, τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλώματος), (Eurydice, 2021) θεωρείται πιθανή η έλλειψη γνώσεων στις νέες τεχνολογίες. Συνεπώς με την αλλαγή της μεθόδου εκπαίδευσης από διαζώσης σε εξ αποστάσεως, προκύπτει άμεσα μια προβληματική κατάσταση για τους

καταρτιζόμενους/ες οι οποίοι δεν διαθέτουν γνώσεις χειρισμού Η/Υ, και η οποία ενισχύεται με την έλλειψη σύνδεσης τους σε φορέα παροχής Internet και συσκευής για τη σύνδεσή τους σε πλατφόρμες τηλεεκπαίδευσης, που χρησιμοποιήθηκαν για τη διεξαγωγή των μαθημάτων. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (2019), 1 στα 4 νοικοκυριά δεν διαθέτει σύνδεση διαδικτύου.

Άλλα προβλήματα πιθανόν να προκλήθηκαν λόγω της οικογενειακής κατάστασης, π.χ. παιδιά που φοιτούσαν στην πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια εκπαίδευση και ήταν απαραίτητες περισσότερες συσκευές για την παρακολούθηση των μαθημάτων τους. Αντιθέτως, υπάρχει η πιθανότητα να προέκυψαν διευκολύνσεις για κάποιους/ες, λόγω της ευελιξίας παρακολούθησης των μαθημάτων, τη μη μετακίνηση από τον τόπο κατοικίας προκειμένου να μεταβούν στον τόπο της εκπαιδευτικής δομής (Zembylas, Theodorou, & Pavlakis, 2009, σελ. 9-10).

Το περιβάλλον της ΕξαΕ χαρακτηρίζεται από αυτονομία του εκπαιδευόμενου/ης. Συνεπώς ένας σημαντικός παράγοντας μάθησης στην ΕξαΕ, αποτελεί και η ικανότητα του να διαχειρίζεται τη μαθησιακή διαδικασία, θεσπίζοντας στόχους και υιοθετώντας στρατηγικές (Αρμακόλας κ.ά, 2015, σελ. 105). Απαιτείται λοιπόν από τον εκπαιδευόμενο/η να αποκτήσει και να καλλιεργήσει δεξιότητες αυτορρύθμισης της μάθησής του/της (Νικολάκη, Κουτσούμπα, 2013, σελ. 20).

Από τα παραπάνω δεδομένα που συνέθεσαν το συγκεκριμένο πλαίσιο, προέκυψε ο προσανατολισμός της παρούσας ερευνητικής προσπάθειας και η διατύπωση του σκοπού της. Η επιλογή ενός γεωγραφικά προσδιορισμένου πληθυσμού καταρτιζομένων των Δ.Ι.Ε.Κ της ελληνικής επαρχίας και η διερεύνηση των απόψεων τους για την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Αφενός η ψηφιακή εκπαίδευση επιτρέπει τη διασφάλιση της μάθησης και κατάρτισης οπουδήποτε και οποτεδήποτε, έννοιες κεντρικές της Δ.Β.Μ., αφετέρου απέχουν μακριά από την παραδοσιακή πρακτική των συγκεκριμένων δομών, που εδράζονται στη φυσική παρουσία των εκπαιδευομένων (Ψηφίδου, Κυριακοπούλου, & Κατσίκης, 2020, σελ. 85). Ο σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας προέκυψε εξαιτίας της απότομης μετάπτωσης της δια ζώσης εκπαίδευσης σε εξ αποστάσεως, των δημόσιων Ι.Ε.Κ. Το εγχείρημα στη νέα κατάσταση αποδείχτηκε δύσκολο, αφενός επειδή οι καταρτιζόμενοι/ες δεν διέθεταν τον κατάλληλο τεχνολογικό εξοπλισμό και τις γνώσεις προκειμένου να παρακολουθήσουν την ψηφιακή εκπαίδευση, και αφετέρου επειδή το πρόγραμμα

σπουδών των δημόσιων Ι.Ε.Κ., περιλαμβάνει θεωρητικά μαθήματα, εργαστήρια και πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις, δημόσιες ή ιδιωτικές. Η απόφαση αναστολής λειτουργίας των επιχειρήσεων, δημιούργησε πρόβλημα υπηρεσιών κατάρτισης, δηλαδή διακοπή εργαστηριακών μαθημάτων και πρακτικής άσκησης. Οι διευθύνσεις των δημοσίων Ι.Ε.Κ. παραμέρισαν τις τυχόν αδυναμίες του εκπαιδευτικού συστήματος, καθώς και το γεγονός ότι δεν δέχτηκαν οποιαδήποτε επιμόρφωση, προχώρησαν στο μετασχηματισμό του τρόπου εκπαίδευσης και κατάρτισης, με την εφαρμογή της ΕξαΕ. Συνεπώς μέσα σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα έπρεπε να συντονίσουν ταυτόχρονα τους εκπαιδευτές και τους εκπαιδευόμενους, ώστε να υποστηριχθεί το νέο σύστημα μάθησης (Μπέλλος & Τσάρπα 2021, σελ. 597).

Αφετηρία της εργασίας αποτελεί η περίληψη και η εισαγωγή. Στη συνέχεια ακολουθούν τα επιμέρους κεφάλαια.

Το πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται στην εννοιολογική αποσαφήνιση των ορισμών της Διά Βίου Μάθησης και Εκπαίδευσης Ενηλίκων καθώς και της μάθησης, της εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράφονται οι βασικές θεωρίες στην εκπαίδευση ενηλίκων, τα χαρακτηριστικά των ενηλίκων εκπαιδευομένων, οι ανασταλτικοί παράγοντες συμμετοχής των ενηλίκων σε εκπαιδευτικά προγράμματα καθώς και τα κίνητρα και οι λόγοι συμμετοχής τους.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύονται η εξ αποστάσεως εκπαίδευση, οι περίοδοι εξέλιξής της, οι τεχνολογικές εφαρμογές της, το εκπαιδευτικό υλικό, η επικοινωνία και η αξιολόγηση. Σημαντικές έννοιες αποτελούν οι κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες και η αυτορρύθμιση της μάθησης στο διαδικτυακό περιβάλλον.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στα δημόσια Ι.Ε.Κ, το εκπαιδευτικό υλικό, τους εκπαιδευτές και τους καταρτιζόμενους.

Στο πέμπτο κεφάλαιο η σύνοψη των προηγούμενων ερευνών.

Στο έκτο κεφάλαιο ο σκοπός της έρευνας και τα ερευνητικά ερωτήματα, το ερευνητικό μέσο, οι ομάδες εστίασης, οι συνεντεύξεις στελέχους και εκπαιδευτών, η μεθοδολογία ανάλυσης δεδομένων και η ανάλυση αξιοπιστίας.

Στο έβδομο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας, ποσοτικά και ποιοτικά.

Στο όγδοο κεφάλαιο γίνεται η συζήτηση, οι περιορισμοί της έρευνας και οι περαιτέρω προτάσεις.

Κεφάλαιο 1^ο

1.1 Δια Βίου Μάθηση – Εκπαίδευση Ενηλίκων

Με τον όρο «Δια Βίου Μάθηση» (Δ.Β.Μ.) εννοείται κάθε μορφή μαθησιακής δραστηριότητας σε όλη τη διάρκεια της ζωής του ατόμου, που έχει σκοπό την απόκτηση και καλλιέργεια γνώσεων, δεξιοτήτων, ικανοτήτων που συμβάλλουν σε μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα, στην ατομική και επαγγελματική ανάπτυξη και εξέλιξη (Unesco-Hellas, 2019). Γενικότερα στοχεύει στην κοινωνική συνοχή, στην ενεργό του συμμετοχή στα κοινά και την κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη» (Νόμος 3879/2010, άρθρο 2, παρ. 1). Μέσα από τον όρο υποδηλώνεται ένα σύνολο από αρχές: α) αφετηρία της μάθησης είναι η προσχολική ηλικία και τερματισμός μετά τη συνταξιοδότηση, β) η μάθηση επιτυγχάνεται όχι μόνο με τη συμβολή της τυπικής εκπαίδευσης, αλλά και της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, γ) η πρόσβαση είναι εφικτή σε όλους τους πολίτες (Κόκκος, 2020, σελ. 4).

Στην Ελλάδα το πεδίο εντοπίζεται στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, κυρίως όσον αφορά στην εκπαίδευση ενηλίκων, όπου άρχισε να γνωρίζει μεγαλύτερη ανάπτυξη στη δεκαετία του 1980 (Kokkos, Koulaouzides, & Karalis, 2014, σελ. 96). Τα προγράμματα της «Διά Βίου Μάθησης» υλοποιούνται από τη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης, Δια Βίου Μάθησης και Νεολαίας (Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ), που υπάγεται στο υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Ωστόσο, λόγω του ότι οι στόχοι των ευρωπαϊκών θεσμών για τη «Διά Βίου Μάθηση» επικεντρώνονται στην ανάπτυξη της εκπαίδευσης και κατάρτισης, διατυπώθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ο όρος «μάθηση ενηλίκων», ο οποίος αποτελεί κύριο πεδίο της (Κόκκος, 2020, σελ. 5).

Η Ελλάδα κατέχει μικρή πορεία προσφοράς στη μη τυπική εκπαίδευση ενηλίκων. Με την ένταξη της χώρας το 1981 στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, το ενδιαφέρον αξιοποίησης προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων, στράφηκε στη βελτίωση των ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού. Πολύ αργότερα το 2000, στα πλαίσια πολιτικών δια βίου μάθησης, διευρύνθηκε και σε άλλα είδη εκπαίδευσης και κατάρτισης, δίνοντας την ευκαιρία στους ενήλικες να προσανατολίσουν το εκπαιδευτικό τους ενδιαφέρον με βάση τις ατομικές ανάγκες. Σε αυτό το πλαίσιο γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων, περιλαμβάνονται οι τυπικές και μη τυπικές οργανωμένες μαθησιακές δραστηριότητες, που έχουν στόχο:

- Να διευρύνουν τη γνώση των ενηλίκων,
- Να τους δοθούν ευκαιρίες ανάπτυξης των ικανοτήτων και δεξιοτήτων τους.
- Να εξελίξουν την προσωπικότητά τους.
- Να αποκτήσουν ρόλο ενεργού πολίτη. (Eurydice, 2021, σελ. 1).

«Εκπαίδευση ενηλίκων» αποτελεί το δεύτερο πυλώνα της Δ.Β.Μ. (Ρεντίφης, 2019, σελ. 387) στο οποίο περιλαμβάνεται κάθε πρόγραμμα ή μαθησιακή δραστηριότητα, που έχει σχεδιαστεί σκόπιμα από εκπαιδευτικό φορέα, ώστε να ικανοποιεί οποιαδήποτε ανάγκη κατάρτισης και ενδιαφέροντος του ανθρώπου, μετά την υποχρεωτική εκπαίδευση και συνεπώς δεν έχει ως κύρια δραστηριότητα την εκπαίδευση. Στο πεδίο περιλαμβάνονται τυπικές ή μη τυπικές σπουδές, γενικές, επαγγελματικές, μη επαγγελματικές, αλλά και εκπαίδευση συλλογικού κοινωνικού σκοπού», (ΟΟΣΑ, 1977, όπ. αν. στο Αθανασίου κ.ά., 2014, σελ. 10). Πρόκειται για «συγκροτημένη διαδικασία εκπαίδευσης, η οποία αναφέρεται σε επικεντρωμένες εφαρμογές διδασκαλίας και μάθησης» (Ανδρουλακάκης, 2010, σελ. 2).

1.2 Μάθηση – Εκπαίδευση - Κατάρτιση

Ο Tough σε μελέτες του για τους ενήλικες εκπαιδευόμενους/ες έδειξε ότι πολλά μαθησιακά έργα τους ήταν αυτοκατευθυνόμενα χωρίς την καθοδήγηση εκπαιδευτή ή εκπαιδευτικού ιδρύματος. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει ότι απαραίτητο στοιχείο της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι ο εκπαιδευόμενος/η, ενώ ο εκπαιδευτής/τρια όχι. Μάθηση μπορεί να συμβεί χωρίς διδασκαλία, αλλά διδασκαλία χωρίς μάθηση τίθεται υπό αμφισβήτηση (Jarvis 2004, σελ. 49). Η εκπαίδευση αντίθετα, είναι μια οργανωμένη και διαρκής διδασκαλία, σχεδιασμένη με τρόπο που επιτρέπει την επικοινωνία και την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων, υπό την καθοδήγηση εκπαιδευτικού από κάποιο εκπαιδευτικό ίδρυμα, ενώ η κατάρτιση είναι έννοια που εισήχθη αρκετά αργότερα και θεωρήθηκε «κατώτερη» από την εκπαίδευση και σχετίζεται με την προετοιμασία ενός ατόμου ώστε να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στην εκτέλεση μιας εργασίας ή κάποιου ρόλου (Tight, 2002, σελ. 20-24). Παρακάτω γίνεται προσπάθεια αποσαφήνισης των εννοιών.

Μάθηση: Η μάθηση έχει διερευνηθεί από πολλούς μελετητές, οι οποίοι έχουν αναπτύξει διάφορες θεωρίες για τον τρόπο που μαθαίνουν οι άνθρωποι, ανεξαρτήτου ηλικίας. Σύμφωνα με την παλαιότερη θεωρητική προσέγγιση, τη συμπεριφοριστική,

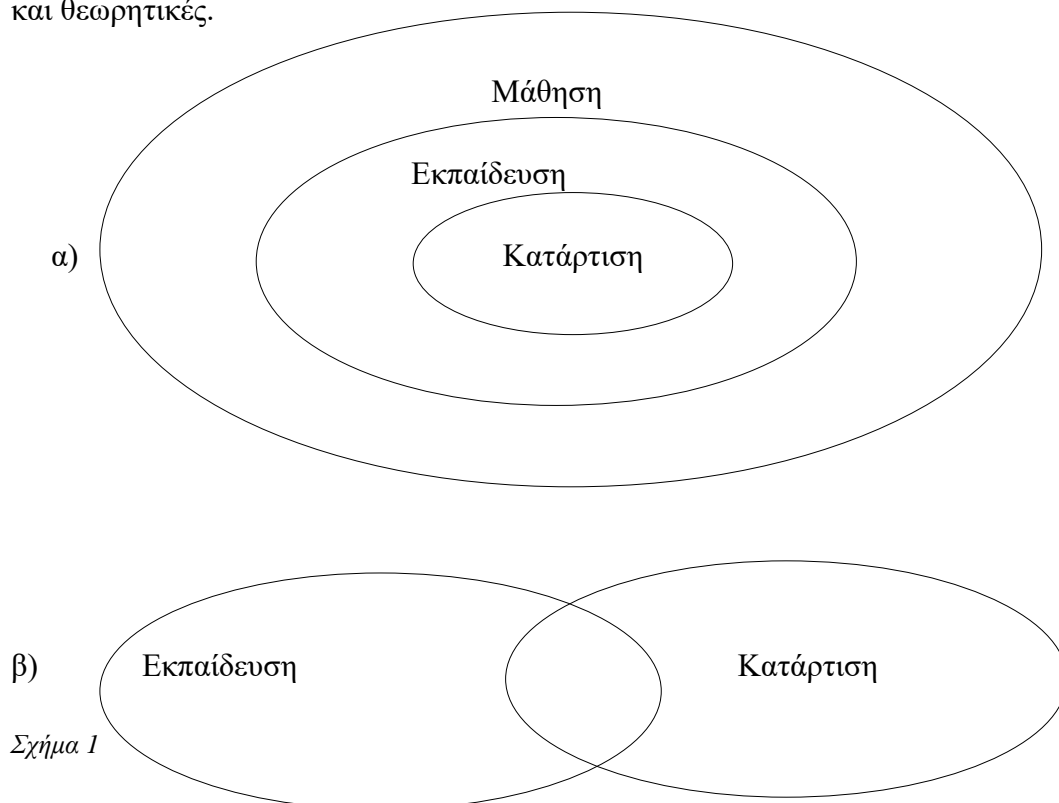
μάθηση είναι η αλλαγή που προκαλείται στις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις συμπεριφορές του ατόμου, η οποία είναι αποτέλεσμα εξωτερικών ερεθισμάτων. Με βάση τη νεώτερη θεωρητική προσέγγιση, η οποία είναι αποδεκτή από σημαντικούς μελετητές στο πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων, όπως ο Dewey, ο Freire, ο Mezirow, ο Jarvis, κ.ά., μάθηση είναι μια αδιάλειπτη διεργασία, της οποίας κεντρικό σημείο αναφοράς είναι η επεξεργασία εμπειριών και η αλληλεπίδραση του ατόμου με το περιβάλλον στο οποίο εντάσσεται (Κόκκος, 2005, σελ. 24). Επίσης στη θεωρία του Bandura, ως μάθηση ορίζεται η αλλαγή στη συμπεριφορά του ατόμου, η οποία είναι αποτέλεσμα της επίδρασης του εξωτερικού περιβάλλοντος, κυρίως από τη συμπεριφορά άλλων ατόμων, που λειτουργούν ως πρότυπα. Το άτομο επιλέγει και ερμηνεύει αυτές τις συμπεριφορές και με βάση τις εμπειρίες του ανταποκρίνεται (Κόκκος, 1998, σελ. 20-21).

Σύμφωνα με το Jarvis (2004, σελ. 50) «*Μάθηση είναι η διεργασία μετασχηματισμού της εμπειρίας σε γνώση, ικανότητες, στάσεις, αξίες, συναισθήματα*». Αυτή η διεργασία συμβαίνει στο μεγαλύτερο μέρος της ζωής, της πλειοψηφίας των ανθρώπων και αποτελεί ουσιώδη ανθρώπινη ανάγκη (Jarvis 2004, σελ. 81)

Η μάθηση μπορεί να χαρακτηρίζεται ως: «Αφηρημένη ή συμβολική», κατά την οποία οι εκπαιδευόμενοι μετά από παρουσίαση γνώσης, την αφομοιώνουν και καταλήγουν σε συμπεράσματα (Καρούλης, 2010, σελ. 88).

Εκπαίδευση: Εκπαίδευση είναι η οργανωμένη διαδικασία απόκτησης, αφομοίωσης και εφαρμογής της γνώσης επί ενός οροθετημένου πεδίου (Καρούλης, 2010, σελ. 87). Η εκπαίδευση σύμφωνα με τον Tight (2002, σελ. 16), περιλαμβάνεται στο ευρύτερο πεδίο της μάθησης (σχήμα 1α). Η μάθηση δεν στοχεύει πάντα στην εκπαίδευση και για κάποια άτομα περιορίζεται μόνο στην παιδική ηλικία. Η διεξαγωγή της πραγματοποιείται σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, π.χ. σχολείο, πανεπιστήμιο, αλλά και άλλους φορείς που δεν σχετίζονται με την εκπαίδευση, όπως οι διάφοροι οργανισμοί, τα υπουργεία, η τοπική αυτοδιοίκηση, κλπ. Επίσης υπάρχει ο διαχωρισμός της τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης, που πραγματοποιείται μέσω άλλων φορέων, π.χ. επιχειρήσεις, καταστήματα κράτησης φυλακών, εκκλησίες, κ.ά., ή μπορεί να παρέχεται και εξ αποστάσεως. Η εκπαίδευση αποτελεί μια οργανωμένη διαδικασία, κατά την οποία αποκτούνται, αφομοιώνονται και εφαρμόζονται γνώσεις, σε ένα ορισμένο πεδίο (Καρούλης, 2010, σελ. 87).

Κατάρτιση: Η «Εμπειρική» μάθηση, ως οργανωμένη πρακτική, είναι περισσότερο γνωστή ως κατάρτιση. Πρόκειται για πρακτική άσκηση και απόκτηση εμπειριών μέσω δράσης, ύστερα από τη μελέτη των δεδομένων που προήλθαν από γενικές αρχές και συμπεράσματα (Καρούλης, 2010, σελ. 88). Πρόκειται για τον πρώτο πυλώνα Δια Βίου Μάθησης στη χώρα μας, που αφορά στην απόκτηση εξειδικευμένων γνώσεων και δεξιοτήτων, μέσα από οργανωμένη συστηματική διαδικασία (Ρεντίφης, 2019, σελ. 386). Διακρίνεται σε αρχική και συνεχιζόμενη. Συνήθως δεν υπάρχει ξεκάθαρη διαχωριστική γραμμή για τις δύο αυτές έννοιες (Ευστράτογλου, 2004, σελ. 3). Ο Κόκκος (2005, σελ. 35), αναφέρει ότι κάποιοι μελετητές, Peters (1967), Dearden (1984) και Barrow & Milburn (1990), θεωρούν ότι: η κατάρτιση αποτελεί υποδεέστερο είδος εκπαίδευσης με περιορισμένους στόχους, που προετοιμάζει τα άτομα, για να έχουν την ικανότητα εκτέλεσης έργων ή ρόλων μηχανιστικού και τυποποιημένου χαρακτήρα, χωρίς να κατανοούν τις βαθύτερες διαστάσεις των ζητημάτων που χειρίζονται. Σε αντίθεση με τον παραπάνω ορισμό, ο Jarvis (2004, σελ. 57) τονίζει ότι η διαφορά στην εκπαίδευση και κατάρτιση είναι δυσδιάκριτη και πολύ συχνά υπάρχει αλληλοεπικάλυψη των δύο εννοιών (σχήμα 1β). Αναφέρει επίσης, ότι τείνει να εξαφανιστεί, καθώς η επιθυμία των στελεχών των επιχειρήσεων είναι εργαζόμενοι θεωρητικά και πρακτικά καταρτισμένοι. Δεν επιθυμούν οι εργαζόμενοι τους να κατέχουν μόνο τεχνικές γνώσεις του αντικειμένου τους, αλλά και θεωρητικές.

«Τυπική εκπαίδευση», είναι η εκπαίδευση που παρέχεται στα πλαίσια του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος, ως επίπεδο διαβαθμισμένης εκπαιδευτικής κλίμακας, με απόκτηση αναγνωρισμένης πιστοποίησης, σε εθνικό επίπεδο. Και η τυπική εκπαίδευση ενηλίκων, εντάσσεται σε αυτή την κατηγορία. «Τυπική Εκπαίδευση Ενηλίκων» αποτελεί η εκπαίδευση, που παρέχεται από επίσημο εκπαιδευτικό φορέα, αφού έχει προηγηθεί η αρχική εκπαίδευση (Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Ε.Α.Π, Σχολεία Δεύτερης ευκαιρίας Σ.Δ.Ε).

«Τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα» εννοούμε την πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση.

«Μη τυπική εκπαίδευση. Παρέχεται εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού πλαισίου, αλλά σε οργανωμένες εκπαιδευτικές δομές, με την απόκτηση, ή όχι αναγνωρισμένων πιστοποιητικών, σε εθνικό επίπεδο. Η αρχική επαγγελματική κατάρτιση, η συνεχιζόμενη και η γενική εκπαίδευση ενηλίκων, περιλαμβάνονται σε αυτή την κατηγορία. Συνεπώς προκειμένου για τη «Μη τυπική εκπαίδευση ενηλίκων, εννοείται η εκπαίδευση που παρέχεται από εκπαιδευτικούς φορείς, ή ακόμα και μη εκπαιδευτικούς φορείς, μετά την αρχική εκπαίδευση (Νόμος 3879/2010, άρθρο 2, παρ. 1).

«Αρχική επαγγελματική κατάρτιση», εννοείται η μαθησιακή διαδικασία, μέσω της οποίας, σε συγκεκριμένες ειδικότητες, παρέχονται επαγγελματικές γνώσεις και δεξιότητες, με σκοπό την ένταξη των ατόμων στην αγορά εργασίας, την επαγγελματική κινητικότητα και την εξέλιξη του ανθρώπινου δυναμικού (Ευστράτογλου, 2004, σελ. 3). Σύμφωνα με το Νόμο (4186/2013, άρθρο 17, παρ. 1), αρχική επαγγελματική κατάρτιση παρέχεται στη μη τυπική εκπαίδευση, από τις σχολές επαγγελματικής κατάρτισης - Σ.Ε.Κ, τα Ι.Ε.Κ., τα κολλέγια και τα κέντρα όπου παρέχεται δια βίου μάθηση (ΚΔΒΜ).

«Συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση», εννοείται η μαθησιακή διαδικασία, μέσω της οποίας, παρέχονται γνώσεις και δεξιότητες στα άτομα, με σκοπό τη συμπλήρωση, τη βελτίωση και την αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν από το τυπικό σύστημα εκπαίδευσης, την επαγγελματική εμπειρία,

αρχική επαγγελματική κατάρτιση ή άλλες μορφές μάθησης, ώστε να ενταχθούν ή να επανενταχθούν στην απασχόληση και να εξελιχθούν επαγγελματικά και προσωπικά, (Ευστράτογλου, 2004, σελ. 3).

Κεφάλαιο 2^ο

2.1 Οι βασικές θεωρίες στην εκπαίδευση ενηλίκων

Σύμφωνα με τις θεωρίες εκπαίδευσης ενηλίκων, η μάθηση προωθείται μέσα από την αλληλεπίδραση των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων, αλλά και την αξιοποίηση των εμπειριών των εκπαιδευομένων. Μεταξύ των θεωρητικών προσεγγίσεων που πλαισιώνουν το πεδίο της εκπαίδευσης που αφορά ενήλικους είναι: η «Ανδραγωγική» - Malcolm Knowles, η Κοινωνική αλλαγή - Paulo Freire, η Μετασχηματίζουσα Μάθηση – Jack Mezirow, ο Κύκλος της Βιωματικής Μάθησης – David Kolb.

Ανδραγωγική: κατατάσσεται στα ψυχολογικά-ανθρωπιστικά μοντέλα και είναι το δημοφιλέστερο μοντέλο μάθησης ενηλίκων. Διαφοροποιείται από τις Επιστήμες της Αγωγής των ανήλικων μαθητών. Ο κάθε ενήλικος έχει τους δικούς λόγους για να προσέλθει σε προγράμματα μάθησης. Έχει ένα συγκεκριμένο τρόπο μάθησης και οι εμπειρίες του αξιοποιούνται στη μαθησιακή διαδικασία. Επιθυμεί να αποφασίζει ο ίδιος για τον εαυτό του και να είναι ενήμερος για σκοπό και το περιεχόμενο του προγράμματος εμπλοκής του.

Κοινωνική Αλλαγή: υπάγεται στα φιλοσοφικά μοντέλα. Ο Freire μέσα από την εκπαίδευση των αναλφάβητων στη Βραζιλία στόχευε στην χειραφέτηση και την κοινωνική τους απελευθέρωση. Μέσω της κριτικής σκέψης και της συνειδητοποίησης των προβλημάτων, είναι πιθανή η *αναμόρφωση της κοινωνίας*, όπως αναλύεται στο έργο «*Αγωγή του Καταπιεζομένου*». Ο διάλογος αποτελεί το κύριο συστατικό στην εκπαίδευση (Freire, 2006).

Μετασχηματίζουσα Μάθηση: φιλοσοφικό μοντέλο επίσης, που συγκλίνει με τη θεωρητική προσέγγιση της Ανδραγωγικής στην αξιοποίηση της υπάρχουσας εμπειρίας, όπου το νόημα της πρότερης γνώσης, με τη βοήθεια διαφορετικής οπτικής και κριτικού στοχασμού, μετασχηματίζεται σε καινούργιο πλαίσιο (Ιορδανίδης, 2020, σελ. 3).

Κύκλος Βιωματικής Μάθησης: κατά τον Kolb, μάθηση είναι διαδικασία κατά την οποία παράγεται γνώση, μέσα από το μετασχηματισμό των εμπειριών. Η διαδικασία αυτή επιτυγχάνεται μέσα από τον αναστοχασμό και τη συναλλαγή του ατόμου με το περιβάλλον. Ο Κύκλος Μάθησης περιλαμβάνει την εμπειρία, την παρατήρηση και στοχασμό, τη σκέψη και τη δράση, δηλαδή τη δοκιμή σε πραγματικές συνθήκες (Παυλάκης, σελ. 13).

2.2 Τα χαρακτηριστικά των ενήλικων εκπαιδευομένων

Με τη λέξη «ενήλικος» εννοούμε το άτομο το οποίο βρίσκεται σε ένα στάδιο της ζωής του, μετά την ηλικία του παιδιού και του εφήβου, και έχει αναλάβει κάποιους ρόλους στην προσωπική, κοινωνική και επαγγελματική του ζωή. Αυτοπροσδιορίζεται ως ενήλικος και αναγνωρίζεται και από το κοινωνικό σύνολο ως ενήλικο άτομο. Σε κάποιες χώρες η ηλικία της ενηλικίωσης είναι μετά το 18^ο έτος (Tight, 2002,σελ. 15).

Μέσα στο πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων γίνεται αντιληπτό, ότι ηλικία τους ποικίλει σημαντικά και διαφοροποιείται από την ηλικία του ανήλικου (η ηλικιακή ομάδα των ανηλίκων μαθητών παρουσιάζει ομοιογένεια). Έχουν αναλάβει κάποιους ρόλους στην καθημερινή τους ζωή, που περιορίζουν τον ελεύθερο χρόνο που διαθέτουν (Αθανασίου, κ.ά., 2014, σελ. 15). Συνεπώς, έχουν οριοθετηθεί κάποια στοιχεία που τους χαρακτηρίζουν. Ο Κόκκος (2005, σελ. 86-93), υποστηρίζει ότι:

- Η προσέλευση των ενηλίκων στην εκπαίδευση συνοδεύεται από σαφείς και συγκεκριμένους στόχους. Η ηλικία των ανήλικων μαθητών θεωρείται συνυφασμένη και δεδομένη με την εκπαίδευση. Οι ενήλικες όμως εκπαιδευόμενοι, εισέρχονται στην εκπαίδευση λόγω της ύπαρξης κάποιας ανάγκης, η οποία μπορεί να είναι:
 - η επαγγελματική τους ανέλιξη,
 - η εκπαίδευση σε νέους ρόλους π.χ. όταν γίνονται γονείς,
 - η βελτίωση προσωπικών χαρακτηριστικών,
 - η επιθυμία απόκτησης κύρους,
- Φέρουν ένα ευρύ και ποικίλο φάσμα εμπειριών. Όπως γίνεται αντιληπτό η ιδιότητα του ενήλικα σημαίνει την απόκτηση εμπειριών στη διαδρομή του βίου του. Πολλές φορές οι εμπειρίες αυτές είναι διεκολυντικές, όταν μπορούν να χρησιμεύσουν ως αφετηρία για νέα γνώση, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις αποτελούν εμπόδια στη διεργασία της εκπαίδευσης. Ο ενήλικος έχει διαμορφώσει τα πιστεύω και τις αξίες του, έχει υιοθετήσει στάσεις και δύσκολα αποδέχεται τα νέα δεδομένα της εκπαίδευσης.
- Οι ενήλικες όταν έρχονται στην εκπαίδευση έχουν ήδη «αποκρυσταλλώσει» τρόπους μάθησης που τους θεωρούν αποδοτικούς. Λόγω του ότι οι ενήλικες εμπλέκονται σε πολλές δραστηριότητες μάθησης, έχουν εντοπίσει τους τρόπους μάθησης με τους οποίους μαθαίνουν καλύτερα.

- Επιθυμούν να είναι ενεργοί συμμετέχοντες στη διαδικασία της μάθησης. Επιδιώκουν διαφορετική σχέση με τον εκπαιδευτή και όχι τη σχέση που υπάρχει στην εκπαίδευση των ανηλίκων. Απαιτούν να αντιμετωπίζονται ως ώριμα αλλά και υπεύθυνα άτομα.
- Συναντούν εμπόδια στη συμμετοχή και τη μάθηση.
- Έχουν αναπτύξει μηχανισμούς άμυνας αλλά και παραίτησης, οι οποίοι ενεργοποιούνται όταν τα εσωτερικά εμπόδια των εκπαιδευομένων δεν τους επιτρέπουν να αποδεχτούν νέες απόψεις ώστε να προσδιορίσουν εκ νέου τις γνώσεις και τις αξίες που έχουν εδραιώσει.

Οι βασικές αρχές στη μάθηση ενηλίκων, που προκύπτουν από τα παραπάνω αξιώματα, είναι:

- ✓ «Σχετικότητα», διαφορετικά «μαθητοκεντρική δομή». Ο ενήλικος μαθαίνει μόνο αυτά που θεωρεί ότι πρέπει να μάθει τη συγκεκριμένη περίοδο. Ανάλογα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά του, διακρίνει τη χρησιμότητα του εκπαιδευτικού υλικού.
- ✓ «Συμμετοχικότητα», ή «ενεργός καθορισμός» πλαισίου και πορείας μάθησης. Οι ενήλικοι δεν ενδιαφέρονται για γενικές γνώσεις, αλλά για ειδικές γνώσεις σε συγκεκριμένους τομείς. Επιθυμούν να κατευθύνουν την πορεία του μαθήματος, σε σχέση με τα άμεσα ενδιαφέροντά τους, και να συμμετέχουν στο σχεδιασμό του.
- ✓ «Κριτική σκέψη», η οποία εκφράζεται μέσα από τις εμπειρίες που φέρνει μαζί του. Συνεπώς κρίνει και εγκρίνει αυτά που του διδάσκονται, για να τα αποδεχτεί. Οι γνώσεις και οι εμπειρίες του, εμπλουτίζουν το διδακτικό υλικό, συνδέοντας τη θεωρία με την πράξη. Η πορεία της γνώσης διεξάγεται διερευνητικά και κριτικά και όχι με αποστήθιση.
- ✓ «Αλληλεπίδραση», ή αμφίδρομη σχέση εκπαιδευτή – εκπαιδευομένων. Η ύπαρξη αυτής της σχέσης δημιουργεί καλύτερο κανάλι επικοινωνίας, με αποτελεσματικότερη ανάδραση.
- ✓ «Περιορισμένοι πόροι» ή εξωτερικοί περιορισμοί. Οι πολύπλοκοι ρόλοι που διαδραματίζει ο ενήλικας, οικογενειακοί, επαγγελματικοί, οικονομικοί, μεταφράζονται σε περιορισμό πόρων, χρονικών, ψυχοσωματικών, οικονομικών.

- ✓ «Αυτορυθμιζόμενη μάθηση» ή διαφορετικό μαθησιακό στυλ. Οι ενήλικες έχουν παγιώσει τους τρόπους μάθησης και θέλουν οι ίδιοι να ρυθμίζουν το ρυθμό και το «βήμα» της μάθησής τους (Καρούλης, 2010, σελ. 6-7).

2.3. Οι ανασταλτικοί παράγοντες των ενήλικων εκπαιδευομένων στη μάθηση

Η κύρια ασχολία των ενήλικων εκπαιδευομένων όπως έχει προαναφερθεί, δεν είναι η εκπαίδευση. Μέσα από το πλαίσιο στο οποίο ο κάθε ενήλικας τοποθετείται, απορρέουν καθήκοντα και υποχρεώσεις, που του περιορίζουν την ευελιξία και τις επιλογές. Προκύπτουν δηλαδή κάποια εμπόδια για τη συμμετοχή τους σε διαδικασίες μάθησης, τα οποία διαχωρίζονται σε εξωτερικά και εσωτερικά, διαδραματίζοντας καίριο ρόλο για την απόφασή τους να επιμορφωθούν (Κόκκος, 2005). Ο Rogers (1999), θεωρεί τους εσωτερικούς φραγμούς ως σημαντικούς για τη διαδικασία μάθησης ενηλίκων και τους κατηγοριοποιεί σε φραγμούς προερχόμενους από προϋπάρχουσες γνώσεις: η συναισθηματική επένδυση των ενηλίκων σε προηγούμενες γνώσεις, τους καθιστά υπερασπιστές της και δεν τους επιτρέπει να αποδεχτούν τη νέα γνώση. Οι συναισθηματικοί παράγοντες, όπως το άγχος, που είναι η κύρια συναισθηματική αντίδραση των ενηλίκων εκπαιδευομένων, οφείλεται σε:

- αρνητική αυτό-εικόνα,
- φόβο κριτικής,
- φόβο αποτυχίας,
- φόβο στο άγνωστο, και
- φόβο απογοήτευσης των ίδιων, αλλά και του κοντινού περιβάλλοντος.

Ο Καραλής (2014, σελ. 19-23) βασιζόμενος στην τυπολογία της Cross (1981), θεωρεί ότι το πρώτο βασικό εμπόδιο των ενηλίκων, είναι η απουσία ενδιαφέροντος για τη μάθηση, το οποίο έπεται του μορφωτικού τους επιπέδου. Όσο περισσότερο έχουν εκπαιδευτεί οι ενήλικες, τόσο περισσότερη μόρφωση επιζητούν. Η συγκεκριμένη τυπολογία καταλήγει σε τρεις κατηγορίες εμποδίων:

- «Καταστασιακά» (situational): αυτά τα εμπόδια σχετίζονται με την κατάσταση που βρίσκεται ο ενήλικας σε κάποια δεδομένη στιγμή της ζωής του και αφορούν παράγοντες όπως είναι η έλλειψη χρόνου, οι υποχρεώσεις στα παιδιά τους, το κόστος συμμετοχής, κλπ.
- «Θεσμικά» (organizational): σε αυτή την κατηγορία εμπερικλείονται παράγοντες και διαδικασίες που αποτρέπουν ή αποθαρρύνουν τη συμμετοχή

των ενηλίκων σε προγράμματα μάθησης, όπως είναι το ωράριο παρακολούθησης, οι προϋποθέσεις εισαγωγής, τύποι προγραμμάτων που προσφέρονται, κλπ. Αυτοί οι παράγοντες ουσιαστικά σχετίζονται με τους θεσμούς ή οργανισμούς μάθησης.

- «Προδιαθετικά» (dispositional): σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται οι στάσεις και οι αντιλήψεις που έχουν οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι. Τα άτομα τρίτης ηλικίας για παράδειγμα θεωρούν τους εαυτούς τους «μεγάλους» για να μαθαίνουν, ενώ αυτοί που έχουν περιορισμένο εκπαιδευτικό υπόβαθρο, θεωρούν ότι δε θα τα καταφέρουν.

Ένα επιπλέον εμπόδιο μπορεί να οριστεί και η «έλλειψη πληροφόρησης», που μπορεί να υπάγεται στην κατηγορία των «καταστασιακών», των «θεσμικών» ή των «προδιαθετικών» εμποδίων, ανάλογα με την οπτική που εξετάζεται.

Σύμφωνα με τον Κόκκο (2005) τα εμπόδια κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες:

- Εμπόδια λόγω κακής οργάνωσης του προγράμματος και των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.
- Εμπόδια λόγω καθηκόντων και κοινωνικών υποχρεώσεων των εκπαιδευομένων.
- Εσωτερικά εμπόδια τα οποία σχετίζονται με προϋπάρχουσες γνώσεις αλλά και αξίες. Εμπόδια ως εκδήλωση ψυχολογικών παραγόντων.

Ο Καραλής (2016), σε διαχρονική έρευνα (2011, 2013, 2016) για τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι ενήλικες για τη συμμετοχή τους σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες, εκτός από τα παραπάνω, εντόπισε και άλλα εμπόδια που σχετίζονται με τη διάρκεια των προγραμμάτων, το κόστος συμμετοχής, προβλήματα υγείας, την ηλικία και τη γνώμη των άλλων.

2.4. Λόγοι συμμετοχής και κίνητρα

Στη διεθνή βιβλιογραφία δεν χρησιμοποιείται ο όρος κίνητρο, αλλά «λόγος συμμετοχής» σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα, διότι το κίνητρο παραπέμπει σε βαθύτερη εσωτερική παρώθηση (Καραλής, 2016, σελ. 20). Οι λόγοι συμμετοχής και τα κίνητρα αποτελούν καθιερωμένο πεδίο έρευνας για την εκπαίδευση ενηλίκων. Η συμμετοχή των ενηλίκων σε εκπαιδευτικά προγράμματα, διερευνήθηκε από αρκετούς ερευνητές. Οι διαχρονικές έρευνες που αφορούν στα κίνητρα των εκπαιδευομένων έχουν αφετηρία τη δεκαετία του 1930. Για τον Houle (1979) η συμμετοχή σε εκπαιδευτικές

δραστηριότητες, μπορεί να είναι αποτέλεσμα πολλών κινήτρων. Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να συμμετέχει σε κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα έχοντας πολλαπλά κίνητρα, τα οποία αλληλοενισχύονται. Η τυπολογία που ανέπτυξε το 1961 ταξινόμησε τα κίνητρα σε τρεις κατηγορίες:

- Εκπαιδευόμενοι με προσανατολισμό στο στόχο,
- εκπαιδευόμενοι με προσανατολισμό στη δραστηριότητα και
- εκπαιδευόμενοι οι οποίοι έχουν αυτοσκοπό τη μάθηση.

Αυτή η κατηγοριοποίηση επιτρέπει τον προσδιορισμό πολλών διαφορετικών κινήτρων. Το Εθνικό Ινστιτούτο Εκπαίδευσης Ενηλίκων, στην έκθεσή του με τον τίτλο «Adequacy of Provision», επισημαίνει δύο κύριους λόγους συμμετοχής σε προγράμματα: την εργασία και περισσότερες γνώσεις για ένα θέμα, με διαφορετική τοποθέτηση από τους άνδρες, που θεωρούν την εκπαίδευση ως μέσο προόδου, ενώ οι γυναίκες δεν δίνουν την ίδια σημασία σ' αυτό. Διαφορετικές τυπολογίες χρησιμοποιήθηκαν από μεταγενέστερους μελετητές, αλλά σε γενικές γραμμές τα ευρήματα είναι σχετικά παρόμοια. (Jarvis, 2004. σελ. 91-94).

Τα ποσοστά συμμετοχής των ενηλίκων σε προγράμματα εκπαίδευσης, όπως και τα κίνητρα είναι δύσκολο να αποτυπωθούν, διότι υπεισέρχονται πολλοί παράγοντες που σχετίζονται με παραμέτρους που αφορούν στη μέτρηση (ηλικίες, χρονική διάρκεια) αλλά και στο πώς ερμηνεύονται οι όροι εκπαίδευση ενηλίκων ή η συμμετοχή από τα κοινωνικά υποκείμενα (Καραλής 2013, σελ. 45).

Όσον αφορά στα δημόσια Ι.Ε.Κ. οι λόγοι συμμετοχής σε προγράμματα, αποτελούν κυρίως η επαγγελματική προοπτική, καθώς η πλειοψηφία των καταρτιζομένων δηλώνουν άνεργοι. Έπεται η βελτίωση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων τους (Σολάκης, Νικολάου, & Σολάκη, 2016, σελ.107).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

3.1 Η Εξ αποστάσεως Εκπαίδευση

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση (ΕξαΕ) (Distance Education), ως μέθοδος ασύγχρονης διδασκαλίας και μάθησης, υφίσταται πάνω από 150 χρόνια (Peters, 2002, σελ13). Αναπτύχθηκε από αμερικανικά ινστιτούτα σε επίπεδο μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, μέσω αλληλογραφίας, (Pittman, 2003, p. 21).

Για την ΕξαΕ έχουν διατυπωθεί διάφοροι ορισμοί. Με τη γενική του διάσταση, εννοούνται οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες όπου υπάρχει μια χωρο-χρονική απόσταση του εκπαιδευόμενου με τον εκπαιδευτή, και η χρήση της τεχνολογίας βοηθά στην επικοινωνία και την πρόσβαση του εκπαιδευτικού υλικού (Schlosser & Simonson, 2002, όπ. αν. στο Μουζάκης, 2006). Ο Keegan (2001, σελ. 137-138), σε έρευνα των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που εφαρμόζουν ΕξαΕ, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι πρόκειται για μια μορφή εκπαίδευσης, με τα παρακάτω κοινά χαρακτηριστικά:

- ✓ Ύπαρξη φυσικής απόστασης του εκπαιδευόμενου με τον εκπαιδευτή, ίσως σε μόνιμη βάση και σε όλη τη διάρκεια φοίτησης, στοιχείο που τη διαφοροποιεί από την παραδοσιακή εκπαίδευση.
- ✓ Ο εκπαιδευτικός οργανισμός έχει τον κύριο ρόλο στο σχεδιασμό, την οργάνωση, και την προετοιμασία του εκπαιδευτικού υλικού, με παράλληλη υποστήριξη των εκπαιδευομένων, στοιχείο που τη διαφοροποιεί από τα προγράμματα αυτοδιδασκαλίας.
- ✓ Σε σχέση με το προηγούμενο χαρακτηριστικό, διαφοροποιείται από την προσωπική μελέτη ή αυτοδιδασκαλία, εφόσον υπάρχει εκπαιδευτικός οργανισμός που σχεδιάζει και παρέχει το εκπαιδευτικό υλικό καθώς και υποστήριξη στον εκπαιδευόμενο.
- ✓ Χρησιμοποιούνται τεχνικά μέσα που μεταφέρουν το εκπαιδευτικό περιεχόμενο, αλλά και σύνδεση μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου.
- ✓ Δυνατότητα αμφίδρομης επικοινωνίας, προς όφελος των εκπαιδευομένων, από το διάλογο μέσω της τεχνολογίας, ο οποίος διαφέρει από το διάλογο στη διά ζώσης διδασκαλία.
- ✓ Εξατομικευμένες μορφές διδασκαλίας και απουσία μαθησιακής ομάδας, χωρίς τον αποκλεισμό ομαδικών συναντήσεων, μέσω τεχνολογίας, ή και πρόσωπο με πρόσωπο.

Στην πορεία εξέλιξης της η ΕξαΕ, έχει αποκτήσει μεγάλη σημασία. Παρόλο που η ΕξαΕ πρωτοεμφανίστηκε στην Αμερική, οι θεωρίες και οι έννοιες της αναπτύχθηκαν αρχικά από Ευρωπαίους, Αυστραλούς και Καναδούς θεωρητικούς. Οι κορυφαίοι εξ αυτών, Holmberg, Wedemeyer, Moore, ανέπτυξαν εννοιολογικές «συνέργειες», τοποθετώντας τον εκπαιδευόμενο και την αλληλεπίδρασή του, στο κέντρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Αυτή η «κεντρικότητα» του εκπαιδευόμενου, είναι το στοιχείο που διαφοροποιεί την ΕξαΕ. Άλλοι θεωρητικοί, όπως Keegan, Peters, Garrison, και Anderson, παρόλο που δεν παραβλέπουν την «κεντρικότητα», δίνουν βαρύτητα στην οργάνωση του πεδίου και πώς αυτό λειτουργεί, δηλαδή στη διαδικασία της διδασκαλίας και της μάθησης (Saba, 2003, σελ. 3).

3.2 Οι περίοδοι εξέλιξης της ΕξαΕ

Η ΕξαΕ πριν καταλήξει στη σημερινή της μορφή, ακολούθησε τέσσερις διαδοχικές περιόδους:

Στην πρώτη περίοδο 19^{ος} αι.-1960, στοιχείο διαφοροποίησης σε σχέση με τη συμβατική διδασκαλία, αποτελεί η χωρο-χρονική απόσταση του εκπαιδευόμενου και το ταχυδρομείο ως μέσο ασύγχρονης εκπαίδευσης (Σοφός κ.ά.. 2015, σελ. 146-147), καθιστώντας εφικτή τη συμμετοχή των εκπαιδευομένων και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές. Σε αυτή την περίοδο εφαρμόστηκε το συμπεριφορικό μοντέλο για τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό (Μουζάκης, 2006, σελ. 19).

Τεχνολογικά μέσα, όπως το ραδιόφωνο και αργότερα η τηλεόραση χρησιμοποιούνται στη δεύτερη περίοδο (1960-1980) (Μουζάκης, 2006, σελ. 20). Οι γνωστικές θεωρίες μάθησης κυριαρχούν στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό, ενώ οι εκπαιδευτικοί συμμετέχουν ως καθοδηγητές. Η διάδραση είναι χαμηλή και η επικοινωνία υποστηρίζεται από αλληλογραφία (Σοφός κ. ά., 2015, σελ. 147).

Οι νέες τεχνολογίες και οι τεχνολογικές εφαρμογές, όπως υπολογιστές, δίκτυα υπολογιστών, δορυφορικές επικοινωνίες, συνέβαλαν στην αλλαγή του τρόπου πρόσβασης του εκπαιδευτικού υλικού, στην τρίτη περίοδο (1980-1990). Εξασφαλίζονται ευκαιρίες αλληλεπίδρασης στη διάρκεια της διδακτικής διαδικασίας. Παράλληλα διευκολύνονται οι δραστηριότητες συνεργατικής μάθησης (Μουζάκης, 2006, σελ. 21).

Η μεγάλη ανάπτυξη που συντελέστηκε στα δίκτυα υπολογιστών και τις τηλεπικοινωνίες, άνοιξαν νέους ορίζοντες και προσφέρουν νέες δυνατότητες. Οι αποστάσεις έχουν εκμηδενιστεί. Πάνω από 193 χώρες έχουν πρόσβαση στις πηγές πληροφοριών του Παγκόσμιου Ιστού (Σωτηρούδας, 2010). (τέταρτη περίοδος, 1990-σήμερα). Η γρήγορη ανάπτυξη του διαδικτύου, βοηθά στην συν-εξέλιξη της ΕξαΕ, μέσα από τις δυνατότητες που προσφέρονται από τον παγκόσμιο ιστό (World Wide Web).

Οι διδακτικές προσεγγίσεις εμφανίζονται εμπλουτισμένες και παράλληλα σημειώνεται μια στροφή προς τις κονστρουβιστικές θεωρίες. Η αλληλεπίδραση του εκπαιδευόμενου με το εκπαιδευτικό υλικό του επιτρέπει ευκαιρίες γνώσης, τόσο σε ατομικό, όσο και σε ομαδικό επίπεδο. Η έμφαση δίνεται σε αυτή τη φάση, σε εμπλουτισμένα μαθησιακά περιβάλλοντα, σε σύγχρονο ή ασύγχρονο πλαίσιο επικοινωνίας, με αποτέλεσμα την υψηλή διάδραση εκπαιδευτή- εκπαιδευομένων, αλλά και εκπαιδευομένων μεταξύ τους (Σοφός κ.ά. 2015, σελ. 147-149).

Το Open University της Βρετανίας, με την ίδρυσή το 1969, ήταν το πρώτο πανεπιστήμιο που ξεκίνησε εξ αποστάσεως σπουδές, συμβάλλοντας σημαντικά στη διάδοσή της. Στη χώρα μας η ίδρυση του Ε.Α.Π. (Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο) το 1997, καθιέρωσε την ΕξαΕ, το μοντέλο της οποίας απαιτεί και κάποιες δια ζώσης συναντήσεις (Μακρή, 2019, σελ. 45).

3.3 Τεχνολογικές εφαρμογές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Η χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, αποτελεί ένα δυνατό εργαλείο που συμβάλλει στην ενδυνάμωσή της και δίνει άλλη διάσταση στη μάθηση και στην εκπαίδευση από απόσταση. Η ΕξαΕ περιλαμβάνει τα είδη εκπαίδευσης όπου εκπαιδευτής και εκπαιδευόμενος βρίσκονται σε διαφορετικό χώρο και χρόνο. Μορφές τηλεκπαίδευσης που χρησιμοποιούνται κυρίως στην ΕξαΕ είναι δύο: «η σύγχρονη τηλεκπαίδευση» και η «ασύγχρονη τηλεκπαίδευση» (Μουζάκης, 2006. σελ. 22).

«Σύγχρονη τηλεκπαίδευση». Οι τεχνολογίες τηλεπικοινωνιών και ιδιαίτερα το διαδίκτυο, συνέβαλαν στην εξέλιξη και υλοποίηση της σύγχρονης εκπαίδευσης, που πραγματοποιείται από απόσταση, με τη χρήση οπτικοακουστικού εξοπλισμού και υποδομών τηλεδιάσκεψης, επιτρέποντας στους εκπαιδευόμενους την παρακολούθηση του εισηγητή σε πραγματικό χρόνο, (Μπαλαούρας, Σκιαδέλλη, Εξηνταρίδης, 2005, σελ. 10-11). Μέσω των συστημάτων σύγχρονης τηλεκπαίδευσης, υποστηρίζεται η ταυτόχρονη ανταλλαγή απόψεων των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων. Ο

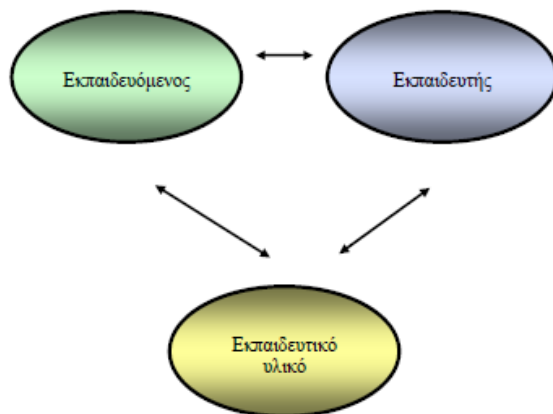
εκπαιδευτής ελέγχει τη ροή της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Οι εκπαιδευόμενοι μέσω της πρόσβασης τους σε χώρους συζήτησης, έχουν τη δυνατότητα να ανταλλάξουν τις ιδέες τους και συνεργαστούν. Ο κατάλληλος εξοπλισμός, όπως είναι οι υπολογιστές, λογισμικό τηλεδιάσκεψης, κάμερες, ηχεία, μικρόφωνα, ακουστικά, επιτρέπει στους εκπαιδευόμενους την οπτική και φωνητική επικοινωνία με τον εκπαιδευτή, αλλά και με τους εκπαιδευόμενους μεταξύ τους (Μουζάκης, 2006, σελ. 35-37).

«Ασύγχρονη τηλεκπαίδευση». Σε αντίθεση με τη σύγχρονη τηλεκπαίδευση, η ασύγχρονη δεν προϋποθέτει χωρικούς και χρονικούς περιορισμούς για τους συμμετέχοντες, (Κεφαλά κ.ά. 2006, σελ.14-15). Συνεπώς δεν απαιτείται η ταυτόχρονη συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών, αλλά επιλέγουν οι ίδιοι το δικό τους χρονικό πλαίσιο για τη συλλογή του εκπαιδευτικού υλικού, γεγονός που την καθιστά ευέλικτη (Μπαλαούρας, Σκιαδέλλη & Εξηνταρίδης, 2005, σελ. 23-24). Πρόκειται για ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα, στα οποία έχουν ενσωματωθεί υπηρεσίες του διαδικτύου, γνωστά ως «πλατφόρμες Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης» ή «Συστήματα Διαχείρισης Μαθησιακού υλικού» (Learning Management System, LMS) (Σωτηρούδας, 2010, σελ. 235). Στις πλατφόρμες ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης, περιλαμβάνονται εργαλεία για τη διαχείριση των μαθημάτων, για την πρόσβαση πηγών εκπαιδευτικού υλικού και σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας. Μέσω αυτών των συστημάτων παρέχονται οι παρακάτω διευκολύνσεις:

- Εύκολη πρόσβαση στο εκπαιδευτικό υλικό, με τη βοήθεια ιστοσελίδων.
- Ενσωμάτωση πολυμεσικών πληροφοριών (αρχεία ήχου, εικόνας, βίντεο).
- Ασύγχρονη επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, πίνακες ανακοινώσεων ή ομάδες συζήτησης.
- Σύγχρονη επικοινωνία μέσω εργαλείων συνομιλίας (chat) και τηλεδιάσκεψης (videoconference) με ήχο και εικόνα.
- Η μαθησιακή διαδικασία υποστηρίζεται μέσα από εργαλεία παρακολούθησης προόδου, αναζήτηση πληροφοριών και δραστηριότητες αυτό-αξιολόγησης.
- Δυνατότητα διαχείρισης του μαθήματος με εργαλεία διαχείρισης εγγραφών και online βαθμολόγηση των εκπαιδευομένων.
- Υποστήριξη του εκπαιδευτή μέσω της υπηρεσίας helpdesk για απάντηση σε ερωτήματα (Μουζάκης, 2006, σελ. 25).

3.4 Το εκπαιδευτικό υλικό στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Με τη χρήση των νέων τεχνολογιών δημιουργείται ένα νέο εκπαιδευτικό περιβάλλον, όπου η ΕξαΕ αποκτά νέους ρόλους και παιδαγωγικές διαστάσεις. Ένα σημαντικό θέμα στην εφαρμογή της ΕξαΕ διδασκαλίας και εκπαίδευσης, είναι η σχεδίαση και η παραγωγή του διδακτικού / εκπαιδευτικού υλικού, το οποίο αποτελεί την κινητήριου δύναμη στη διαδικασία της διδασκαλίας. Στο συμβατικό εκπαιδευτικό σύστημα, υπάρχει ο εκπαιδευτής και ο εκπαιδευόμενος και το εκπαιδευτικό υλικό υποστηρίζει το έργο του διδάσκοντα. Στην ΕξαΕ «διδάσκει» το ίδιο το υλικό. Παρατηρούμε μια αντίστροφη σχέση διδάσκοντα - υλικού, με το διδάσκων να υποστηρίζει το εκπαιδευτικό υλικό, μέσα από τη διαδικασία αλληλοσυμπλήρωσης του έργου του και την ενθάρρυνση της μάθησης των εκπαιδευομένων (Μουζάκης, 2006, σελ.13).

Σχήμα 3.1 Οι συντελεστές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
Πηγή: Μουζάκης, 2006, σελ.14.

Ο Λιοναράκης (2010, σελ. 217), υποστηρίζει ότι πρόκειται για αλλαγή από τη «δυαδική» σχέση εκπαιδευτή εκπαιδευόμενου σε «τριαδική» σχέση εκπαιδευτή εκπαιδευόμενου και διδακτικού υλικού. Το εκπαιδευτικό υλικό είναι αυτό που διδάσκει τον εκπαιδευόμενο, ο οποίος βρίσκεται σε μια διαδικασία αυτό-μάθησης. ο εκπαιδευτής αναλαμβάνει ρόλο συμβουλευτικό, ενθαρρυντικό και υποστηρικτικό στη μαθησιακή διαδικασία. Πρόκειται για μια νέα μορφή εκπαίδευσης.

Η δημιουργία του διδακτικού υλικού δεν αποτελεί μια απλή διαδικασία σύνθεσης από γραπτό λόγο, εικόνες, και ήχους, αλλά μια πιο σύνθετη διαδικασία σύνθεσης των

παραπάνω, με αλληλεπιδραστικό χαρακτήρα (Λιοναράκης, 2005, σελ. 8). Στην ΕξαΕ το διδακτικό υλικό κατηγοριοποιείται σε:

- Κείμενα: Βιβλία, σημειώσεις, εγχειρίδια, περιλήψεις, δραστηριότητες, διαγνωστικά τεστ, τεστ αξιολόγησης και αυτο-αξιολόγησης.
- Οπτικοακουστικά μέσα: Βίντεο, ψηφιακές μονάδες ήχου, τηλεοπτικές εκπομπές, ραδιοφωνικά προγράμματα, διαφάνειες.
- Σύγχρονα μέσα τεχνολογίας πληροφοριών και τηλεπικοινωνιών: Εκπαιδευτικό λογισμικό, Παγκόσμιος Ιστός, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, εκπαιδευτική τηλεδιάσκεψη (Μουζάκης, 2006, σελ. 14-15).

Με αφετηρία στο τι θα πρέπει να μάθουν οι εκπαιδευόμενοι και τι ικανότητες θα αποκτήσουν, μετά το τέλος των σπουδών τους, ο Λιοναράκης (2005, σελ. 7-13), έχει δημιουργήσει μια πρακτική μεθοδολογία δημιουργίας διδακτικού υλικού, προσφέροντας δυνατότητα αυτονομίας. Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη τυπολογία το διδακτικό υλικό περιλαμβάνει τρεις δέσμες:

Η πρώτη δέσμη περιλαμβάνει άρτιο και επιστημονικό συμπαγές κείμενο, απόλυτα τεκμηριωμένο, με κατανοητή ροή του λόγου, το οποίο ακολουθείται από διαδραστικά μέρη:

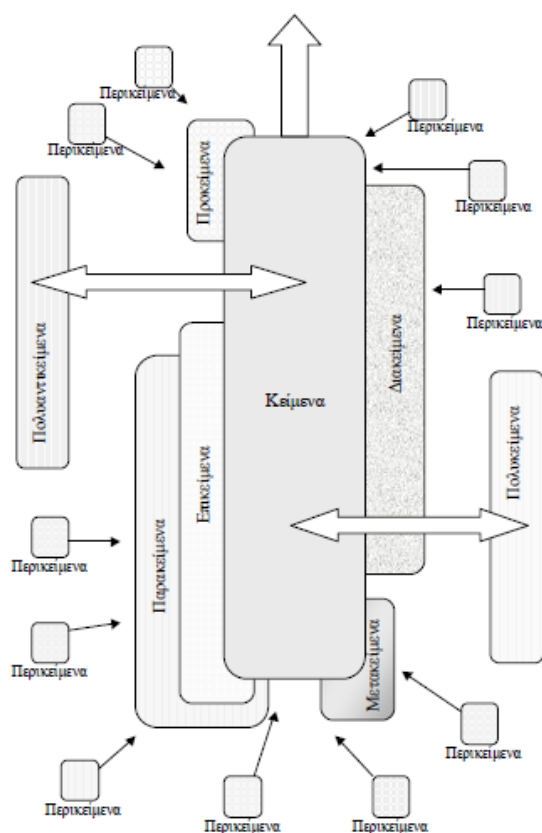
- τα «προκείμενα», τα οποία είναι το περιεχόμενο, ο σκοπός, οι στόχοι, οι ενότητες, τα κεφάλαια, οι λέξεις κλειδιά, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, οι ενότητες.
- τα «μετακείμενα», τα οποία συμπληρώνουν τα παραπάνω, και περιλαμβάνουν περιλήψεις, παραρτήματα, παραπομπές, βιβλιογραφία, κλπ.

Η δεύτερη δέσμη περιλαμβάνει:

- τα «διακείμενα», αποτελούνται από συνόψεις, συμπεράσματα, περιλήψεις, δραστηριότητες, ασκήσεις.
- τα «επικείμενα», τα οποία είναι επεξηγηματικά και υποστηρικτικά εργαλεία, όπως είναι γλωσσάρια και οι διασαφηνίσεις.
- τα «παρακείμενα», τα οποία υποστηρίζουν την επιστημονική ανάπτυξη του κειμένου. Πρόκειται για φωτογραφίες, εικόνες, γραφήματα, σχήματα, κλπ.
- τα «περικείμενα», που είναι βοηθητικά για τη διαδικασία της μάθησης και πρόκειται για μελέτες περίπτωσης, σενάρια, επεξηγήσεις, κλπ.

Η τρίτη δέσμη, η οποία συμπληρώνει ποιοτικά το πολυμορφικό υλικό κάνοντάς το πιο αποτελεσματικό και χρηστικό, αποτελείται από:

- τα «πολυκείμενα», είναι τα στοιχεία του υλικού με τα οποία ανατίθεται στον εκπαιδευόμενο η εκπόνηση ή εφαρμογή εργασίας.
- τα «πολυαντικείμενα», είναι όλα τα οπτικοακουστικά μέσα, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, η μεταφορά ήχου και εικόνας σε ψηφιακά μέσα, η μεταφορά κειμένου, κλπ.

Σχήμα 3.2 Γενικό πλαίσιο του διδακτικού υλικού

Πηγή: Λιοναράκης, 2005, σελ.13

3.5 Η επικοινωνία στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Εκτός από το άρτια σχεδιασμένο εκπαιδευτικό υλικό, σημαντικός παράγοντας επιτυχίας ενός προγράμματος από απόσταση, αποτελεί και η αμφίδρομη επικοινωνία εκπαιδευτή - εκπαιδευόμενου (Ηλιάδου, 2011, σ. 29). Ως επικοινωνία ορίζεται η διαδικασία κατά την οποία πραγματοποιείται ανταλλαγή πληροφοριών και μεταβίβαση μηνυμάτων, μέσω ήχων, γραμμάτων, συμβόλων, αριθμών, χειρονομιών,

από ένα άτομο σε ένα άλλο άτομο (πομπός και δέκτης) (Πασιαρδής, 2001, όπ. αναφ. στο Λιοναράκης, 2010). Στην ΕξαΕ η επικοινωνία δεν μεσολαβεί για τη μετάδοση της γνώσης, διότι αυτό τον ρόλο έχει αναλάβει το εκπαιδευτικό υλικό (Λιοναράκης, 2010), αλλά στην καθοδήγηση, παροχή βοήθειας, ενθάρρυνση, υποστήριξη, στοιχεία απαραίτητα για την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων από απόσταση. Ένα από τα χαρακτηριστικά του ενήλικα εκπαιδευόμενου, είναι η ένταξή του σε ομάδα. Η μάθηση των ενηλίκων είναι αποτελεσματικότερη, όταν συμμετέχουν σε ομαδικές δραστηριότητες και αισθάνονται μέλη της ομάδας τους (Αθανασίου, 2014 σελ. 45). Η αλληλεπίδραση με τα μέλη μιας μαθησιακής κοινότητας αποτελεί θεμελιώδη συστατικό στη μαθησιακή διαδικασία. Ο ουσιαστικός διάλογος και η ενεργή εμπλοκή των εκπαιδευομένων, αποτελούν θεμέλιο λίθο στη διαδικασία της μάθησης (Hurst, Wallace, & Nixon, 2013, σελ. 376). Η επικοινωνία του εκπαιδευτή με τους εκπαιδευόμενους και μεταξύ των εκπαιδευόμενων, όταν πραγματοποιείται τακτικά και αμοιβαία στην ΕξαΕ, μπορεί να αντισταθμίσει την έλλειψη της αμεσότητας και διαπροσωπικής επαφής. Συνήθως γίνεται με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τηλέφωνο, τηλεδιάσκεψη, (Μουζάκης, 2006, σελ. 17), και πλήθος άλλων εναλλακτικών ηλεκτρονικών εφαρμογών, π.χ. viber, messenger, κλπ.

3.6 Η αξιολόγηση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Η εκπαιδευτική αξιολόγηση στοχεύει στον προσδιορισμό του βαθμού υλοποίησης των στόχων των εκπαιδευτικών συστημάτων, ή πεδία που εμπλέκονται σε αυτό, όπως ένα μάθημα, μια μέθοδος, κλπ. (Λιοναράκης, 2010, σελ. 65). Ως εκπαιδευτική αξιολόγηση ορίζεται μια συστηματική διαδικασία κατά την οποία συλλέγονται, επεξεργάζονται, αναλύονται και ερμηνεύονται δεδομένα, σε σχέση με συγκεκριμένα αντικείμενα, βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων, με σκοπό την ανατροφοδότηση δραστηριοτήτων (Νταραντούμης, 2013).

Η ενσωμάτωση της αξιολόγησης στην ΕξαΕ είναι αναγκαία, ιδιαίτερα για την καταλληλότητα και αποτελεσματικότητα των μεθόδων διδασκαλίας και του διδακτικού υλικού. Αντικείμενα αξιολόγησης στην ΕξαΕ αποτελούν:

- Η επίτευξη των στόχων του συστήματος
- Οι ευκαιρίες για πρόσβαση και συμμετοχή
- Η ποιότητα προγραμμάτων σπουδών
- Το εκπαιδευτικό υλικό

- Το διοικητικό και εκπαιδευτικό προσωπικό
- Η αλληλεπίδραση και επικοινωνία εκπαιδευτών-εκπαιδευομένων, κλπ. (Λιοναράκης, 2010, σελ. 65).

Όσον αφορά στην αξιολόγηση του εκπαιδευόμενου, μπορεί να περιλαμβάνει διόρθωση και βαθμολογία των γραπτών δοκιμασιών και εργασιών, καθώς και των τελικών εξετάσεων. Αξιοσημείωτο μπορεί να θεωρηθεί το γεγονός ότι η αξιολόγηση στην ΕξαΕ, αποτελεί όχι μόνο μια εξεταστική διαδικασία, αλλά μια σημαντική παράμετρο της διδασκαλίας. Οι μορφές που μπορεί να πάρει είναι:

- Η αυτο-αξιολόγηση: Πραγματοποιείται μέσα από τις ασκήσεις, που συνοδεύουν το διδακτικό υλικό και δίνουν τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο να μαθαίνει από την πρόσληψη των γνώσεων που έλαβε και παράλληλα να ενημερώνεται για την πρόοδό του.
- Η συνεχής αξιολόγηση: Πραγματοποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα και μπορεί να περιλαμβάνουν προβλήματα, ερωτήσεις σύντομης απάντησης, εκθέσεις, δοκίμια, πρακτικές εργασίες, αντικειμενικά τεστ, εργαστηριακές ασκήσεις (Μουζάκης, 2006, σελ. 18).

3.7 Κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες

Το διαρκώς εξελισσόμενο κοινωνικό οικονομικό και πολιτικό γίνεσθαι, απαιτεί νέες δεξιότητες για την επιβίωση και την επιτυχή διαβίωση των ανθρώπων. Εκτός από την εξειδίκευση, είναι αναγκαία η ανάπτυξη και η καλλιέργεια κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων, Social Emotional Competences (SEC), οι οποίες σχετίζονται με την προσωπική και την κοινωνική προσαρμογή και διακρίνονται σε ενδοπροσωπικό και διαπροσωπικό επίπεδο (Beland, 2007, σελ. 69).

Η σημαντικότητα ανάπτυξης των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων, έχει αναγνωριστεί από τους φορείς της εκπαίδευσης ως ζωτικής σημασίας, καθώς δεν προάγουν μόνο ακαδημαϊκή επιτυχία, αλλά συμβάλλουν στην ποιότητα ζωής των ατόμων σε προσωπικό, αλλά και σε επαγγελματικό επίπεδο. Στην Ελλάδα τα Αναλυτικά προγράμματα σπουδών του νηπιαγωγείου και του δημοτικού σχολείου, επισημαίνουν την κοινωνική μάθηση και την ανάγκη ανάπτυξης και καλλιέργειας κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών/τριων, ώστε να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις προκλήσεις της κοινωνίας της πληροφορίας, ως μελλοντικοί πολίτες (Αναστασοπούλου, Ζυγούρη, & Καζταρίδου, 2014, σελ. 14-15).

Η κοινωνική και συναισθηματική μάθηση (SEL), είναι διαδικασία όπου μέσα από διάφορες τεχνικές και μεθοδολογικά εργαλεία, τα παιδιά και οι ενήλικες αποκτούν δεξιότητες που τους είναι απαραίτητες για την εύρυθμη λειτουργικότητά τους, στα κοινωνικά πλαίσια που συναναστρέφονται. Ο όρος κοινωνικές δεξιότητες παρουσιάζει ανομοιογένεια και ασάφεια, ωστόσο σύμφωνα με το Collaborative for Academic Social and Emotional Learning (CASEL) (2020), συνοψίζονται σε πέντε βασικές ικανότητες:

1. Αυτογνωσία, όπου περιλαμβάνονται οι δεξιότητες αναγνώρισης και εντοπισμού των δυνατών και των αδύνατων χαρακτηριστικών και των συναισθημάτων, καθώς και η κατανόηση επηρεασμού για βελτίωση. Τα άτομα που γνωρίζουν τα συναισθήματα και τις δυνάμεις τους, μπορούν εύκολα να αξιολογήσουν την κατάστασή τους και να ανταποκριθούν κατάλληλα.

2. Αυτοδιαχείριση, η οποία εμπεριέχεται στην ικανότητα διαχείρισης των παρορμήσεων και των συναισθημάτων. Ουσιαστικά πρόκειται για την αυτορρύθμιση των συναισθημάτων, ώστε να αναπτύσσονται σχέσεις σε προσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο. Μελέτες αποδεικνύουν ότι τα άτομα που διαχειρίζονται τις συναισθηματικές τους εμπειρίες, απολαμβάνουν επιτυχημένες σχέσεις, από ότι τα άτομα που έχουν έλλειψη σε επικοινωνητικούς τρόπους διαχείρισης αυτών των εμπειριών (Zhou & Ee, 2012, σελ. 29).

3. Κοινωνική επίγνωση ή κοινωνική ευαισθητοποίηση. Πρόκειται για την αναγνώριση των σκέψεων και των συναισθημάτων των άλλων, με κατάλληλη ανταπόκριση σε αυτό που βιώνουν. Αυτές οι δεξιότητες σχετίζονται με τη συμπόνια και την ενσυναίσθηση και αποτελούν τις βασικές συνιστώσες στις οποίες οικοδομείται η αρμονική συνύπαρξη μιας κοινότητας. Στη σχολική τάξη όταν οι μαθητές/τριες νιώθουν ότι μπορούν να απευθυνθούν σε συνομηλίκους ή στον/στην εκπαιδευτικό για να λάβουν υποστήριξη, αισθάνονται ασφαλείς, υιοθετούν ευκολότερα τα σχολικά πρότυπα, ακολουθούν τους κανόνες, ξεπερνούν πιο εύκολα τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και εντείνουν τις ακαδημαϊκές τους προσπάθειες. Κατά αυτόν τον τρόπο δημιουργείται ένα περιβάλλον ευνοϊκό για μάθηση (Oberle, Schonert-Reichl, Hertzman, & Zumbo, 2013, σελ. 139).

4. Διαχείριση σχέσεων. Η διαχείριση σχέσεων σχετίζεται με δεξιότητες που αφορούν σε συνεργασία μέσω των ομαδικών εργασιών και της καλλιέργειας κοινωνικά υπεύθυνης συμπεριφοράς. Μελέτες επισημαίνουν ότι τη μοναξιά και την κοινωνική απομόνωση ως αποτέλεσμα απόρριψης από συνομηλίκους. Συνδέονται με

δυσαρέσκεια, απεμπλοκή από τις ακαδημαϊκές υποχρεώσεις και την εγκατάλειψη του σχολείου. Αντίθετα η αποδοχή από συνομηλίκους επιφέρει αυτοεκτίμηση (Zhou & Ee, 2012, σελ. 29).

5. Υπεύθυνη λήψη αποφάσεων, εννοείται η ικανότητα ενός ατόμου να λαμβάνει υπόψη του κοινωνικούς, ασφαλείς και ηθικούς παράγοντες προκειμένου για λήψη αποφάσεων, ώστε να αντιμετωπίζει υπεύθυνα τις προκλήσεις σε ακαδημαϊκό και κοινωνικό πλαίσιο, προάγοντας την ευημερία του σχολείου και της κοινωνίας. Ουσιαστικά πρόκειται αίσθημα κοινωνικής ευθύνης του κάθε ατόμου, έναντι των άλλων (Zhou & Ee, 2012, σελ. 29), προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι κοινωνικής ευθύνης απαιτούνται ικανότητες αυτορρύθμισης και αυτοδιαχείρισης, π.χ. επιδίωξη στόχων, προγραμματισμός, καθορισμός. Η αυτορρύθμιση και η αυτοδιαχείριση είναι κρίσιμοι δείκτες για τις κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες διότι ρυθμίζουν τα συναισθήματα και τη συμπεριφορά, που οδηγούν σε θετικές κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και αποτελεσματικές στρατηγικές μάθησης. Συνεπώς είναι κρίσιμοι δείκτες για την ακαδημαϊκή επιτυχία (Oberle et al, 2013, σελ. 140).

Αναμφίβολα οι κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την ακαδημαϊκή επιτυχία. Η έλλειψή τους σχετίζεται αρνητικά με τη σύνδεση και τη συμμετοχή στο σχολείο, χαμηλότερα ακαδημαϊκά επιτεύγματα, ενώ υπάρχει υψηλός κίνδυνος εγκατάλειψής του.

3.8 Η αυτορρύθμιση της μάθησης στο διαδικτυακό περιβάλλον

Η αυτορρύθμιση είναι η ικανότητα του ατόμου να ελέγχει και να τροποποιεί τη συμπεριφορά του, ώστε να πετυχαίνει τους στόχους του. Πιο απλά, ο έλεγχος του εαυτού από τον ίδιο τον εαυτό (Bell, 2016, όπ. αναφ. στο Ackerman, 2021). Πρόκειται για διακριτή έννοια από τον αυτοέλεγχο. Ο αυτοέλεγχος αποτρέπει τις ισχυρές παρορμήσεις, ενώ η αυτορρύθμιση μειώνει την ένταση ή τη συχνότητα αυτών των ισχυρών παρορμήσεων. Η έννοια περιλαμβάνει τη συμπεριφοριστική αυτορρύθμιση, που αφορά την αλλαγή της συμπεριφοράς και τη συναισθηματική αυτορρύθμιση κατά την οποία ασκείται έλεγχος στα συναισθήματα Σύμφωνα με τη θεωρία της Αυτορρύθμισης, Self Regulation Theory (SRT), εννοείται η διαδικασία και οι παράγοντες που εμπλέκονται στη σκέψη, την ομιλία, τα συναισθήματα και στις ενέργειες του ατόμου (Ackerman, 2019).

Τα στοιχεία που επενεργούν και είναι καθοριστικά για την αυτορρύθμιση είναι τέσσερα:

- καθορισμός προτύπων επιθυμητής συμπεριφοράς,
- καθορισμός κινήτρων που αφορούν στην τήρηση αυτών των προτύπων,
- επίβλεψη των παραγόντων που αθετούν την τήρηση των προτύπων,
- η δύναμη της θέλησης η οποία ελέγχει τις ορμές (Baumeister, 2007, όπ. αναφ. στο Ackerman, 2021).

Στη διεθνή βιβλιογραφία υπάρχει πλήθος μελετών και μελετητών που ασχολήθηκαν με την αυτορρύθμιση. Ένας από τους κορυφαίους ερευνητές, με ειδίκευση στην αυτο-αποτελεσματικότητα, είναι ο Albert Bandura (1991), ο οποίος επισημαίνει ότι η αυτορρύθμιση, είναι μια διαδικασία κατά την οποία είναι απαραίτητη η συνεχής εγρήγορση για:

- την παρακολούθηση της συμπεριφοράς, των επιρροών και των συνεπειών της,
- τη σύγκριση της συμπεριφοράς, με τα προσωπικά και τα πρότυπα του περιβάλλοντος,
- την αντίδραση του ατόμου στην ίδια του τη συμπεριφορά.

Η αυτορρύθμιση κατέχει καίριο ρόλο στη διαδικασία της μάθησης. Ως εκ τούτου η απόκτηση δεξιοτήτων αυτορρύθμισης των εκπαιδευομένων, είναι απαραίτητες για την ακαδημαϊκή τους επιτυχία και κοινωνικοποίηση (Στριγγάρη, 2020). Η θεωρία του Moore αναφέρει την αλληλεπίδραση, τη δομή και την αυτονομία, ως κύριες μεταβλητές της ΕξάΕ. Οι δύο πρώτες σχετίζονται με τους σχεδιαστές των μαθημάτων, ενώ η αυτονομία επικεντρώνεται στους ίδιους τους εκπαιδευόμενους και την ικανότητά τους στον έλεγχο της μάθησής τους (Lynch & Dembo, 2004, σελ. 2). Ειδικότερα η αυτόνομη φύση της διαδικτυακής μάθησης, σε σχέση με την «*πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλία*», επιβάλλει υψηλό ακαδημαϊκό κίνητρο και αυτορρύθμιση του εκπαιδευόμενου (Artino & Stephens, 2009, σελ. 146-147). Με τον όρο αυτορρύθμιση εννοείται μια εποικοδομητική διαδικασία, μέσω της οποίας οι εκπαιδευόμενοι θέτουν τους στόχους τους, επιβλέπουν και ελέγχουν τις γνώσεις, τα κίνητρα και τη συμπεριφορά τους (Pintrich, 2000, όπ., αναφ στο Zheng, 2016, σελ. 188).

Τα αυτορρυθμιζόμενα άτομα είναι γνώστες της χρήσης γνωστικών στρατηγικών, οι οποίες βοηθούν στην κατανόηση, την οργάνωση, τη μετατροπή, την επεξεργασία και

την ανάκτηση πληροφοριών. Σχεδιάζουν και οργανώνουν το κατάλληλο εκπαιδευτικό περιβάλλον, καθώς και την προσπάθεια και το χρόνο, για την επίτευξη του μαθησιακού τους έργου. Δεν παραμένουν απλοί αποδέκτες των πληροφοριών που τους παρέχονται, αλλά ελέγχουν και ρυθμίζουν τα κίνητρα και τη συμπεριφορά τους, και αξιολογούν το αποτέλεσμα βάση κριτηρίων που έχουν θέσει, ώστε να συνεχίσουν, να τροποποιήσουν ή να καταργήσουν το αρχικό τους πλάνο (Καραγεωργίου, 2015, σελ. 6-10).

Έξι ιδιότητες της αυτορρύθμισης, αναδεικνύονται σημαντικές, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, που συμβάλλουν στην ακαδημαϊκή επιτυχία των εκπαιδευομένων από απόσταση: α) τα κίνητρα (αυτο-αποτελεσματικότητα και προσανατολισμό στο στόχο), β) η αυτο-αποτελεσματικότητα στο διαδίκτυο, γ) η διαχείριση του περιβάλλοντος μελέτης, δ) η διαχείριση του χρόνου, ε) η αναζήτηση βοήθειας και στ) η αξιολόγηση (Lynch & Dembo, 2004, σελ. 3).

Κεφάλαιο 4^ο

4.1 Τα δημόσια Ι.Ε.Κ

Τα δημόσια Ι.Ε.Κ που ιδρύθηκαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 1992 (Ν. 2009/1992), εντάσσονται στη μετα-δευτεροβάθμια εκπαίδευση, παλαιότερα στη μη τυπική εκπαίδευση και σήμερα με την αλλαγή της νομοθεσίας, στην τυπική εκπαίδευση και τοποθετούνται στο 5^ο επίπεδο, στη συνολική διαβάθμιση των εκπαιδευτικών δομών. Υπάγονται στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων και εποπτεύονται από τη Γ.Γ.Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ. & Ν. Η διοίκησή τους ασκείται από τον/την διευθυντή/τρια. Στεγάζονται σε σχολικά κτήρια δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις και διαθέτουν εργαστήρια τα οποία είναι οργανωμένα, ώστε να παρέχεται εργαστηριακή κατάρτιση. Η οργάνωση και λειτουργία τους ανήκει στο αρμόδιο υπουργείο. Η φοίτηση στα Ι.Ε.Κ είναι υποχρεωτική και διαρκεί πέντε εξάμηνα, τέσσερα εξάμηνα θεωρητική, εργαστηριακή και μεικτή κατάρτιση και ένα εξάμηνο πρακτική άσκηση, 960 ωρών, που λαμβάνεται ως προϋπηρεσία.

Σκοπός των Ι.Ε.Κ, σύμφωνα με το Ν.4763 /2020, είναι η αρχική επαγγελματική κατάρτιση αποφοίτων των Γενικών ή Επαγγελματικών Λυκείων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά και των Σχολών που παρέχουν ισότιμους τίτλους. Προσφέρουν βασικές επαγγελματικές, εξειδικευμένες γνώσεις, και δεξιότητες, σε διάφορες ειδικότητες, που στοχεύουν στην ένταξη ή επανένταξη, την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου στην αγορά εργασίας, αλλά και την προσωπική ανάπτυξη (Ν. 4763/2020, άρ.2., παρ. α, ε, στ, ι). Οι καταρτιζόμενοι/ες εξοπλίζονται με τεχνικές, επαγγελματικές ή πρακτικές γνώσεις και καλλιεργούν ανάλογες δεξιότητες, ώστε να τους παρέχονται ευκαιρίες για επαγγελματική ένταξη και προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της παραγωγικής διαδικασίας.

Οι ειδικότητες που παρέχονται στα δημόσια Ι.Ε.Κ. καθορίζονται σύμφωνα με τις ανάγκες της τοπικής αγοράς, αλλά και τις προτεραιότητες που δίδονται κάθε φορά στην εθνική οικονομία. Το πρόγραμμα σπουδών αποτυπώνεται στον οδηγό σπουδών κάθε ειδικότητας, με ακρίβεια για το επαγγελματικό προφίλ, τα μαθησιακά αποτελέσματα, τις γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες, ανά μάθημα, και τις πιστωτικές μονάδες. Περιλαμβάνονται επίσης, το ωρολόγιο πρόγραμμα και η διδακτέα ύλη, με τα μαθησιακά αποτελέσματα. Τα προσόντα που πρέπει να πληρούν οι εκπαιδευτές, τον εξοπλισμό, τις μεθόδους και τα μέσα διδασκαλίας.

Στα δημόσια Ι.Ε.Κ. είναι δυνατό να υπάρχουν ξενόγλωσσα για αλλοδαπούς και εξ αποστάσεως προγράμματα, μέρους ή συνόλου μιας θεματικής ενότητας μιας ειδικότητας. Στους αποφοίτους απονέμεται Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης και το δικαίωμα συμμετοχής σε εξετάσεις πιστοποίησης του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.

Στην περίοδο της πανδημίας και σύμφωνα με τη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, η ασύγχρονη εκπαίδευση χαρακτηρίστηκε ως πρωτόγνωρη και απαιτητική διαδικασία για τα Ι.Ε.Κ. Πρόκειται για την πρώτη φάση, που η εκπαίδευση γινόταν κυρίως ασύγχρονα, σε ποσοστό 97%. Ο αριθμός των καταρτιζομένων ανερχόταν σε 22.704, ενώ των εκπαιδευτών σε 5.457 (Λακασάς, 2020^b).

Με νέο νομοσχέδιο ιδρύθηκαν πειραματικά Ι.Ε.Κ ενώ οι απόφοιτοι των λυκείων από τη σχολική χρονιά 2021-2022 έχουν τη δυνατότητα να δηλώσουν στο μηχανογραφικό τους την ειδικότητα που επιθυμούν. Εκ τούτου, είναι δυνατή η μεταπήδηση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, μέσω κατατακτηρίων εξετάσεων (Ν.4763 /2020).

4.2 Το εκπαιδευτικό υλικό

Το εκπαιδευτικό υλικό αποτελεί σημαντική παράμετρο στην εκπαιδευτική διαδικασία. Πρέπει να επισημανθεί ότι στα Δ.Ι.Ε.Κ σχεδιάζεται σύμφωνα με τους στόχους του προγράμματος σπουδών κάθε ειδικότητας, προκειμένου να εξειδικεύεται το διδακτικό αντικείμενο. Παρέχονται σαφείς οδηγίες προς τους εκπαιδευτές ως προς το εκπαιδευτικό υλικό που θα διανείμουν, το οποίο θα πρέπει να είναι σύμφωνο με τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τα οποία είναι οργανωμένα σε θεματικές ενότητες. Ο Καραλής και Παπαγεωργίου (2012 σελ. 86) επισημαίνουν ότι το εκπαιδευτικό υλικό εκτός από το ότι πρέπει να είναι συναφές με τους στόχους κάθε θεματικής ενότητας, είναι αναγκαίο να είναι κατάλληλο και συμβατό σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά των καταρτιζομένων, το εκπαιδευτικό τους επίπεδο, την εμπειρία, τις γνώσεις τους, κλπ. Η Τζώτζου και Μπιγιάκη (2013, σελ.84), στη μελέτη τους ανέδειξαν ότι το ηλεκτρονικό υλικό και οι εφαρμογές πολυμέσων, είναι βοηθητικά για τη μελέτη των εκπαιδευομένων, διότι τους παρέχουν κίνητρα για αναζήτηση περισσότερων πληροφοριών και ευκαιρίες για ανατροφοδότηση και αλληλεπίδραση. Αυτή η εκτίμηση είναι πολύ σημαντική στην ΕξαΕ, λόγω της απομόνωσης στην εκπαιδευτική διαδικασία. Για τα Δ.Ι.Ε.Κ δεν

υπάρχει κάποιο συγκεκριμένο εγχειρίδιο και το εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται σύμφωνα με τις επιλογές των εκπαιδευτών/τριών.

4.3 Οι εκπαιδευτές των δημόσιων Ι.Ε.Κ

Οι εκπαιδευτές/τριες των δημοσίων Ι.Ε.Κ, είναι επαγγελματίες εκπαιδευτές ενηλίκων που διαθέτουν τυπικά και ουσιαστικά προσόντα, τα οποία αποδεικνύονται με πιστοποιημένη εκπαιδευτική επάρκεια, από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων & Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π). Διακρίνονται σε αυτούς/τές που απασχολούνται με πλήρες ωράριο και αυτούς/τές με μερική απασχόληση. Σύμφωνα με τον Jarvis (2004, σελ. 232-233), συναντώνται τρεις κατηγορίες για τους/τις εκπαιδευτές/τριες ενηλίκων. Εκπαιδευτές/τριες πλήρους, μερικής και εθελοντικής απασχόλησης, με την πλειοψηφία να απασχολείται με καθεστώς μερικής απασχόλησης (ωρομίσθιοι). Στη χώρα μας, το μεγαλύτερο ποσοστό των εκπαιδευτών ενηλίκων απασχολείται στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Βεργίδης, Κατσιγιάννη, & Μπρίνια, 2010, σελ. 6).

Εκτός από τις γνώσεις τους για το γνωστικό αντικείμενο, οι εκπαιδευτές/τριες είναι απαραίτητο να διαθέτουν και κάποιες δεξιότητες, ώστε να είναι αποτελεσματικοί στο ρόλο τους. Ο Jarvis (2004, σελ. 255-256), αναφέρει 24 δεξιότητες μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται:

- η αποτελεσματική επικοινωνία με τους εκπαιδευόμενους,
- η δημιουργία αποτελεσματικών σχέσεων,
- η εφαρμογή αρχών μάθησης κατάλληλες για ενηλίκους,
- η σύνδεση της μαθησιακής διαδικασίας με τις εμπειρίες τους,
- η παροχή συνεχούς ανατροφοδότησης, κλπ.

Ο ρόλος του εκπαιδευτή είναι πολυσύνθετος. Ταυτόχρονα θα πρέπει να είναι διευκολυντής, εμπυχωτής, συντονιστής, συνεργάτης, εμπνευστής, σύμβουλος, αρωγός, καθοδηγητής, διαχειριστής, κλπ., (Jarvis 2004, σελ. 155-157).

4.4 Οι καταρτιζόμενοι των δημόσιων Ι.Ε.Κ

Στα δημόσια Ι.Ε.Κ. οι ηλικιακές κατηγορίες των καταρτιζομένων παρουσιάζουν μεγάλο εύρος. Οι ηλικιακές ομάδες ποικίλουν από 20-25 έως και τα 65 έτη, (Καραλής 2011, σελ. 13), ενώ το μορφωτικό τους επίπεδο διευρύνεται από αποφοίτηση από το Λύκειο έως και μεταπτυχιακό ή ακόμα και διδακτορικό δίπλωμα (Γιωτόπουλος, 2020, σ. 138). Οι καταρτιζόμενοι/ες μέσα από μια μεγάλη ποικιλία ειδικοτήτων που

παρέχονται στοχεύουν είτε στην εύρεση εργασίας, καθότι είναι άνεργοι (Σολάκης, Νικολάου & Σολάκη, 2016, σελ. 107), είτε στην αναβάθμιση ή συμπλήρωση των προσόντων τους (Ευστράτογλου, 2004, σελ. 3).

Ως ενήλικες εκπαιδευόμενοι/ες, επιθυμούν ενεργή συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία, προκειμένου να μαθαίνουν αποτελεσματικά. Αυτό επιτυγχάνεται από τις διάφορες μεθόδους, την αλληλεπίδραση τους με τον εκπαιδευτή/τρια και τους άλλους εκπαιδευόμενους/ες, την αναζήτηση πληροφοριών, την ανάπτυξη κριτικής ικανότητας, αλλά και της μάθησης μέσω της πρακτικής (Κόκκος, 2005, σελ. 34). Η ενεργή συμμετοχή επιτυγχάνεται από εκπαιδευτικές τεχνικές όπως είναι:

- Η συζήτηση,
- οι ερωτήσεις απαντήσεις,
- ο καταγισμός ιδεών,
- η προσομοίωση, το παιχνίδι ρόλων,
- οι ομάδες εργασίας,
- η επίδειξη,
- συνέντευξη με ειδικό,
- η μελέτη περίπτωσης.

Με την αποφοίτησή τους οι καταρτιζόμενοι/ες λαμβάνουν «Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης» που τους δίνει τη δυνατότητα συμμετοχής στις εξετάσεις πιστοποίησης του ΕΟΠΠΕΠ. Ο ΕΟΠΠΕΠ έχει την ευθύνη ανάπτυξης και εφαρμογής του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων (ΕΠΠ) και την αντιστοίχησή του με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF). Με αυτό τον τρόπο παρέχει αναγνώριση «Ισοτιμίας των εκπαιδευτικών τίτλων» της Ελλάδας με αυτούς των άλλων χωρών.

Κεφάλαιο 5^ο

5.1 Σύνοψη πρότερων ερευνών

Οι μελέτες που αφορούν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, επικεντρώνονται κυρίως σε τρεις κατηγορίες: περιγραφικές μελέτες για τα εκπαιδευτικά προγράμματα που πραγματοποιούνται από απόσταση, συγκριτικές μελέτες για ακαδημαϊκά αποτελέσματα της εκπαίδευσης πρόσωπο με πρόσωπο και της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και άλλες που ερευνούν τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευομένων με τα μέσα που χρησιμοποιούνται στα εξ αποστάσεως προγράμματα (Lynch & Dembo, 2004, σελ.2). Η πλειονότητα των παραπάνω ερευνών επικεντρώνεται κυρίως στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ οι έρευνες σχετικά με τη μετα-δευτεροβάθμια εκπαίδευση και συγκεκριμένα με την εκπαίδευση και κατάρτιση στα Δημόσια Ι.Ε.Κ. είναι περιορισμένες.

Μελέτη για τη διερεύνηση των επαγγελματικών προοπτικών στην εκπαίδευση ενηλίκων και συγκεκριμένα στο Δ.Ι.Ε.Κ.. Ηγουμενίτσας, εμπεριέχει 2 παραμέτρους: τη διασύνδεση της εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας. Δηλαδή αν τα τοπικά προγράμματα και οι ειδικότητες παρέχουν γνώσεις και δεξιότητες και είναι συμβατές με τη διασύνδεσή τους στην απασχόληση. Η δεύτερη παράμετρος σχετίζεται με την ικανοποίηση των αναγκών των συμμετεχόντων από τις συγκεκριμένες ειδικότητες. Η διαχρονική έρευνα που πραγματοποιήθηκε κατά το διάστημα 2006-2012, κατέδειξε θετική συμβολή των ειδικοτήτων που παρακολούθησαν οι καταρτιζόμενοι/νες, καθώς παρατηρήθηκε μείωση των ανέργων κατά 15,2% , (Σολάκης κ.ά. 2016, σελ. 105-109).

Πιο πρόσφατη έρευνα, για τη διερεύνηση των στάσεων και των απόψεων των καταρτιζομένων του Δ.Ι.Ε.Κ. Πάτρας, επικεντρώθηκε στους τρόπους επικοινωνίας των καταρτιζομένων, στις προτιμήσεις τους για τις μεθόδους διδασκαλίας (σύγχρονη-ασύγχρονη), καθώς και στην επιθυμία ύπαρξης e-book. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων δεν διαθέτει πιστοποίηση γνώσεων ΤΠΕ, η ολοκλήρωση του μαθήματος επιτυγχάνεται με ασκήσεις πολλαπλών επιλογών και η πρότασή τους για βελτίωση, αποτελεί η λειτουργία σύγχρονης πλατφόρμας (Γιωτόπουλος, 2020, σελ. 139-140).

Σε μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία που αφορούσε στη διερεύνηση των απόψεων των σπουδαστών Δ.Ι.Ε.Κ Αττικής, εκτιμήθηκε η σύνδεση του φύλου, της ηλικίας και

της οικογενειακής και επαγγελματικής κατάστασης με τα κίνητρα, τα εμπόδια και τις προσδοκίες των καταρτιζομένων από τα προγράμματα (Δήμα 2020, σελ. 71-74).

Σε όλες τις παραπάνω μελέτες υπάρχουν κάποια κοινά στοιχεία που αφορούν στα δημογραφικά χαρακτηριστικά, όπως αποδεικνύεται από την επεξεργασία των δεδομένων. Επισημαίνεται ότι η συμμετοχή των γυναικών είναι μεγαλύτερη έναντι των ανδρών. Αναδεικνύεται μεγάλη υπεροχή των ηλικιών από 18-28 ετών. Ένα μεγάλο ποσοστό των συμμετεχόντων δεν έχει απασχόληση, με συνέπεια τη συμμετοχή σε προγράμματα. Η πλειοψηφία επίσης, των συμμετεχόντων δηλώνει απόφοιτος/η δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. (Σολάκης κ.ά. 2016 σελ. 106, Γιωτόπουλος 2020, σελ. 137 · Δήμα 2020, σελ. 71).

Ο Μπέλλος και Τσαρπά (2021, σελ. 601-605), διερεύνησαν την εφαρμογή της ΕξαΕ μέσω των απόψεων των διευθυντών στα Δ.Ι.Ε.Κ. Συγκεκριμένα σε 47 Δ.Ι.Ε.Κ. σε όλη την Ελλάδα.. Παρόλο που ήταν μια πολύ απαιτητική διαδικασία, που έπρεπε να διεκπεραιωθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα, χωρίς συγκεκριμένες κατευθύνσεις από την προϊστάμενη αρχή, οι διοικήσεις δηλώνουν ικανοποίηση από το όλο εγχείρημα. Οι ασύγχρονες πλατφόρμες που χρησιμοποιήθηκαν κυρίως ήταν το e-class. Η πλειοψηφία θα επιθυμούσε να υπάρχει εξ αποστάσεως εκπαίδευση και στο μέλλον, ενώ ένα ποσοστό άνω του 55% θεωρεί ότι η μεικτή μάθηση είναι πιο αποτελεσματική.

Έρευνα του Κέντρου Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας (ΚΑΝΕΠ) (2013, σελ. 74-80) σχετικά με την εκπαίδευση και κατάρτιση, συγκεκριμένα την Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, επιβεβαιώνει τα στοιχεία των παραπάνω ερευνών, δηλαδή φύλο, ηλικία, τίτλο σπουδών, ανεργία και λόγο συμμετοχής στα προγράμματα τη διευκόλυνση στην αγορά εργασίας.

Η ΕξαΕ στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, απέτυχε λόγω έλλειψης εμπειρίας, και εκπαιδευτικού υλικού όπως αναφέρεται σε μελέτη. Συγκεκριμένα υπάρχει έλλειψη σε ψηφιακά εργαλεία για την ΕξαΕ εργαστηριακή μάθηση. Στη συγκεκριμένη μελέτη παρατίθενται και τα ψηφιακά εργαλεία που θα υποστηρίξουν την ΕξαΕ σε μελλοντικές περιστάσεις. Η ενεργή συμμετοχή τόσο των εκπαιδευτικών, όσο και των εκπαιδευομένων, είναι κρίσιμης σημασίας για την κατάκτηση όχι μόνο

γνώσεων, αλλά και ψυχοσωματικών δεξιοτήτων που είναι αναγκαίες για το συγκεκριμένο είδος εκπαίδευσης (Κοτσιφάκος, 2021, σελ. 312-314).

Η Ματσούκα κ.ά. (2021, σσ.158-160) στη μελέτη τους για τη διερεύνηση των απόψεων των σπουδαστών της Σχολής Μηχανικών στη Μηχανιώνα Θεσσαλονίκης, στη διάρκεια εφαρμογής της ΕξαΕ, ανέδειξαν τις συσκευές με τις οποίες συνδέονταν οι εκπαιδευόμενο/ιες. Οι απόψεις των σπουδαστών παρουσιάζουν μια αμφιθυμία στην καθιέρωση της τηλεεκπαίδευσης στο μέλλον, καθώς ένα μεγάλο ποσοστό που είχε καλή επικοινωνία με τους καθηγητές στη διάρκεια της διδασκαλίας, είναι λιγότερο επιφυλακτικοί. Παράλληλα ένα άλλο ποσοστό θεωρεί την εξ αποστάσεως διδασκαλία κουραστική σε σχέση με την παραδοσιακή.

Μελέτη για τις απόψεις των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για την εφαρμογή της ασύγχρονης και σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, την περίοδο της καραντίνας λόγω Covid-19, τονίζει τη μη ετοιμότητα των εκπαιδευτικών στο όλο εγχείρημα. Ως εκ τούτου, αμφισβητείται η αποτελεσματικότητά της σε σχέση με την δια ζώσης εκπαίδευση (Ευαγγέλου, 2021).

Σε μελέτη για τη σχολική ΕξαΕ στη χώρα μας, αναδεικνύονται πολλές πτυχές της μετάβασης. Η έλλειψη παιδαγωγικού πλαισίου δημιουργεί προβληματισμούς για την ποιότητα της εκπαίδευσης που προσφέρθηκε. Η αλληλεπίδραση καθίσταται σημαντική, ειδικότερα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, όπου οι μαθητές/τριες μέσω της ΕξαΕ καλούνται να αναπτύξουν νέες δεξιότητες, προκειμένου να διαχειριστούν το χρόνο, και την αποτελεσματικότητά τους στη νέα μαθησιακή διαδικασία (Αναστασιάδης, 2020, σελ. 38-41)

Η Ψηφίδου, κ.ά. (2021), σε μελέτη τους τονίζουν τις προκλήσεις με τις οποίες ήρθαν αντιμέτωποι οι ευάλωτοι εκπαιδευόμενοι στην Ευρώπη, οι οποίοι λόγω έλλειψης προσβασιμότητας και ψηφιακών εργαλείων, κινδυνεύουν με πρόωρη αποχώρηση. Από την άλλη μεριά, οι εκπαιδευτικοί προσπαθούν να ανταποκριθούν στα νέα δεδομένα. Κάποιοι υστερούν σε ψηφιακές γνώσεις και χρειάζονται υποστήριξη.

Μελέτες σχετικές με τις κοινωνικές, συναισθηματικές και επικοινωνιακές δεξιότητες στη μετα-δευτεροβάθμια εκπαίδευση, δεν έχουν εντοπιστεί στη βιβλιογραφία. Οι σχετικές έρευνες που εντοπίστηκαν, αφορούν τη σχέση των δεικτών κοινωνικής και συναισθηματικής ικανότητας με την ακαδημαϊκή επιτυχία σε αγόρια και κορίτσια,

στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ο ρόλος του φύλου αποτελεί κρίσιμο παράγοντα, καθώς εντοπίζονται διαφορές στα δύο φύλα (Oberle et al, 2013, σελ. 138).

Οι Han και Johnson (2012, σελ. 80-81) μελέτησαν τη συναισθηματική νοημοσύνη, τους κοινωνικούς δεσμούς και τις αλληλεπιδράσεις στη διαδικτυακή μάθηση. (Οι κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες αποτελούν διαστάσεις της συναισθηματικής νοημοσύνης). Για τις μετρήσεις τους χρησιμοποιήθηκαν κλίμακες για τη συναισθηματική νοημοσύνη, με στοιχεία που αφορούν την κατανόηση και διαχείριση των συναισθημάτων, αντίληψη και διαχείριση κοινωνικών θεμάτων και άλλη κλίμακα για τους κοινωνικούς δεσμούς, που περιλαμβάνει τους δεσμούς με τους συμφοιτητές, τους δεσμούς με τους καθηγητές και την αφοσίωση στο πρόγραμμα. Δεν υπήρχε καμιά στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών της συναισθηματικής νοημοσύνης και των κοινωνικών δεσμών, ακόμα και όταν προστέθηκε το φύλο, ως μεταβλητή ελέγχου.

Οι Zhou και Ee (2012, σελ. 31-38) για τη μέτρηση των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων, ανέπτυξαν το ερωτηματολόγιο κοινωνικής-συναισθηματικής ικανότητας (SECQ) το οποίο εφάρμοσαν σε παιδιά και εφήβους, δηλαδή στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν ότι υπάρχει διαφορά στα κορίτσια, καθώς φαίνεται ότι το γυναικείο φύλο διαχειρίζεται καλύτερα τις σχέσεις στο σχολείο και πιθανόν πετυχαίνει καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα.

Οι κοινωνικές συναισθηματικές και επικοινωνιακές δεξιότητες αποδεικνύονται ως σημαντικοί παράγοντες στην εξ αποστάσεως διδασκαλία. Η γρήγορη προσαρμογή των εκπαιδευομένων με τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως διδασκαλίας, η ποιοτική επικοινωνία τους με τους καθηγητές και τους άλλους συν-εκπαιδευόμενους/ες, ο προγραμματισμός και η σωστή διαχείριση των χρονοδιαγραμμάτων, ήταν παράγοντες που βοηθούν στην αποδυνάμωση των αρνητικών συναισθημάτων (Ζεμπύλας κ.ά. 2009).

Η αυτορρύθμιση της μάθησης επίσης έχει διερευνηθεί από τους μελετητές κυρίως σε σχέση με τα ακαδημαϊκά επιτεύγματα, όταν συνοδεύεται από κίνητρα και αυτο-αποτελεσματικότητα. Η αυτορρύθμιση σε διαδικτυακά περιβάλλοντα σχετίζεται με πέντε χαρακτηριστικά που οδηγούν σε επιτυχή ακαδημαϊκή επίδοση:

προσανατολισμό στο στόχο, αυτο-αποτελεσματικότητα για μάθηση, διαχείριση του περιβάλλοντος και του χρόνου μελέτης, αναζήτηση βοήθειας και αυτο-αποτελεσματικότητα στη χρήση του διαδικτύου. (Lynch & Dembo, 2004, σελ.3-4).

Συγκριτική μελέτη για τα ακαδημαϊκά κίνητρα και την αυτορρύθμιση των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών, κατέδειξε ότι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές χρησιμοποιούσαν περισσότερο αυτο-ρυθμιστικές στρατηγικές και κριτική σκέψη, εφαρμόζοντας προηγούμενες γνώσεις και αξιολόγηση των νέων ιδεών, σε σχέση με τους προπτυχιακούς, οι οποίοι, ενώ εκτιμήθηκε ότι δεν εφαρμόζαν στρατηγικές αυτορρύθμισης, αναφέροντας αναβλητικότητα στις εκπαιδευτικές τους υποχρεώσεις, δήλωναν μεγαλύτερη πρόθεση παρακολούθησης μελλοντικών διαδικτυακών προγραμμάτων (Artino & Stephens 2009, σελ. 149).

Η μελέτη των Basol και Balgalmis (2016,σελ. 390-395), για τη διαφορά μεταξύ των φύλων σε σχέση με τις διαδικτυακές εξετάσεις και την αυτορρύθμιση, ως παράγοντας συχνότητας, απέδειξε ότι υπάρχει διαφορά. Οι γυναίκες ανέφεραν υψηλότερα επίπεδα στόχων, στρατηγικές διευθέτησης εργασιών και αναζήτηση βοήθειας.

Η διαφορά του φύλου επιβεβαιώθηκε και από τη μελέτη των Kizilcec, Pérez-Sanagustín, και Maldonado, (2017, σελ. 23-28), ενώ ως επιπλέον στοιχεία διαφοροποίησης προστέθηκε η ηλικία και η απασχόληση. Οι μεγαλύτεροι/ες σε ηλικία φοιτητές/τριες εφαρμόζουν περισσότερες αυτο-ρυθμιστικές στρατηγικές, όπως επίσης και οι φοιτητές/τριες οι οποίοι εργάζονται και δεν έχουν ως μόνη απασχόληση τις σπουδές τους.

Οι Vanslambroucka, Zhua, Pynooa, Lombaertsa, Tondeurb, και Schererd (2019, σελ.30-134), στοχεύοντας να καλύψουν το κενό που υπάρχει στη βιβλιογραφία για την αυτορρύθμιση σε σχέση με την εκπαίδευση ενηλίκων, διερεύνησε το προφίλ των εκπαιδευομένων ενηλίκων που φοιτούσαν σε κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων, μεικτής μάθησης, δηλαδή παραδοσιακά και διαδικτυακά. Σε σχέση με τις στρατηγικές που εφαρμόζαν οι εκπαιδευόμενοι/ες, κατηγοριοποιήθηκαν σε χαμηλού επιπέδου αυτορρυθμιζόμενοι/ες, μετρίου και υψηλού προφίλ, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους.

Συνεπώς, οι αναφορές που υπάρχουν μέχρι σήμερα για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση στα Δ.Ι.Ε.Κ. είναι περιορισμένες, ειδικότερα οι σχετικές με τις

κοινωνικές και συναισθηματικές τους δεξιότητες και την αυτορρύθμιση της μάθησής τους.

Κεφάλαιο 6^ο

6. Μεθοδολογία

6.1 Σκοπός της έρευνας και ερευνητικά ερωτήματα

Η παρούσα έρευνα έχει σκοπό να διερευνήσει το πλαίσιο μέσα στο οποίο πραγματοποιήθηκε η ΕξαΕ στα Δ.Ι.Ε.Κ της Δ. Μακεδονίας, στη δεύτερη περίοδο της καραντίνας, που ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2020, δηλαδή στο Α΄ εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2020-2021 και συνεχίστηκε και στο Β΄ εξάμηνο σπουδών. Με βάση το θεωρητικό πλαίσιο της δια βίου μάθησης και εκπαίδευσης ενηλίκων, την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, το θεσμικό πλαίσιο των Δ.Ι.Ε.Κ, καθώς και την απότομη μετάπτωση σε εξ αποστάσεως εκπαίδευση, κρίθηκε αναγκαίο να διερευνηθούν οι απόψεις και η εμπειρία των καταρτιζομένων από αυτή τη διαδικασία.

Στη συγκεκριμένη εργασία γίνεται προσπάθεια διερεύνησης των απόψεων των καταρτιζομένων των Δ.Ι.Ε.Κ., μέσα από την εμπειρία τους από την ΕξαΕ. Υπήρχε ετοιμότητα σε σχέση με συνδεσιμότητα και συσκευές σύνδεσης; Είχαν επαρκείς γνώσεις για τη χρήση χειρισμού ΤΠΕ; Χρησιμοποίησαν στρατηγικές μάθησης, ώστε να είναι αποτελεσματικοί στην κατάκτηση της γνώσης τους; Η ειδικότητα παρακολούθησης επηρεάζει τις απόψεις τους για την ΕξαΕ;

Τα ερευνητικά ερωτήματα τέθηκαν με βάση τους ερευνητικούς άξονες. Συγκεκριμένα:

1. Υπάρχει επίδραση της κοινωνικής κατάστασης των καταρτιζομένων στην πρόσβασή τους στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση;
2. Είναι το φύλο παράγοντας που επιδρά στις κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες των καταρτιζομένων ;
3. Υπάρχουν διαφοροποιήσεις του φύλου και του επιπέδου μόρφωσης των καταρτιζομένων, στις αυτο-ρυθμιστικές τους ικανότητες, που συμβάλλουν στη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας;
4. Η ειδικότητα είναι παράγοντας επηρεασμού των απόψεων των καταρτιζομένων για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση;

Το αιφνιδιαστικό κλείσιμο των εκπαιδευτικών δομών βρήκε απροετοίμαστους/ες τους εκπαιδευόμενους/ες όλων των βαθμίδων. Η εξοικείωση με τη χρήση των ψηφιακών

μέσων δεν θεωρείται δεδομένη για το εκπαιδευτικό κοινό, διότι δεν έχουν αναπτύξει όλοι/ες την ιδιότητα του ψηφιακού πολίτη, είτε λόγω της έλλειψης παροχής ;internet, είτε λόγω ψηφιακών μέσων, που επιτρέπουν την παρακολούθηση των μαθημάτων με τηλεκατάρτιση. Οι διαφορετικές αυτές συνθήκες εκπαίδευσης, έχουν το χαρακτηριστικό της απομόνωσης, καθώς ο/η κάθε καταρτιζόμενος/η συμμετέχει από το δικό του χώρο, αποκομμένος/η από τους/τις συν-εκπαιδευόμενους/ες. Συνεπώς δημιουργείται ένα επικοινωνιακό κενό το οποίο θα πρέπει να καλύψουν οι εκπαιδευόμενοι/ες ώστε να έχουν μια αλληλεπίδραση που θα δώσει κοινωνικό νόημα στην εκπαιδευτική διαδικασία. Εκ τούτου, οι εκπαιδευόμενοι/ες ορίζεται να έχουν κάποιες κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες προκειμένου να υπερβούν αυτό το έλλειμμα. Κάποια άτομα έχουν περισσότερο ανεπτυγμένα αυτά τα χαρακτηριστικά από κάποια άλλα.

Ένα χαρακτηριστικό επίσης, που βοηθά στην εκπαίδευση από απόσταση, είναι οι αυτορρυθμιστικές ικανότητες που έχει ένα άτομο, ώστε να ρυθμίζει τη συμπεριφορά του σε διαδικτυακά μαθήματα, στοχεύοντας στην επιτυχή συμμετοχή και παρακολούθηση. Οι αυτορρυθμιστικές ικανότητες είναι ευρεία έννοια και σχετίζεται με πολλούς παράγοντες. Τα κίνητρα συμμετοχής σε προγράμματα που έχουν οι εξ αποστάσεως εκπαιδευόμενοι/ες, η αποτελεσματικότητά τους στη χρήση των ψηφιακών συσκευών, το πόσο σίγουροι νιώθουν οι ίδιοι/ες για τον εαυτό τους. Χρησιμοποιούν στρατηγικές για τον τρόπο μάθησής τους, οι οποίες μπορεί να αλλάξουν κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής περιόδου, όταν αποδειχθούν μη αποτελεσματικές. Η εμπειρία στην εκπαιδευτική διαδικασία καθορίζει τη χρήση και την επιλογή των στρατηγικών που θα χρησιμοποιηθούν. Οι περισσότερο μορφωμένοι/ες δηλαδή έχουν αποσαφηνίσει τους καλύτερους τρόπους μάθησης για αυτούς/ές και τους προσαρμόζουν ανάλογα και πολλές φορές είναι διαφορετικές μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Η ειδικότητα είναι ένας παράγοντας που μπορεί να συσχετιστεί με την αποτελεσματικότητα της εκπαίδευσης και ειδικότερα της κατάρτισης. Η κατάρτιση όπως ήδη έχει αναφερθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο, εκτός από τις γνώσεις σημαίνει και απόκτηση των κατάλληλων δεξιοτήτων, τις οποίες αποκτά κάποιος με εργαστηριακά και πρακτικά μαθήματα. Η ΕξαΕ δεν μπορεί να το πετύχει αυτό, εκτός αν οι ειδικότητες αφορούν στην εκπαίδευση και κατάρτιση ηλεκτρονικών ή

πληροφορικών, όπου το αντικείμενό τους αφορά στις εφαρμογές μέσω της χρήσης υπολογιστών.

Η επεξεργασία του θέματος της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιήθηκε αρχικά με ποσοτική έρευνα και κατόπιν χρησιμοποιήθηκε ποιοτική έρευνα. Ομάδα εστίασης αποτελούμενη από έξι καταρτιζόμενους/ες, επτά εκπαιδευτές/τριες και ένα στέλεχος γραμματείας. Από το συνδυασμό των δύο ερευνητικών μεθόδων, (μεικτή μέθοδος ή τριγωνοποίηση), έγινε προσπάθεια επιβεβαίωσης των ευρημάτων που προέκυψαν από την ποσοτική έρευνα.

6.2 Δείγμα μελέτης

Ο πληθυσμός της παρούσας διπλωματικής ποσοτικής μελέτης ήταν οι καταρτιζόμενοι/ες που σπουδάζουν στα δημόσια Ι.Ε.Κ., περίπου 22.704 καταρτιζόμενοι/ες (Λακασάς, 2020), ενώ το δείγμα της μελέτης αποτέλεσαν οι καταρτιζόμενοι/ες των Δ.Ι.Ε.Κ. της Δυτικής Μακεδονίας, συνολικά 1386 καταρτιζόμενοι/ες όπως φαίνεται αναλυτικά και στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 6.2). Ο διαμοιρασμός του συνδέσμου των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Οι απαντήσεις καταγράφονταν άμεσα στο φύλλο εργασίας που δημιουργήθηκε μαζί με το ερωτηματολόγιο.

ΙΕΚ	Καταρτιζόμενοι/ες
Αμυνταίου	100
Γρεβενών	140
Καστοριάς	285
Κοζάνης	334
Πτολεμαΐδας	297
Φλώρινας	230
Σύνολο	1386

Πίνακας 6.2 Κατανομή καταρτιζομένων ανά Δ.Ι.Ε.Κ.

Οι πληθυσμοί των ποιοτικών διερευνήσεων.

Η επιλογή δείγματος στην ομάδα εστίασης πραγματοποιήθηκε με άτομα που ήταν διαθέσιμα να συμμετάσχουν (διαθέσιμο δείγμα). Συνολικά συμμετείχαν 6 συμμετέχοντες, 4 γυναίκες και 2 άνδρες. Η συνάντηση της ομάδας εστίασης

πραγματοποιήθηκε μέσω του Skype στις 10 Ιουλίου 2021, στην οποία συμμετείχαν 6 καταρτιζόμενοι/ες των Δ.Ι.Ε.Κ.

Εκτός από τη «Βοηθός νοσηλευτικής τραυματολογίας», που ήταν άγαμη, οι υπόλοιποι ήταν έγγαμοι/ες με παιδιά.

Αναλυτικά, συμμετείχε μία καταρτιζόμενη από το τμήμα «Βοηθός νοσηλευτικής τραυματολογίας», που ανήκε στην ηλικιακή ομάδα 18-24, κάτοικος ημιαστικής περιοχής, μία καταρτιζόμενη από το τμήμα «Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων», που ανήκε στην ηλικιακή ομάδα 25-34, κάτοικος αστικής περιοχής, , μία καταρτιζόμενη από το τμήμα «Στέλεχος ασφαλείας προσώπων και υποδομών», που ανήκε στην ηλικιακή ομάδα 35-44, κάτοικος αγροτικής περιοχής, μία καταρτιζόμενη από το τμήμα «Τεχνικός μαγειρικής τέχνης- Αρχιμάγειρας (CHEF)», που ανήκε στην ηλικιακή ομάδα 45-54, κάτοικος αστικής περιοχής, ένας καταρτιζόμενος από το τμήμα «Συνοδός βουνού», που ανήκε στην ηλικιακή ομάδα 55 και άνω, κάτοικος αστικής περιοχής, και ένας καταρτιζόμενος από το τμήμα «Βοηθός φυσικοθεραπείας», που ανήκε στην ηλικιακή ομάδα 55 και άνω, κάτοικος αστικής περιοχής.

Φύλο	Ηλικία	Οικογενειακή κατάσταση	Ειδικότητα	Τόπος κατοικίας
Άνδρας	55 και άνω	Έγγαμος με παιδιά	Βοηθός φυσικοθεραπείας	Αστική περιοχή
Άνδρας	55 και άνω	Έγγαμος με παιδιά	Συνοδός βουνού	Αστική περιοχή
Γυναίκα	18-24	Άγαμη	Βοηθός νοσηλευτικής τραυματολογίας	Ημιαστική περιοχή
Γυναίκα	25-34	Έγγαμη με παιδιά	Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων	Αστική περιοχή
Γυναίκα	35-44	Έγγαμη με παιδιά	Στέλεχος ασφαλείας προσώπων και υποδομών	Αγροτική περιοχή
Γυναίκα	45-54	Έγγαμη με παιδιά	Τεχνικός μαγειρικής τέχνης- Αρχιμάγειρας (CHEF)	Αστική περιοχή

Πίνακας 6.3.1 Δημογραφικά στοιχεία συμμετεχόντων ομάδας εστίασης

Στην ποιοτική έρευνα των εκπαιδευτών, επίσης με μέθοδο διαθέσιμου δείγματος, συμμετείχαν 7 εκπαιδευτές/τριες. 1 άνδρας και 6 γυναίκες. Ο άνδρας ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 25-34. Ειδικότητα ΠΕ 87 Νοσηλευτική, απόφοιτος ΤΕΙ με 4 χρόνια προϋπηρεσία. (Ημερομηνία διεξαγωγής συνέντευξης: 06/09/2021). Μία γυναίκα επίσης ανήκει στην ίδια ηλικιακή ομάδα, ειδικότητα ΠΕ 4.02 Χημικός, απόφοιτη ΑΕΙ, με 5 έτη προϋπηρεσία. (Ημερομηνία διεξαγωγής συνέντευξης: 05/09/2021). Δύο εκπαιδευτριες ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 35-44, εκ των οποίων η μία είναι Αρχαιολόγος ΠΕ02 (Ημερομηνία διεξαγωγής συνέντευξης: 07/09/2021) και η δεύτερη Μουσικός ΠΕ 79 (Ημερομηνία διεξαγωγής συνέντευξης: 04/09/2021), με μεταπτυχιακό και οι δύο, και έτη προϋπηρεσίας 3 κα 13 αντίστοιχα. Στην ηλικιακή ομάδα 45-54 ανήκουν τρεις εκπαιδευτριες. Και οι τρεις είναι απόφοιτες ΤΕΙ, ωστόσο η πρώτη κατέχει τίτλους από ΙΕΚ και ΤΕΙ (Ημερομηνία διεξαγωγής συνέντευξης: 16/09/2021), η δεύτερη από ΤΕΙ και ΑΕΙ (Ημερομηνία διεξαγωγής συνέντευξης: 04/09/2021).. Η πρώτη εργάζεται στην ειδικότητα αισθητικής ΠΕ87.03, με 12 έτη προϋπηρεσία. Η δεύτερη στην ειδικότητα Διοίκηση και Οικονομία ΠΕ80, με 10 έτη προϋπηρεσία και η Τρίτη, ειδικότητα Νοσηλευτική ΠΕ87, με 26 έτη προϋπηρεσία (Ημερομηνία διεξαγωγής συνέντευξης: 18/09/2021).

Φύλο	Ηλικία	Ειδικότητα	Σπουδές	Έτη προϋπηρεσίας
Άνδρας	25-34	Νοσηλευτική ΠΕ87	ΤΕΙ	4
Γυναίκα	25-34	Χημικός ΠΕ 4.02	ΑΕΙ	5
Γυναίκα	35-45	Αρχαιολογία ΠΕ02	ΑΕΙ/Μεταπτυχιακό	3
Γυναίκα	35-45	Μουσική ΠΕ79	ΑΕΙ/Μεταπτυχιακό	13
Γυναίκα	45-54	Αισθητικής ΠΕ 87.03	ΙΕΚ/ΤΕΙ	12
Γυναίκα	45-54	Διοίκηση και Οικονομία ΠΕ 80	ΤΕΙ/ΑΕΙ	10

Γυναίκα	45-54	Νοσηλευτική ΠΕ87	ΤΕΙ	26

Πίνακας 6.3.2 Δημογραφικά στοιχεία εκπαιδευτών/τριων

Όσον αφορά στο στέλεχος της γραμματείας του Ι.Ε.Κ. που θέλησε οικειοθελώς να συμμετέχει στη συνέντευξη, πρόκειται για άνδρα που ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 45-54 ετών, απόφοιτο της σχολής Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών, με 7 έτη προϋπηρεσίας στη συγκεκριμένη δομή. Μαζί με την υποδιευθύντρια διεκπεραίωσαν το σύνολο των εργασιών που ήταν απαραίτητες για τη μετάβαση στην ΕξαΕ. Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στις 23/08/2021, μέσω ηλεκτρονικού κοινωνικού δικτύου.

6.3 Μέσα συλλογής δεδομένων

Η επεξεργασία του θέματος της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιήθηκε με ποσοτική και ποιοτική έρευνα. Από το συνδυασμό των δύο ερευνητικών μεθόδων, (μεικτή μέθοδος ή τριγωνοποίηση), έγινε προσπάθεια επιβεβαίωσης των ευρημάτων που προέκυψαν από την ποσοτική έρευνα.

Ποσοτική έρευνα

Η επιλογή της ερευνητικής μεθόδου, εξαρτάται από τη φύση της έρευνας. Για την έρευνα αυτή αρχικά αποφασίστηκε η ποσοτική μέθοδος, διότι είναι μέθοδος η οποία χρησιμοποιείται ευρέως στην έρευνα που αφορά την εκπαίδευση. Επίσης, η επιλογή της προσέγγισης αυτής, βασίστηκε στο μεγάλο αριθμό του δείγματος, στο οποίο δε θα μπορούσε να γίνει με ποιοτική έρευνα. Πληθυσμός αναφοράς της εργασίας ήταν οι καταρτιζόμενοι/ες που φοιτούν στα δημόσια Ι.Ε.Κ. της Δ. Μακεδονίας.

Ως εργαλείο για την επίτευξη των στόχων της έρευνας, χρησιμοποιήθηκε ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο (Google forms), το οποίο διαμορφώθηκε μαζί με την επιβλέπουσα καθηγήτρια και διαμοιράστηκε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Το ερωτηματολόγιο ως μέθοδος έρευνας, αξιοποιείται ευρέως στις Κοινωνικές Επιστήμες, καθώς παρέχει τη δυνατότητα συλλογής πολλών δεδομένων σε μικρό χρονικό διάστημα. Επίσης παρέχεται η δυνατότητα ελεύθερης έκφρασης των

απόψεων των συμμετεχόντων, καθώς τηρείται η ανωνυμία, σε αντίθεση με άλλα ερευνητικά εργαλεία, όπως είναι η συνέντευξη ή η παρατήρηση.

Το ερωτηματολόγιο διαμοιράστηκε σε συμμετέχοντες/χουσες, που παρακολουθούν κάποια ειδικότητα στο Ι.Ε.Κ της Πτολεμαΐδας, για την εξακρίβωση δυσκολιών ή ασαφειών, καθώς και το χρόνο που απαιτείται για τη συμπλήρωσή του. Κατόπιν ο σύνδεσμος συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, στάλθηκε μέσω email στις γραμματείες των δημοσίων Ι.Ε.Κ. της Δ. Μακεδονίας, Αμυνταίου, Γρεβενών, Καστοριάς, Κοζάνης και Φλώρινας, για προωθηθεί στους καταρτιζόμενους/ες. Όσον αφορά στο Ι.Ε.Κ της Πτολεμαΐδας, στάλθηκε μέσω email και κοινωνικών δικτύων σε άτομα διαφόρων ειδικοτήτων, που φοιτούν στο συγκεκριμένο Ι.Ε.Κ, ώστε να το κοινοποιήσουν στις ομάδες τους και να το συμπληρώσουν. Τηρήθηκε η ανωνυμία των συμμετεχόντων και για τη συμπλήρωση ήταν απαραίτητη η συναίνεσή τους. Η συλλογή των απαντήσεων πραγματοποιήθηκε στο διάστημα Φεβρουαρίου- Απριλίου 2021, αφού ήδη είχαν διανύσει τρεις μήνες εκπαίδευσης από απόσταση, και είχαν διαμορφώσει την άποψή τους για την ΕξαΕ. Λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες που υπήρχαν τέθηκε ο στόχος των 20 ερωτηματολογίων στα Ι.Ε.Κ. Αμυνταίου, Φλώρινας και Γρεβενών και 30 στα Ι.Ε.Κ., Καστοριάς, Πτολεμαΐδας και Κοζάνης, συνολικά 150 ερωτηματολόγια. Τελικά συλλέχθηκαν συνολικά 257 απαντημένα ερωτηματολόγια.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 56 ερωτήσεις και περιλαμβάνει έξι ενότητες, εκ των οποίων: η πρώτη περιέχει δημογραφικά στοιχεία, με 9 ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής. Φύλο (άνδρας, γυναίκα, δεν θέλω να τοποθετηθώ), ηλικία (ομάδες ηλικιών 18-24, 25-34, 35-44, 45-54, 55 και άνω), οικογενειακή κατάσταση (άγαμος/η, έγγαμος/η, διαζευγμένος, χηρεία, με παιδιά), τόπος κατοικίας (Αγροτική περιοχή, ημιαστική περιοχή, αστική περιοχή), μηνιαίο εισόδημα (200-400, 400-600, 600-700, 700-900, 900-1100, 1100 και πάνω), επίπεδο μόρφωσης (Απόφοιτος ΕΠΑΣ, Λυκείου, ΙΕΚ, Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, Μεταπτυχιακό, Άλλη επαγγελματική σχολή, Άλλο). Ειδικότητα: οι ειδικότητες ομαδοποιήθηκαν σε τομείς 1. Τομέας Αισθητικής και κομμωτικής, 2. Τομέας παραϊατρικών επαγγελμάτων, περιλαμβάνει τις παρακάτω ειδικότητες: εργοθεραπείας, ιατρικών εργαστηρίων, νοσηλευτικής (γενικής-εντατικής), ακτινολογίας, φαρμακείου, φυσικοθεραπείας, πλήρωμα ασθενοφόρου. 3. Τομέας Επιστημών και Τεχνών (Βρεφονηπιοκόμων, Προπονητών αθλημάτων, Συντηρητής έργων τέχνης και αρχαιοτήτων , Φωτογραφίας, Τεχνολογίας Ενδύματος και Υποδήματος). 4. Τομέας Μαγειρικής-Ζαχαροπλαστικής- Τυροκομίας,

Αμπελουργίας). 5. Τομέας στελεχών Διοίκησης και Οικονομίας και Επικοινωνίας (Δημοσιογραφία, Μάρκετινγκ, Τουριστικών μονάδων). 6. Τομέας Περιβάλλοντος (Βιολογικής-Οργανικής Γεωργίας, Δασικής Προστασίας, Συνοδός Βουνού, Δομικών Έργων και Γεωπληροφορικής, Εγκαταστάσεων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, Μηχανικός Θερμικών Εγκαταστάσεων). 7. Τομέας Ασφάλειας (Προσώπων και Υποδομών, Αρχαιοτήτων). Εξάμηνο φοίτησης (Α, Β, Γ, Δ) και Δ.Ι.Ε.Κ φοίτησης (Αμυνταίου, Γρεβενών, Καστοριάς, Κοζάνης, Πτολεμαΐδας, Φλώρινας).

Η δεύτερη ενότητα περιλαμβάνει 6 γενικές ερωτήσεις. Η πρώτη ερώτηση σχετικά με την πρότερη γνώση τους, είναι κατηγορική διατάξιμη, δηλαδή οι απαντήσεις είναι διαβαθμισμένης σε κλίμακα τύπου Likert. Οι υπόλοιπες που είναι διχοτομικές (ΝΑΙ/ΟΧΙ) αφορούν στο αν παρακολούθησαν μαθήματα κατά τη διάρκεια της καραντίνας, αν έλαβαν κάποια επιμόρφωση και αν είχαν σύνδεση internet στο χώρο της κατοικίας τους. Η τελευταία ήταν πολλαπλής επιλογής και αφορούσε στο μέσο παρακολούθησης.

Η τρίτη ενότητα περιλαμβάνει 19 ερωτήσεις σχετικά με την ΕξαΕ, εκ των οποίων οι 6 είναι πολλαπλής επιλογής, οι 3 ερωτήσεις τύπου ΝΑΙ/ΟΧΙ και οι 10 απαντήσεις τύπου Likert. Η τέταρτη ενότητα αφορά στις κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες και περιλαμβάνει 8 ερωτήσεις απαντήσεων κλίμακας τύπου Likert. Το ίδιο ισχύει και για την πέμπτη ενότητα, όπου υπάρχουν ερωτήσεις για την αυτορρύθμιση. Περιέχει 5 ερωτήσεις με απαντήσεις ιδίου τύπου. Η τελευταία ενότητα που αφορά στις απόψεις των καταρτιζομένων, αποτελείται συνολικά από 9 ερωτήσεις με 6 πολλαπλής επιλογής, 1 ΝΑΙ/ΟΧΙ και 2 κλίμακας Likert.

Μετά τη συλλογή των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων, το επόμενο βήμα ήταν η ανάλυση και διαχείριση των ερευνητικών δεδομένων.

Ποιοτική έρευνα

Μία μέθοδος για τη συλλογή δεδομένων, αποτελούν και οι ομάδες εστίασης (focus group). Μέσω των ομάδων εστίασης στις οποίες χρησιμοποιούνται ημι-δομημένες συνεντεύξεις, συλλέγονται δεδομένα. Η μέθοδος χρησιμοποιείται κυρίως από επιχειρήσεις που ενδιαφέρονται να εισάγουν νέα προϊόντα στην αγορά. (socialpolicy.gr, 2014). Πρόκειται για άμεση και ποιοτική διερεύνηση προτιμήσεων και σκέψεων των ερωτηθέντων για προϊόντα ή υπηρεσίες. Ωστόσο, είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί και από άλλους φορείς και οργανισμούς για τη συλλογή δεδομένων που αφορούν ένα συγκεκριμένο ζήτημα, για την βαθύτερη κατανόηση των συνηθειών

των ανθρώπων. Επίσης, οι ομάδες εστίασης αξιοποιούνται για την εξακρίβωση ερευνητικών ερωτημάτων από άλλες μεθόδους. (Hector Lanz, 2017).

Συνήθως μια ομάδα εστίασης (focus group), αποτελείται από 6-12 άτομα, προκειμένου να διερευνηθούν οι απόψεις και οι στάσεις τους για ένα ζήτημα. Είναι προτιμότερη από τη συνέντευξη, διότι στις ομάδες εστίασης τα μέλη αλληλεπιδρούν και επηρεάζονται από τα άλλα μέλη. Τα μέλη έχουν τα χαρακτηριστικά που αφορούν στο θέμα. Υπάρχει ο συντονιστής, ο οποίος δημιουργεί επικοινωνιακό περιβάλλον διευκολύνοντας τη συζήτηση. Η συζήτηση διαρκεί περίπου 1-2 ώρες, όπου υποβάλλονται 5-6 ερωτήσεις.

Οι ομάδες εστίασης έχουν πλεονεκτήματα όπως:

- αποτελούν ένα φθινό μέσο συλλογής πληροφοριών σε σχέση με τις συνεντεύξεις.
- από τις απαντήσεις κάποιων μελών πιθανόν να εμπνεόνται άλλα μέλη και να διαμορφώνεται μια νέα άποψη.
- ακούγονται απόψεις και υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των συμμετεχόντων, με αποτέλεσμα συλλογή επιπλέον δεδομένων.
- Συγκεντρώνονται πολλές ποιοτικές πληροφορίες.

Μειονεκτήματα αποτελούν:

- η δυσκολία διαχείρισης της ομάδας, λόγω του αριθμού των συμμετεχόντων,
- η δυναμική της ομάδας πιθανόν να επηρεάσει τη συζήτηση.
- οι ντροπαλοί συμμετέχοντες πιθανόν να νιώθουν «εκφοβισμένοι» από τους «ισχυρούς».
- Η επεξεργασία των δεδομένων είναι δύσκολη και χρονοβόρα. Οι συμμετέχοντες μπορεί να επηρεαστούν από την κουλτούρα της ομάδας, η οποία μπορεί να τους δημιουργήσει κάποια συστολή, με αποτέλεσμα τη φτωχή συλλογή δεδομένων (CFI, 2021).

Αρχικά έγινε προσπάθεια προσέγγισης ατόμων από όλες τις ηλικιακές κατηγορίες με διαφορετικές υποχρεώσεις και διαφορετικές ειδικότητες. Αφού δέχτηκαν να συμμετέχουν εθελοντικά, τους διαβεβαιώθηκε ότι τα προσωπικά τους στοιχεία είναι εμπιστευτικά και θα χρησιμοποιηθούν μόνο οι ειδικότητες. Στη συνέχεια ενημερώθηκαν για το σκοπό της συνάντησης Αποφασίστηκε, λόγω της τήρησης των μέτρων, η συζήτηση να πραγματοποιηθεί διαδικτυακά. Η ομάδα εστίασης στη

συγκεκριμένη εργασία, επιλέχθηκε για την επιβεβαίωση των ερευνητικών ερωτημάτων που υπήρχαν στο ερωτηματολόγιο. Επιλέχθηκαν 6 ερωτήσεις που αφορούσαν κυρίως στους άξονες: εξ αποστάσεως εκπαίδευση, κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες, αυτορρύθμιση και οι απόψεις τους για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Συμπληρωματικά, για περαιτέρω διερεύνηση του εγχειρήματος της ΕξαΕ, πραγματοποιήθηκαν δομημένες συνεντεύξεις από εκπαιδευτές που δέχτηκαν να συμμετέχουν στην έρευνα και μία συνέντευξη από στέλεχος γραμματείας Ι.Ε.Κ. που είχε αναλάβει όλη τη διαδικασία της αλλαγής της δια ζώσης σε εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Οι ερωτήσεις που τους τέθηκαν αφορούν κυρίως τα τεχνικά ζητήματα που αντιμετώπισαν και τις απόψεις τους για την κατάρτιση από απόσταση. Λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών που επικρατούν οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν ηλεκτρονικά. Ολοκληρωμένες οι συνεντεύξεις τέθηκαν στο παράρτημα της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

6.4 Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Η στατιστική επεξεργασία των ποσοτικών δεδομένων ως πρωταρχικό στάδιο απαιτεί την κατάλληλη κωδικοποίηση και μετατροπή τους, έτσι ώστε να συνάδουν με την λειτουργικότητα του λογισμικού IBM SPSS v.23, το οποίο και χρησιμοποιήθηκε για την επεξεργασία και την παρουσίαση των αποτελεσμάτων.

Σχετικά με την φύση της επεξεργασίας, αρχικά παρουσιάστηκαν για όλες τις μεταβλητές οι πίνακες συχνοτήτων και σχετικών συχνοτήτων, καθώς και οι υπολογισμοί των κυριότερων περιγραφικών μέτρων, της μέσης τιμής και της τυπικής απόκλισης, για ερωτήσεις τύπου Likert. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων συνοδεύτηκε από τα κατάλληλα ραβδογράμματα συχνοτήτων. Αναφορικά με τις συγκρίσεις των κατηγορικών μεταβλητών, χρησιμοποιήθηκαν οι έλεγχοι ανεξαρτησίας Chi-Square test of Independence, για επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0.05$.

Για τη διερεύνηση των αποτελεσμάτων συγκριτικά με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, δημιουργήθηκε για κάθε έναν άξονα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης μια αντιπροσωπευτική μεταβλητή υπολογίζοντας το μέσο όρο των επιμέρους ερωτήσεων τύπου Likert. Οι καινούργιες αυτές μεταβλητές εξετάστηκαν για τη κανονικότητα της κατανομής τους, με τη χρήση των ελέγχων κανονικότητας Kolmogorov-Smirnov, των οποίων το αποτέλεσμα έδειξε απόρριψη για όλους τους

άξονες κάτω από επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0.05$. Ως αποτέλεσμα, για τη διερεύνηση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκαν οι μη-παραμετρικοί έλεγχοι Mann-Whitney U-test και Kruskal-Wallis test, για επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0.05$. Τέλος, η διερεύνηση των συσχετίσεων των αξόνων μεταξύ τους, εξετάστηκε με τον δείκτη μη-παραμετρικής συσχέτισης Spearman's rho, των οποίων οι τιμές ελέγχθηκαν για τη σημαντικότητά τους σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0.05$.

Tests of Normality

	Kolmogorov-Smirnov ^a		
	t	df	Sig.
Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση	,060	257	,027
Κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες	,104	257	,000
Αυτορρύθμιση της μελέτης και της μάθησης	,078	257	,001
Απόψεις των καταρτιζομένων για την Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση	,125	257	,000

a. Lilliefors Significance Correction

Πίνακας 6.4.1 Πίνακας ελέγχων κανονικότητας Kolmogorov-Smirnov - Πυλώνες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Η παρούσα ανάλυση αποσκοπεί στο να διερευνήσει τα αποτελέσματα της αξιοπιστίας των δεδομένων της έρευνας. Σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα αξιοπιστίας (Πίνακας 1), η αξιοπιστία των δεδομένων κυμαίνεται σε αποδεκτά και ικανοποιητικά επίπεδα, με τις υψηλότερες τιμές να αντιστοιχούν στην υποενοότητα «Εξ αποστάσεως εκπαίδευση» ($\text{Alpha}=0.738$) και στις «Απόψεις των καταρτιζόμενων για την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» ($\text{Alpha}=0.724$), ενώ οι χαμηλότερες στην «Αυτορρύθμιση της μελέτης και της μάθησης» ($\text{Alpha}=0.708$) και «Κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες» ($\text{Alpha}=0.673$). Τέλος η συνολική αξιοπιστία κυμαίνεται σε πολύ καλά επίπεδα και τιμή $\text{Alpha}=0.866$.

Reliability Statistics

	Cronbach's	
	Alpha	N of Items
Συνολική αξιοπιστία	0.866	24

Εξ αποστάσεως εκπαίδευση	0.738	10
Κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες	0.673	7
Αυτορρύθμιση της μελέτης και της μάθησης	0.708	5
Απόψεις των καταρτιζομένων για την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση	0.724	2

Πίνακας 6.4.2 Πίνακας Αξιοπιστίας: Συντελεστής αξιοπιστίας Cronbach's Alpha.

Η ποιοτική ανάλυση όπως έχει προαναφερθεί χρησιμοποιήθηκε σκόπιμα για την ανάπτυξη πολλών προοπτικών (δειγματοληψία μέγιστης διακύμανσης) και την επιβεβαίωση ή διάψευση των περιπτώσεων (δειγματοληψία επιβεβαίωσης ή διάψευσης) (eclass.upatras.gr). Η μορφή συγκέντρωσης δεδομένων στην ομάδα εστίασης ήταν ερωτήσεις σχετικές με τους άξονες διερεύνησης. Στους εκπαιδευτές/τριες και το στέλεχος γραμματείας υπήρχε δομημένη συνέντευξη με ερωτήσεις στις οποίες θα εξέφραζαν τις απόψεις τους από τη δική τους οπτική.

Κεφάλαιο 7^ο

7. Αποτελέσματα

Δημογραφικά στοιχεία

Στην έρευνα οι τελικοί συμμετέχοντες ήταν 257 καταρτιζόμενοι/ες, 189 γυναίκες (73.54%), 66 άνδρες (25,68%) και 2 που δεν θέλησαν να τοποθετηθούν (0,78%). Σχετικά με την ηλικία, το 30.15%, το 26.85% και το 20.23% είχαν ηλικία «18-24», «35-44» και «25-34» αντίστοιχα. Επίσης, το 51.75% διαμένει σε αστική περιοχή, ενώ όσον αφορά σε αυτούς που εργάζονται, το 39.29% και το 21.43% έχει μηνιαίο εισόδημα «200-400€» και «400-600€» αντίστοιχα. Όσον αφορά στο επίπεδο μόρφωσης, το 46.30% και το 27.63% δήλωσαν «Απόφοιτος/η Λυκείου (ΓΕΛ-ΕΠΑΛ)» και «Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (ΑΕΙ, ΤΕΙ)» αντίστοιχα. Το 27.63% και το 25.68% παρακολουθεί «Τομέας παραϊατρικών επαγγελμάτων» και «Τομέας Μαγειρικής-Ζαχαροπλαστικής- Τυροκομίας, Αμπελουργίας)» αντίστοιχα. Τέλος, αναφορικά με το εξάμηνο φοίτησης, το 40.08% δήλωσε «B», ενώ όσον αφορά το ΔΙΕΚ που είναι καταρτισμένοι/ες, το 27.63% φοιτούν στην Κοζάνη, το 16.73% στην Πτολεμαΐδα, το 15.95% στη Φλώρινα, το 14.79% στα Γρεβενά, το 12.84% στην Καστοριά και το υπόλοιπο 12.06% στο Αμύνταιο, σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνοτήτων (Πίνακας 7.1).

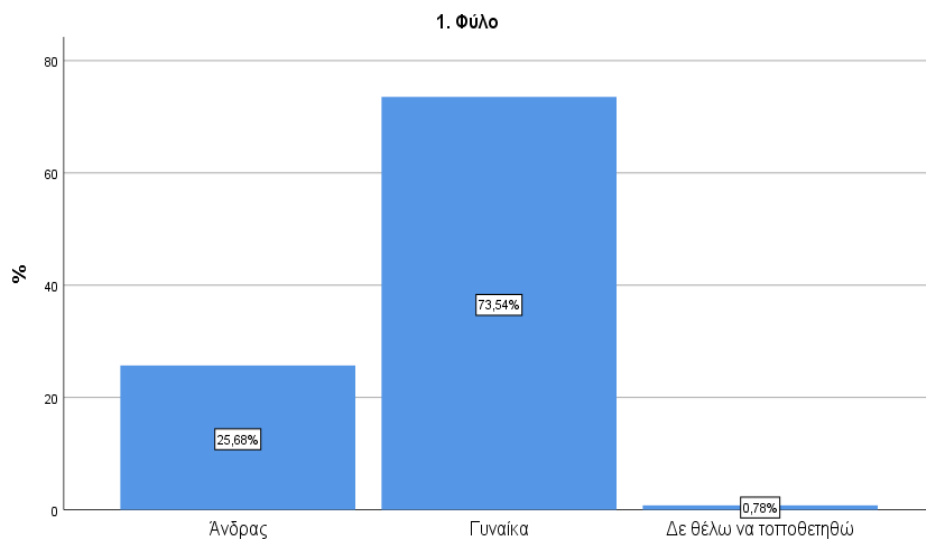
1. Φύλο	Άνδρας	66	25,68%
	Γυναίκα	189	73,54%
	Δε θέλω να τοποθετηθώ	2	0,78%
	Σύνολο	257	100,00%
2. Ηλικία	18-24	81	31,52%
	25-34	52	20,23%
	35-44	69	26,85%
	45-54	48	18,68%
	55 και άνω	7	2,72%

	Σύνολο	257	100,00%
4. Τόπος κατοικίας:	Αγροτική περιοχή (<2.000 κατοίκους)	60	23,35%
	Ημιαστική περιοχή (2.000-9.999 κατοίκους)	64	24,90%
	Αστική περιοχή (>10.000 κατοίκους και άνω)	133	51,75%
	Σύνολο	257	100,00%
5. Αν εργάζεστε ποιο είναι το μηνιαίο εισόδημά σας	200-400€	55	39,29%
	400-600€	30	21,43%
	600-700€	18	12,86%
	700-900€	15	10,71%
	900-1100€	10	7,14%
	1100€+	12	8,57%
	Σύνολο	140	100,00%
6. Επίπεδο Μόρφωσης (Επιλέξτε τον ανώτερο τίτλο σπουδών που κατέχετε)	Απόφοιτος/η ΕΠΑΣ	6	2,33%
	Απόφοιτος/η Λυκείου (ΓΕΛ-ΕΠΑΛ)	119	46,30%
	Απόφοιτος/η ΙΕΚ	31	12,06%
	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (ΑΕΙ, ΤΕΙ)	71	27,63%
	Μεταπτυχιακό	16	6,23%
	Άλλη Επαγγελματική Σχολή	5	1,95%
	Άλλο	9	3,50%
	Σύνολο	257	100,00%
7. Ειδικότητα που παρακολουθείτε:	Τομέας Αισθητικής και κομμωτικής	37	14,40%
	Τομέας παραϊατρικών επαγγελμάτων	71	27,63%
	Τομέας Επιστημών και Τεχνών	30	11,67%
	Τομέας Μαγειρικής-Ζαχαροπλαστικής- Τυροκομίας, Αμπελουργίας)	66	25,68%

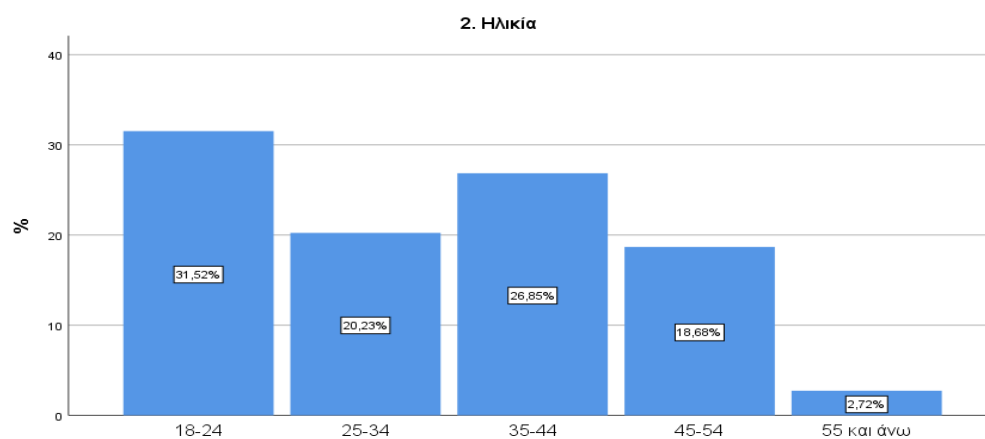
	5. Τομέας στελεχών Διοίκησης και Οικονομίας και Επικοινωνίας (Δημοσιογραφία, Μάρκετινγκ, Τουριστικών μονάδων)	24	9,34%
	Τομέας Περιβάλλοντος	21	8,17%
	Τομέας Ασφάλειας (Προσώπων και Υποδομών, Αρχαιοτήτων).	8	3,11%
	Σύνολο	257	100,00%
8. Εξάμηνο φοίτησης	A	43	16,73%
	B	103	40,08%
	Γ	29	11,28%
	Δ	82	31,91%
	Σύνολο	257	100,00%
9. Σε ποιο ΔΙΕΚ είστε καταρτιζόμενος/η	Αμυνταίου	31	12,06%
	Γρεβενών	38	14,79%
	Καστοριάς	33	12,84%
	Κοζάνης	71	27,63%
	Πτολεμαΐδας	43	16,73%
	Φλώρινας	41	15,95%
	Σύνολο	257	100,00%

Πίνακας 7.1. Πίνακας συχνότητων - Δημογραφικά χαρακτηριστικά.

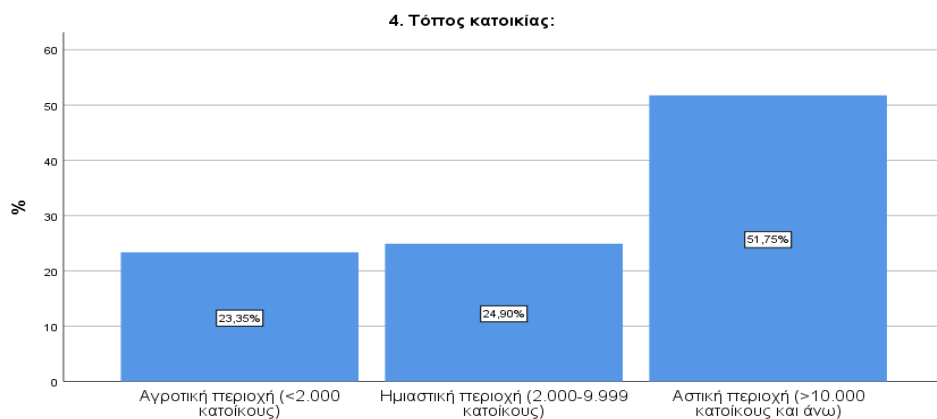
Η ακόλουθες εικόνες (Εικόνα 7.1-7.9), παρουσιάζουν τα αντίστοιχα ραβδογράμματα σχετικών συχνότητων επί τις % για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά.

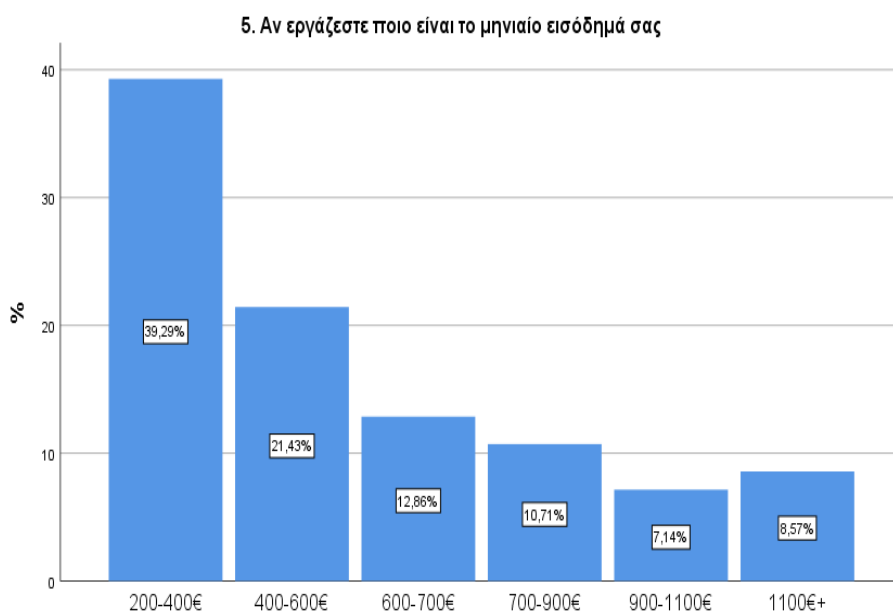
Εικόνα 7.1. Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - Δημογραφικά χαρακτηριστικά-φύλο

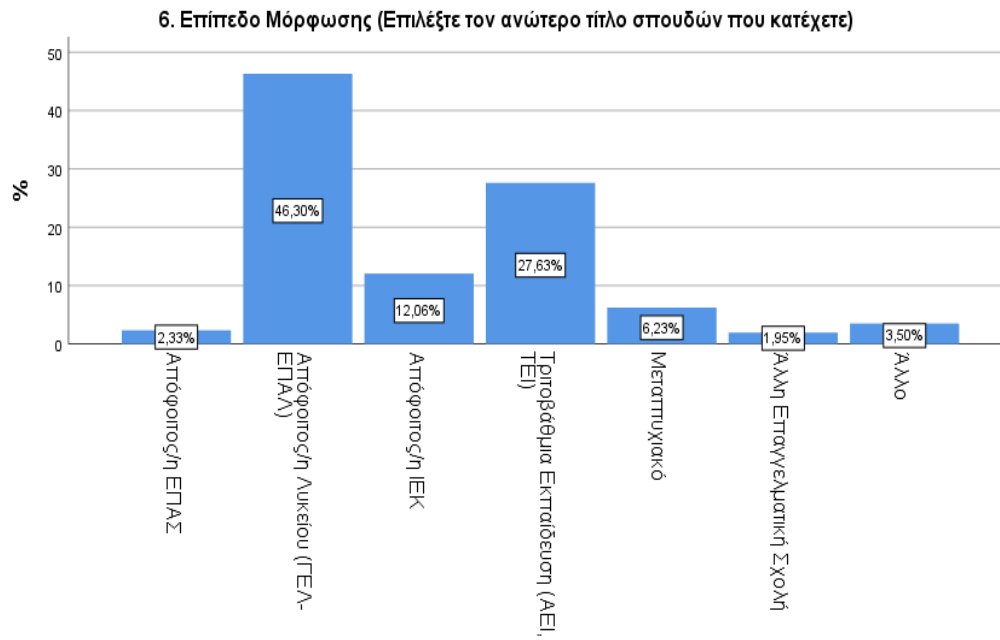
Εικόνα 7.2. Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - Δημογραφικά χαρακτηριστικά-ηλικία

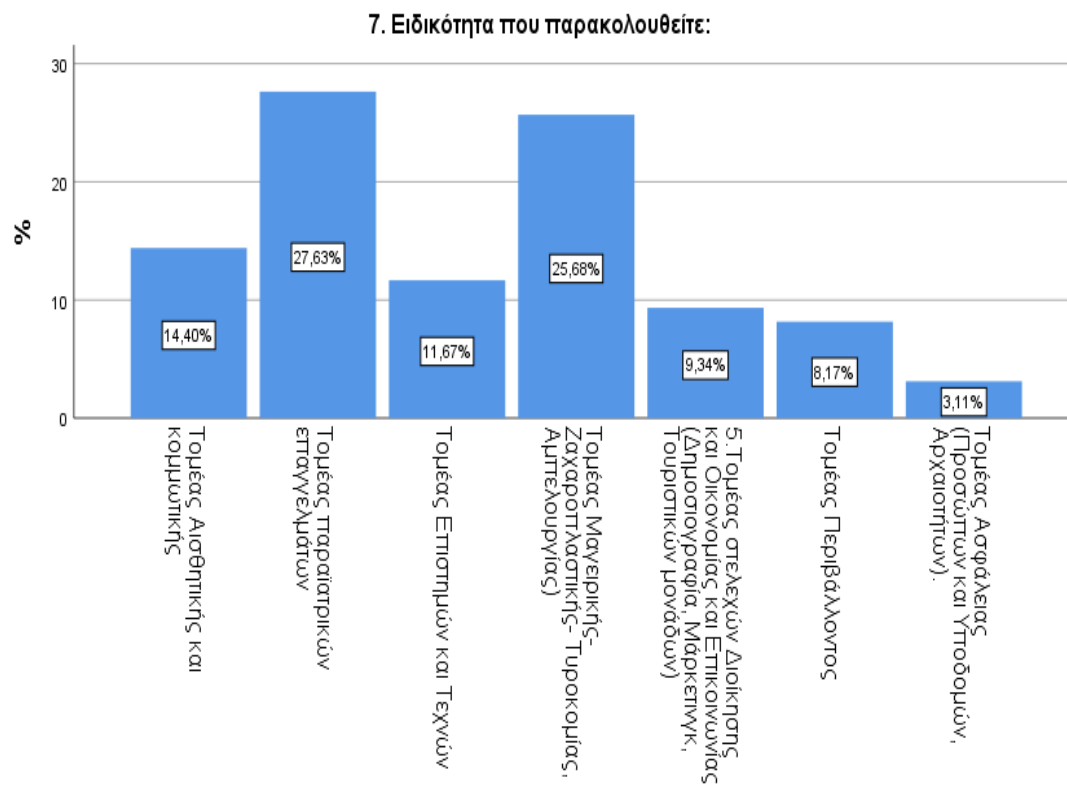
Εικόνα 7.3. Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - Δημογραφικά χαρακτηριστικά-τόπος κατοικίας

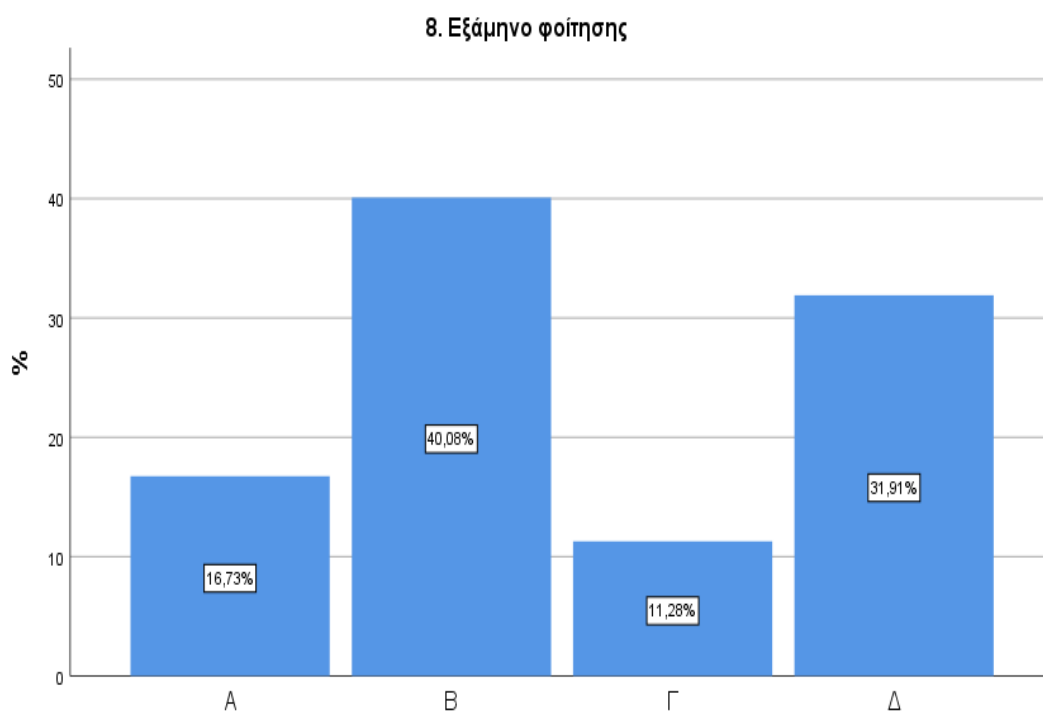
Εικόνα 7.4. Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - Δημογραφικά χαρακτηριστικά-εισόδημα

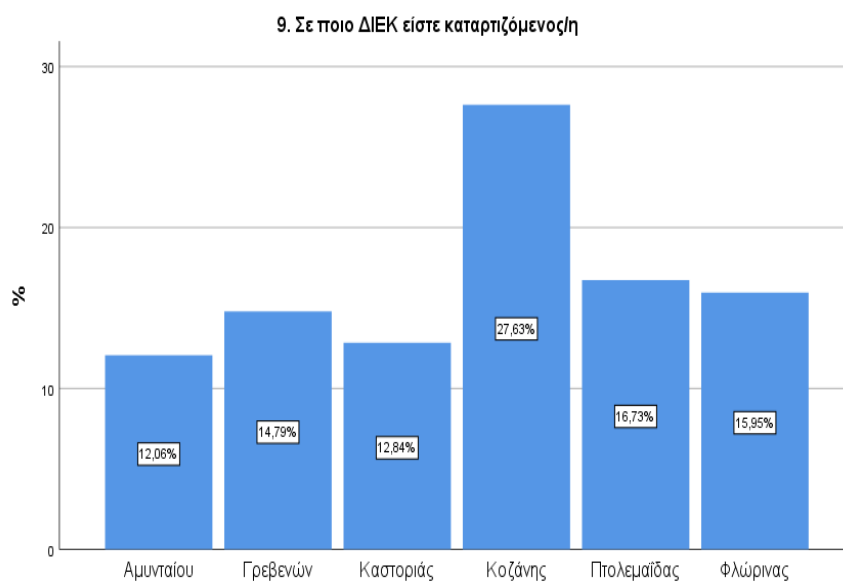
Εικόνα 7.5. Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - Δημογραφικά χαρακτηριστικά-μόρφωση

Εικόνα 7.6. Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - Δημογραφικά χαρακτηριστικά-ειδικότητα

Εικόνα 7.7 Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - Δημογραφικά χαρακτηριστικά-εξάμηνο

Εικόνα 7.8. Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - Δημογραφικά χαρακτηριστικά-Ι.Ε.Κ. φοίτησης

Τέλος, αναφορικά με την οικογενειακή κατάσταση, το 52.50% δήλωσε «Άγαμος/η», το 36.60% «Έγγαμος/η», το 24.90% «Με παιδιά», ενώ το 5.80% και το 1.20% δήλωσε «Διαζευγμένος/η» και «Χηρεία» αντίστοιχα, σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνοτήτων (Πίνακας 7.2).

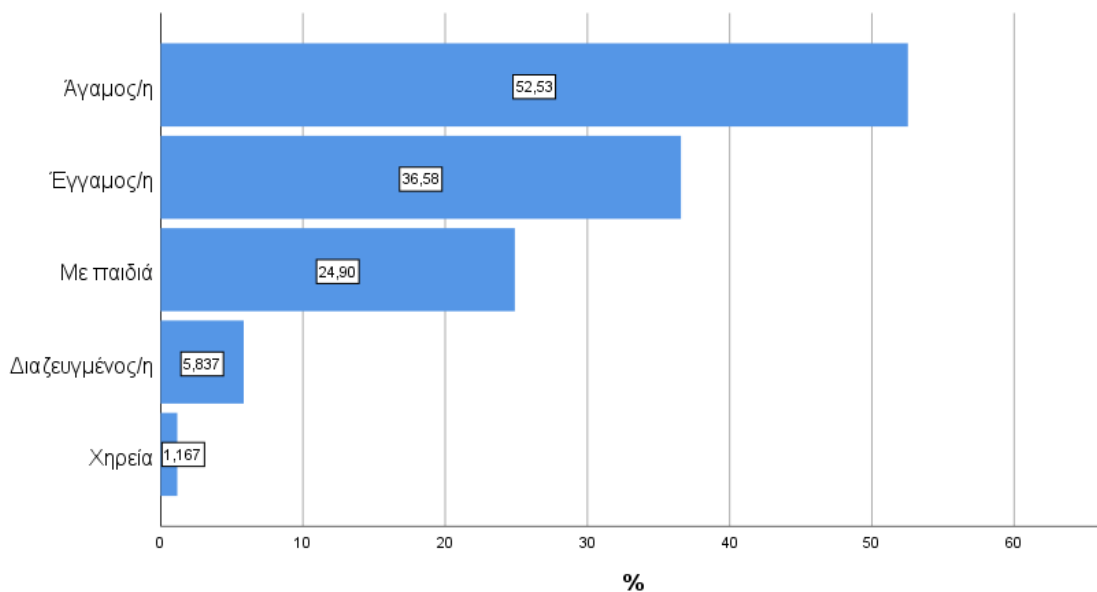
3. Οικογενειακή κατάσταση (επιλέξτε ότι ισχύει για εσάς, π.χ. άγαμος και με παιδιά):

	Συχνότητα απαντήσεων ανά επιλογή	
	N	Ποσοστό % απαντήσεων ανά επιλογή
Άγαμος/η	135	52,5%
Έγγαμος/η	94	36,6%
Διαζευγμένος/η	15	5,8%
Χηρεία	3	1,2%
Με παιδιά	64	24,9%
Σύνολο	311	

Πίνακας 7.2 Πίνακας συχνοτήτων - Οικογενειακή κατάσταση.

Η ακόλουθη εικόνα, Εικόνα 7.2, παρουσιάζει το αντίστοιχο ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % για την οικογενειακή κατάσταση των συμμετεχόντων.

3. Οικογενειακή κατάσταση (επιλέξτε ότι ισχύει για εσάς, π.χ. άγαμος και με παιδιά):

Εικόνα 7.9 Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τοις % - Οικογενειακή κατάσταση.

Γενικές ερωτήσεις

Διερευνώντας τις γενικές ερωτήσεις της μελέτης, εκτιμήθηκε ότι για το λόγο φοίτησης στην ειδικότητα επιλογής, το 41.25% δήλωσε την επιλογή «Εύρεση εργασίας», το 22.57% «Θέλω να κάνω κάτι διαφορετικό» και το 22.18% «Εμπλουτισμός των δεξιοτήτων για το επάγγελμά μου». Για την πρότερη γνώση σχετικά με τη χρήση των νέων τεχνολογιών, το 61.85% την αξιολόγησε ως τουλάχιστον «Καλή». Ακόμη, το 93.39% αποκρίθηκε θετικά στο ότι κατά τη διάρκεια της καραντίνας παρακολούθησε εξ αποστάσεως μαθήματα και εργαστήρια. Το 58.75% δήλωσε πως έλαβε κάποια επιμόρφωση ή οδηγίες από το ΙΕΚ για τη χρήση των εργαλείων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, ενώ το 92.61% δήλωσε πως είχε σύνδεση Internet στο χώρο κατοικίας κατά την περίοδο που αποφασίστηκε η εξ αποστάσεως εκπαίδευση, σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνοτήτων (Πίνακας 7.3).

		N	N%
10. Ο λόγος της φοίτησής σας σε αυτή την ειδικότητα αποσκοπεί:	Εύρεση εργασίας	106	41,25 %

	Εμπλουτισμός των δεξιοτήτων για το επάγγελμά μου	57	22,18 %
	Θέλω να κάνω κάτι διαφορετικό	58	22,57 %
	Άλλο	36	14,01 %
	Σύνολο	257	100,00 %
11. Η πρότερη γνώση σας σχετικά με τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών θεωρείτε ότι ήταν:	Πολύ κακή	8	3,11%
	Αρνητική	19	7,39%
	Μέτρια	72	28,02 %
	Καλή	89	34,63 %
	Πολύ καλή	69	26,85 %
	Σύνολο	257	100,00 %
12. Κατά τη διάρκεια της καραντίνας παρακολουθήσατε εξ' αποστάσεως μαθήματα ή/και εργαστήρια	Ναι	240	93,39 %
	Όχι	17	6,61%
	Σύνολο	257	100,00 %
13. Λάβατε κάποια επιμόρφωση ή οδηγίες από το ΙΕΚ για τη χρήση των εργαλείων Εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης	Ναι	151	58,75 %
	Όχι	106	41,25 %
	Σύνολο	257	100,00 %
14. Είχατε σύνδεση Internet στο χώρο κατοικίας σας κατά την περίοδο που αποφασίστηκε η Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση	Ναι	238	92,61 %
	Όχι	19	7,39%
	Σύνολο	257	100,00 %

Πίνακας 7.3. Πίνακας συχνοτήτων - Γενικές ερωτήσεις.

Τέλος, αναφορικά με το ποια συσκευή χρησιμοποίησαν οι συμμετέχοντες/χουσες για να συνδεθούν στα εξ αποστάσεως μαθήματα, το 74.70% δήλωσε «Κινητό τηλέφωνο», το 40.90% «Laptop», το 26.50% «H/Y», ενώ σε χαμηλότερα ποσοστά ίσα με 15.20%, 14.80% και 11.70% δηλώθηκαν οι επιλογές «Μικρόφωνο», «Κάμερα/ Web Κάμερα» και «Ηχεία», σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνοτήτων (Πίνακας 7.4).

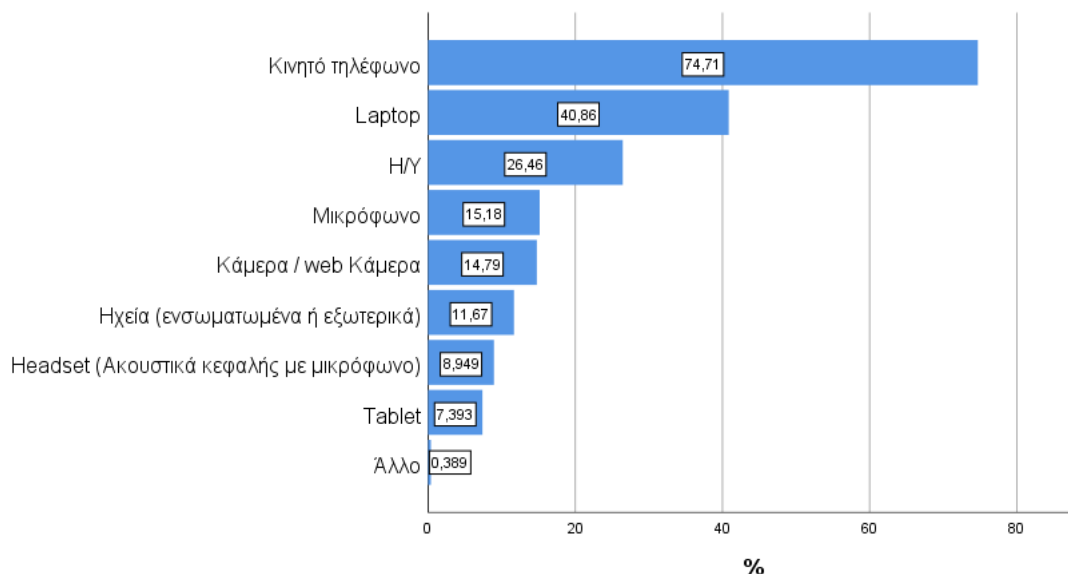
15. Τι χρησιμοποιήσατε για να συνδέεστε στα εξ αποστάσεως μαθήματα

	Συχνότητα	
	απαντήσεων ανά επιλογή	Ποσοστό % απαντήσεων ανά επιλογή
	N	
H/Y	68	26,5%
Laptop	105	40,9%
Tablet	19	7,4%
Κινητό τηλέφωνο	192	74,7%
Κάμερα / web Κάμερα	38	14,8%
Μικρόφωνο	39	15,2%
Ηχεία (ενσωματωμένα ή εξωτερικά)	30	11,7%
Headset (Ακουστικά κεφαλής με μικρόφωνο)	23	8,9%
Άλλο	1	0,4%
Σύνολο	515	

Πίνακας 7.4. Πίνακας συχνοτήτων - Γενικές ερωτήσεις - 15. Τι χρησιμοποιήσατε για να συνδέεστε στα εξ αποστάσεως μαθήματα.

Η ακόλουθη εικόνα (Εικόνα 7.3), παρουσιάζει το αντίστοιχο ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % για τα μέσα που χρησιμοποιούσαν οι καταρτιζόμενοι/ες κατά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

15. Τι χρησιμοποίησατε για να συνδέεστε στα εξ' αποστάσεως μαθήματα

Εικόνα 7.10 Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - 15. Τι χρησιμοποιήσατε για να συνδέεστε στα εξ' αποστάσεως μαθήματα.

Είναι αξιοσημείωτο, ότι οδηγίες και υποστήριξη προς τις δομές δεν παρατέθηκαν από την προϊστάμενη αρχή, σύμφωνα με το στέλεχος της γραμματείας (ΣΓ). «*Η προϊστάμενη αρχή παρείχε πολύ γενικές κατευθυντήριες γραμμές... Δεν δόθηκαν οδηγίες για χρήση συγκεκριμένων εργαλείων ή εφαρμογή συγκεκριμένων μεθόδων, οπότε η δομή μας αναγκάστηκε να αποφασίσει για τον τρόπο εφαρμογής της ΕξαΕ. Δεν δόθηκε καμιά ουσιαστική υποστήριξη στα ΔΙΕΚ για την εφαρμογή της ΕξαΕ*».

Δεδομένης αυτής της κατάστασης, παρασχέθηκαν μόνο οδηγίες για το χειρισμό των πλατφορμών και κωδικοί για την είσοδό τους. Συνεπώς οι εκπαιδευτριες στην ερώτηση αν είχαν γνώσεις χειρισμού πλατφορμών, απάντησαν θετικά, και μάλιστα έλαβαν και οδηγίες από Ι.Ε.Κ. «*Είχα βασικές γνώσεις και επίσης πριν ξεκινήσει η εξ' αποστάσεως εκπαίδευση δόθηκαν οδηγίες για τη χρήση της πλατφόρμας και ενός γενικού πλάνου του τρόπου διδασκαλίας*», δήλωσε η ΠΕ87.03 Αισθητικής. Ο εκπαιδευτής δεν είχε γνώσεις χειρισμού πλατφορμών. «*Δεν είχα γνώση, όμως αυτομορφώθηκα σε συνδυασμό με τις οδηγίες της διεύθυνσης*».

Όσον αφορά στις επιμορφώσεις τόσο των εκπαιδευτών/τριων, όσο και των καταρτιζομένων, η διεύθυνση υποστήριξε ότι υπήρχε ενημέρωση για την ύπαρξη πλατφόρμας και κωδικών πρόσβασης και για τις δύο ομάδες. «*Όσον αφορά στους εκπαιδευτές, η δομή μας τους ενημέρωσε για την ύπαρξη της πλατφόρμας OpenEClass*

και τους διευκόλυνε στην αρχική φάση λειτουργίας της παρέχοντας τους έτοιμους λογαριασμούς πρόσβασης και μαθήματα με καταχωρημένους τους καταρτιζόμενους ανά μάθημα. Δεν κατέστη δυνατή η περαιτέρω επιμόρφωση για τη χρήση των εργαλείων της ΕξαΕ από τη δομή μας λόγω της πανδημίας». «Όσον αφορά στους εκπαιδευόμενους, η δομή μας τους ενημέρωσε για την ύπαρξη της πλατφόρμας OpenEclass και τους παρείχε τα στοιχεία πρόσβασης σε αυτήν μέσω email. Όπως για τους εκπαιδευτές, ομοίως και για τους καταρτιζόμενους δεν κατέστη δυνατή η περαιτέρω επιμόρφωση για τη χρήση των εργαλείων της ΕξαΕ».

Επιπλέον, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων εκπαιδευτών/τριων δεν είχε λάβει κάποια επιμόρφωση για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και τις παιδαγωγικές αρχές που θα πρέπει να πληροί το ψηφιακό υλικό. Μόνο η Μουσικός έχει παρακολουθήσει σχετική επιμόρφωση και η ΠΕ80-Διοίκησης Οικονομίας «Ναι. " Εκπαιδευτικός σχεδιασμός για την υλοποίηση μαθημάτων σε περιβάλλον Σύγχρονης Τηλεκατάρτισης (e-learning) " καθώς και " Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στη μεθοδολογία της εκπαίδευσης από απόσταση ".»

Εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Αναφορικά με τη διερεύνηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, εκτιμήθηκε ότι το 68.09% των καταρτιζομένων παρακολούθησε τόσο σύγχρονη όσο και ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση, ενώ το 24.51% μόνο σύγχρονη. Ακόμη, το 93.39% αποκρίθηκε θετικά στο ότι η σύγχρονη εκπαίδευση πραγματοποιούνταν με τη μορφή τηλεδιάσκεψης, ύστερα από έγκαιρη ενημέρωση του/της εκπαιδευτή/τριας για το χρονοδιάγραμμα των μαθημάτων. Το 71.60% δήλωσε ότι στα εργαστηριακά μαθήματα στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση ο/η εκπαιδευτής/τρια ανέλυε μια δραστηριότητα (βίντεο, προσομοίωση, φωτογραφία) που έπρεπε να δημιουργηθεί, να φωτογραφηθεί και να αναρτηθεί από τους/τις καταρτιζόμενους/ες στο e-class αντίστοιχα. Τέλος, το 63.04% δήλωσε πως στην ασύγχρονη εκπαίδευση το εκπαιδευτικό υλικό, εκτός από κείμενο μελέτης, περιείχε και διαδραστικές δραστηριότητες (υπερσυνδέσμους, βίντεο, μελέτες περίπτωσης, κουίζ κατανόησης, κουίζ αξιολόγησης, αναστοχαστικές δραστηριότητες), σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνοτήτων (Πίνακας 7.5).

N	N%

16. Η Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε:	Σύγχρονα	63	24,51%
	Ασύγχρονα	19	7,39%
	Και τα δύο	175	68,09%
	Σύνολο	257	100,00%
21. Η σύγχρονη εκπαίδευση πραγματοποιούνταν με τη μορφή τηλεδιάσκεψης, ύστερα από έγκαιρη ενημέρωση του/της εκπαιδευτή/τριας για το χρονοδιάγραμμα των μαθημάτων.	Ναι	240	93,39%
	Όχι	17	6,61%
	Σύνολο	257	100,00%
22. Στα εργαστηριακά μαθήματα στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση ο/η εκπαιδευτής/τρια ανέλυε μια δραστηριότητα (βίντεο, προσομοίωση, φωτογραφία) που έπρεπε να δημιουργηθεί, να φωτογραφηθεί και να αναρτηθεί από τους/τις καταρτιζόμενους/ες στο e-class.	Ναι	184	71,60%
	Όχι	73	28,40%
	Σύνολο	257	100,00%
23. Στην ασύγχρονη εκπαίδευση το εκπαιδευτικό υλικό εκτός από κείμενο μελέτης, περιείχε και διαδραστικές δραστηριότητες (υπερσυνδέσμους, βίντεο, μελέτες περίπτωσης, κουίζ κατανόησης, κουίζ αξιολόγησης, αναστοχαστικές δραστηριότητες).	Ναι	162	63,04%
	Όχι	95	36,96%
	Σύνολο	257	100,00%

Πίνακας 7.5. Πίνακας συχνοτήτων - Εξ αποστάσεως εκπαίδευσης -16. Η Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε, 21. Η σύγχρονη εκπαίδευση πραγματοποιούνταν με τη μορφή τηλεδιάσκεψης, ύστερα από έγκαιρη ενημέρωση του/της εκπαιδευτή/τριας για το χρονοδιάγραμμα των μαθημάτων, 22. Στα εργαστηριακά μαθήματα στην Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση ο/η εκπαιδευτής/τρια ανέλυε μια δραστηριότητα (βίντεο, προσομοίωση, φωτογραφία) που έπρεπε να δημιουργηθεί, να φωτογραφηθεί και να αναρτηθεί από τους/τις καταρτιζόμενους/ες στο e-class, 23. Στην ασύγχρονη εκπαίδευση το εκπαιδευτικό υλικό εκτός από κείμενο μελέτης, περιείχε και διαδραστικές δραστηριότητες (υπερσυνδέσμους, βίντεο, μελέτες περίπτωσης, κουίζ κατανόησης, κουίζ αξιολόγησης, αναστοχαστικές δραστηριότητες).

Σχετικά με τις πλατφόρμες σύγχρονες εκπαίδευσης που χρησιμοποιήθηκαν, το 87.50% και το 63% δήλωσε «Webex» και «Zoom» αντίστοιχα, ενώ το 14.80% δήλωσε «Skype», σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνοτήτων (Πίνακας 7.6).

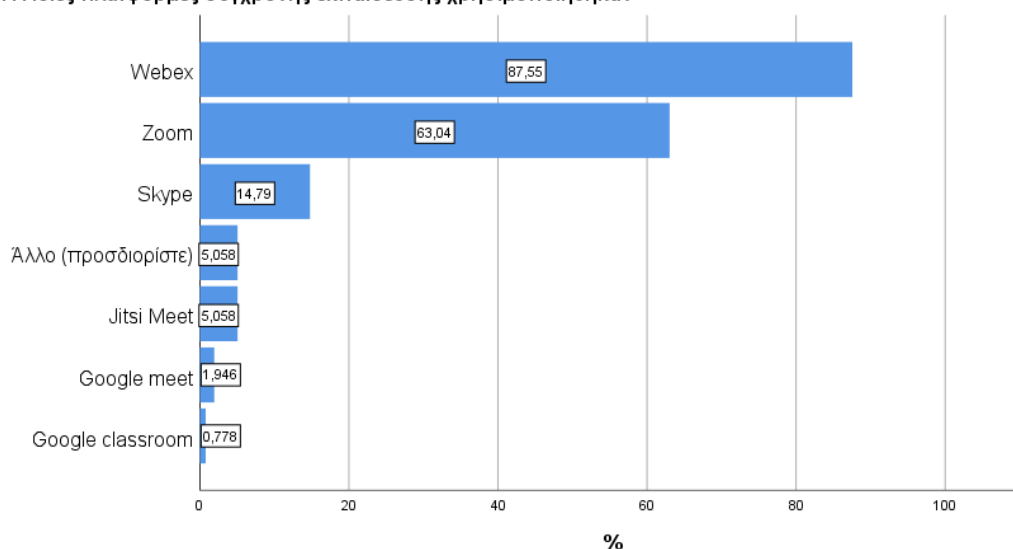
17. Ποιες πλατφόρμες σύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν

	Συχνότητα	
	απαντήσεων ανά επιλογή	Ποσοστό % απαντήσεων ανά επιλογή
	N	
Webex	225	87,5%
Zoom	162	63,0%
Skype	38	14,8%

Google meet	5	1,9%
Google classroom	2	0,8%
Jitsi Meet	13	5,1%
Άλλο (προσδιορίστε)	13	5,1%
Σύνολο	458	

Πίνακας 1.6. Πίνακας συχνοτήτων - Εξ αποστάσεως εκπαίδευση - 17. Ποιες πλατφόρμες σύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν.

17. Ποιες πλατφόρμες σύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν

Εικόνα 7.11 Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % -17. Ποιες πλατφόρμες σύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν.

Αναφορικά με τα μέσα χρήσης ασύγχρονης εκπαίδευσης, το 96.10% και το 38.90% δήλωσε «e-class» και «e-mail» αντίστοιχα, ενώ το 8.90% και το 3.90% δήλωσε «Chat» και «e-learning» αντίστοιχα, σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνοτήτων (Πίνακας 7.7).

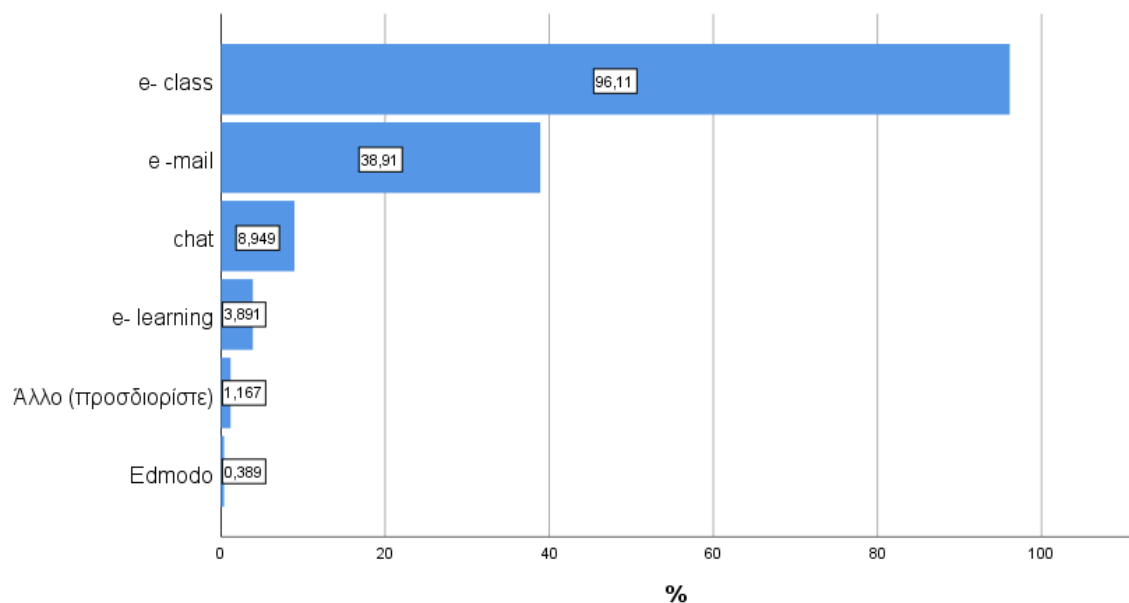
18. Ποιοι τρόποι ασύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν

	Συχνότητα απαντήσεων ανά επιλογή	Ποσοστό % απαντήσεων ανά επιλογή
	N	
e- class	247	96,1%

e- learning	10	3,9%
e -mail	100	38,9%
chat	23	8,9%
Edmodo	1	0,4%
Άλλο (προσδιορίστε)	3	1,2%
Σύνολο	384	

Πίνακας 7.7 Πίνακας συχνοτήτων - Εξ αποστάσεως εκπαίδευση -17. Ποιες πλατφόρμες σύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν.

18. Ποιοι τρόποι ασύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν

Εικόνα 7.12 Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % -17. Ποιες πλατφόρμες ασύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν.

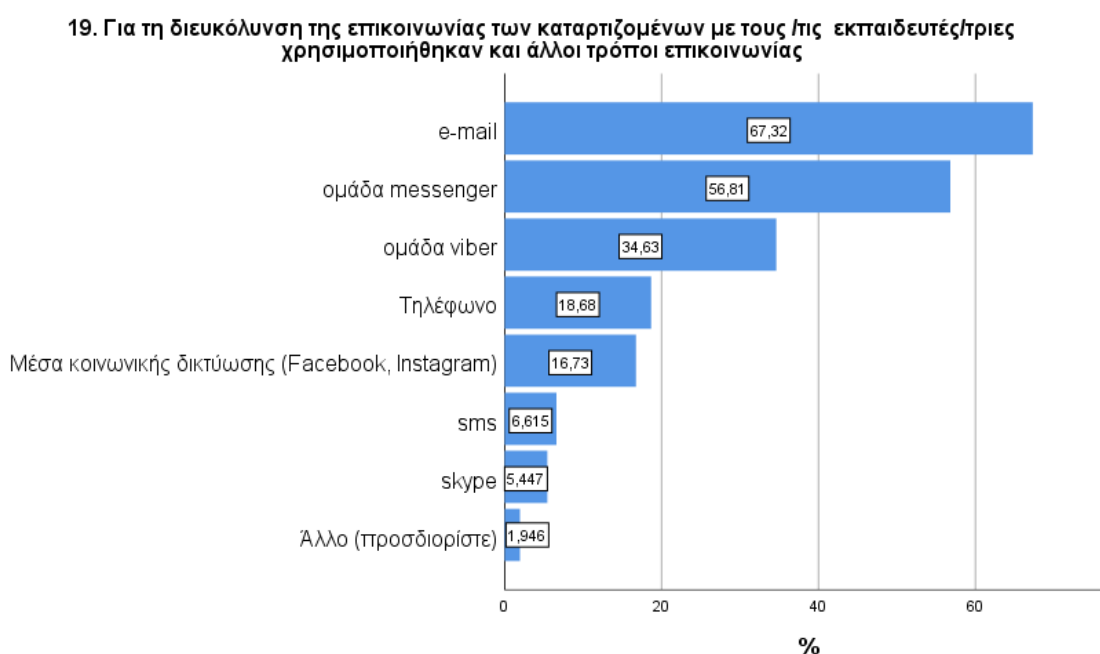
Για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας των καταρτιζόμενων με τους εκπαιδευτές, χρησιμοποιήθηκαν πέραν των σύγχρονων και ασύγχρονων τρόπων επικοινωνίας κατά το 67.60% τα «e-mail», το 56.80% η «ομάδα messenger» και κατά το 34.60% η «ομάδα viber». Τέλος, σε χαμηλότερα ποσοστά εκτιμήθηκαν τα μέσα «Μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, Instagram)» και «Τηλέφωνο» με τιμές 16.70% και 18.70% αντίστοιχα, σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνοτήτων (Πίνακας 8).

19. Για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας των καταρτιζομένων με τους /τις εκπαιδευτές/τριες χρησιμοποιήθηκαν και άλλοι τρόποι επικοινωνίας

	Συχνότητα	Ποσοστό %
	απαντήσεων ανά επιλογή	απαντήσεων ανά επιλογή
	N	
sms	17	6,6%
ομάδα viber	89	34,6%
ομάδα messenger	146	56,8%
skype	14	5,4%
e-mail	173	67,3%
Μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, Instagram)	43	16,7%
Τηλέφωνο	48	18,7%
Άλλο (προσδιορίστε)	5	1,9%
Σύνολο	535	

Πίνακας 7.8 Πίνακας συχνότητων - Εξ αποστάσεως εκπαίδευση- 19 Τρόποι επικοινωνίας εκπαιδευτών-καταρτιζομένων

Η ακόλουθη εικόνα, Εικόνα 7.6, παρουσιάζει το αντίστοιχο ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % για τους άλλους τρόπους επικοινωνίας.

Εικόνα 7.13 Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - 17. Ποιες πλατφόρμες ασύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν.

Αναφορικά με τα τεχνικά εμπόδια που συνάντησαν οι καταρτιζόμενοι/ες στην παρακολούθηση των διαδικτυακών μαθημάτων με τους/τις εκπαιδευτές/ριες, εκτιμήθηκε πως τα κύρια τεχνικά εμπόδια, ποσοστό 63.40% είναι το «Συχνό πρόβλημα με το δίκτυο (γραμμή σύνδεσης μη σταθερή / μη επαρκής)» και η «Προβληματική ακουστική κατά τη διδασκαλία (ο/η εκπαιδευτής/τρια δεν ακουγόταν καθαρά)», ποσοστό 51%. Ακόμη, σε χαμηλότερα επίπεδα ίσα με το 28%, δηλώθηκαν τα εμπόδια «Προβληματική εικόνα κατά τη διδασκαλία (ο διαμοιρασμός της εικόνας ήταν ανεπαρκής)», 21% «Αδυναμία φωνητικής επικοινωνίας εκ μέρους σας (π.χ. έλλειψη μικροφώνου)» και 8.60% «Αδυναμία επικοινωνίας εκ μέρους σας λόγω έλλειψης κάμερας», ενώ το 12.50% δήλωσε πως «Δεν είχατε κανένα πρόβλημα έως τώρα», σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνοτήτων (Πίνακας 10).

20. Ποια από τα παρακάτω τεχνικά εμπόδια συναντήσατε στην παρακολούθηση των Online μαθημάτων με τον/την εκπαιδευτή/τρια σας

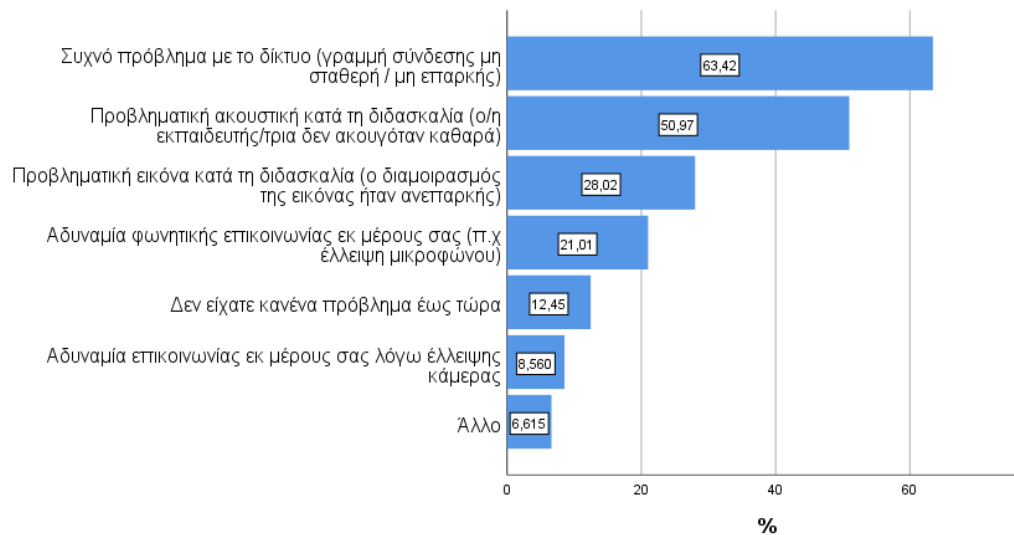
	Συχνότητα απαντήσεων ανά επιλογή	Ποσοστό % απαντήσεων ανά επιλογή
	N	
Συχνό πρόβλημα με το δίκτυο (γραμμή σύνδεσης μη σταθερή / μη επαρκής)	163	63,4%
Αδυναμία φωνητικής επικοινωνίας εκ μέρους σας (π.χ έλλειψη μικροφώνου)	54	21,0%
Προβληματική ακουστική κατά τη διδασκαλία (ο/η εκπαιδευτής/τρια δεν ακουγόταν καθαρά)	131	51,0%
Αδυναμία επικοινωνίας εκ μέρους σας λόγω έλλειψης κάμερας	22	8,6%
Προβληματική εικόνα κατά τη διδασκαλία (ο διαμοιρασμός της εικόνας ήταν ανεπαρκής)	72	28,0%
Δεν είχατε κανένα πρόβλημα έως τώρα	32	12,5%

Άλλο	17	6,6%
Σύνολο	491	

Πίνακας 2 Πίνακας συχνοτήτων - Εξ' αποστάσεως εκπαίδευση - 17. Ποιες πλατφόρμες σύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν

Η ακόλουθη εικόνα (Εικόνα 7), παρουσιάζει το αντίστοιχο ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % για τα τεχνικά εμπόδια που συνάντησαν κατά τα διαδικτυακά μαθήματα.

20. Ποια από τα παρακάτω τεχνικά εμπόδια συναντήσατε στην παρακολούθηση των Online μαθημάτων με τον/την εκπαιδευτή/τρια σας

Εικόνα 1.14 Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % -17. Ποιες πλατφόρμες ασύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν

Επιπλέον, διερευνώντας τις μεταβλητές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης βάσει αξιολόγησης, εκτιμήθηκε πως τα υψηλότερα επίπεδα αξιολόγησης αντιστοιχούν στις περιπτώσεις «27. Η φοίτησή σας και η παρακολούθηση των μαθημάτων στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση ήταν τακτική» (Μ.Τ.=4.34, Τ.Α.=0.93), «29. Οι ατομικές δραστηριότητες στην εξ αποστάσεως διδασκαλία ήταν πιο συχνές, από ό,τι ήταν οι ομαδικές» (Μ.Τ.=3.76, Τ.Α.=1.18), «32. Νιώθατε σιγουριά ότι θα τα καταφέρετε» (Μ.Τ.=3.81, Τ.Α.=1.10), «28. Η επικοινωνία με τους/τις εκπαιδευτές/τριες στην εξ αποστάσεως διδασκαλία ήταν συχνή, για θέματα που αφορούσαν στο επόμενο μάθημα, ανάθεση εργασίας ή ανατροφοδότηση» (Μ.Τ.=3.80, Τ.Α.=1.05) και «33. Η θετική ανατροφοδότηση των εκπαιδευτών/τριων, στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

σας έδινε κουράγιο και κίνητρο για να συνεχίσετε» (Μ.Τ.=3.70, Τ.Α.=1.11), όπου το 81.71%, το 63.03%, το 62.64%, το 61.48% και το 57.58% των συμμετεχόντων δήλωσε απαντήσεις εντός του εύρους «Πολύ» - «Πάρα πολύ».

Αντίθετα, παρατηρήθηκαν χαμηλότερα επίπεδα αξιολόγησης στις περιπτώσεις «24. Το παραπάνω εκπαιδευτικό υλικό στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση ήταν βοηθητικό για την κατανόηση των εννοιών και των δραστηριοτήτων» (Μ.Τ.=3.40, Τ.Α.=0.97), «26. Οι μαθησιακές δραστηριότητες στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση ήταν ενθαρρυντικές για τη συνέχιση της φοίτησής σας» (Μ.Τ.=3.02, Τ.Α.=1.17), «30. Οι εργασίες στην εξ αποστάσεως διδασκαλία που ήταν ομαδικές, θεωρείτε ότι βοηθούσαν στην επικοινωνία, στη συνεργασία και στην καλύτερη απόδοση της ομάδας» (Μ.Τ.=2.92, Τ.Α.=1.23), «25. Οι δραστηριότητες στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση ήταν κατάλληλες για την εφαρμογή της γνώσης» (Μ.Τ.=3.00, Τ.Α.=1.03) και «31. Οι απαιτήσεις των εργασιών στην εξ αποστάσεως διδασκαλία, σας έκανε να σκέπτεστε τη μη συνέχιση της φοίτησής σας» (Μ.Τ.=2.22, Τ.Α.=1.27), όπου το 54.47%, το 66.54%, το 70.04%, το 71.98% και το 79.76% των συμμετεχόντων δήλωσαν απαντήσεις εντός του εύρους «Καθόλου» - «Μέτρια», σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνοτήτων και περιγραφικών μέτρων (Πίνακας 7.10).

	Καθόλου		Ελάχιστα		Μέτρια		Πολύ		Πάρα πολύ		Σύνολο	
	N	N%	N	N%	N	N%	N	N%	N	N%	M.	T.
											T.	A
24. Το παραπάνω εκπαιδευτικό υλικό στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση ήταν βοηθητικό για την κατανόηση των εννοιών και των δραστηριοτήτων	8	3,11%	3	12,45%	10	38,91%	84	32,68%	33	12,84%	3,4	,97
25. Οι δραστηριότητες στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση ήταν κατάλληλες για την εφαρμογή της γνώσης	21	8,17%	5	19,84%	11	43,97%	50	19,46%	22	8,56%	3,0	1,0
26. Οι μαθησιακές δραστηριότητες στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση ήταν ενθαρρυντικές για τη συνέχιση της φοίτησής σας	32	12,45%	4	18,68%	91	35,41%	56	21,79%	30	11,67%	3,0	1,1
27. Η φοίτησή σας και η παρακολούθηση των μαθημάτων στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση ήταν τακτική	2	0,78%	1	4,67%	33	12,84%	59	22,96%	151	58,75%	4,3	,93
28. Η επικοινωνία με τους εκπαιδευτές/τριες στην εξ αποστάσεως διδασκαλία ήταν συχνή, για θέματα που αφορούσαν στο επόμενο μάθημα, ανάθεση εργασίας ή ανατροφοδότηση	7	2,72%	1	7,39%	73	28,40%	78	30,35%	80	31,13%	3,8	1,0

29. Οι ατομικές δραστηριότητες στην εξ αποστάσεως διδασκαλία ήταν πιο συχνές, από ό,τι ήταν οι ομαδικές	13	5,06%	2	10,89	54	21,01	74	28,79	88	34,24	3,7	1,1
			8	%		%		%		%	6	8
30. Οι εργασίες στην εξ αποστάσεως διδασκαλία που ήταν ομαδικές, θεωρείτε ότι βοηθούσαν στην επικοινωνία, στη συνεργασία και στην καλύτερη απόδοση της ομάδας	42	16,34	4	17,90	92	35,80	45	17,51	32	12,45	2,9	1,2
		%	6	%		%		%		%	2	3
31. Οι απαιτήσεις των εργασιών στην εξ αποστάσεως διδασκαλία, σας έκανε να σκέπτεστε τη μη συνέχιση της φοίτησής σας	11	43,19	4	15,95	53	20,62	41	15,95	11	4,28%	2,2	1,2
	1	%	1	%		%		%			2	7
32. Νιώθατε σιγουριά ότι θα τα καταφέρετε	11	4,28%	1	6,23%	69	26,85	75	29,18	86	33,46	3,8	1,1
			6			%		%		%	1	0
33. Η θετική ανατροφοδότηση των εκπαιδευτών/τριών, στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση σας έδινε κουράγιο και κίνητρο για να συνεχίσετε	12	4,67%	1	7,39%	78	30,35	73	28,40	75	29,18	3,7	1,1
			9			%		%		%	0	1

Πίνακας 7. 10 Πίνακας συχνοτήτων και περιγραφικών μέτρων – Εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Τέλος, σύμφωνα με τους τρόπους που πραγματοποιήθηκε η αξιολόγηση, το 44% δήλωσε «Εργασία e-learning», το 25.70% τους τρόπους «Συνδυασμός (προφορικών και γραπτής εργασίας ή κουίζ)», το 22.60% «Μελέτη περίπτωσης στο e-class», το 19.50% «Απαλλακτική εργασία» και το 15.60% των συμμετεχόντων δήλωσε «Προφορικά». Ακόμη, σε χαμηλότερα ποσοστά ίσα με το 9,70%, το 7% και το 7% δηλώθηκαν οι τρόποι «Project», «Παρουσίαση ομαδικής εργασίας στο webex» και «Κουίζ» αντίστοιχα, σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνοτήτων (Πίνακας 7.11).

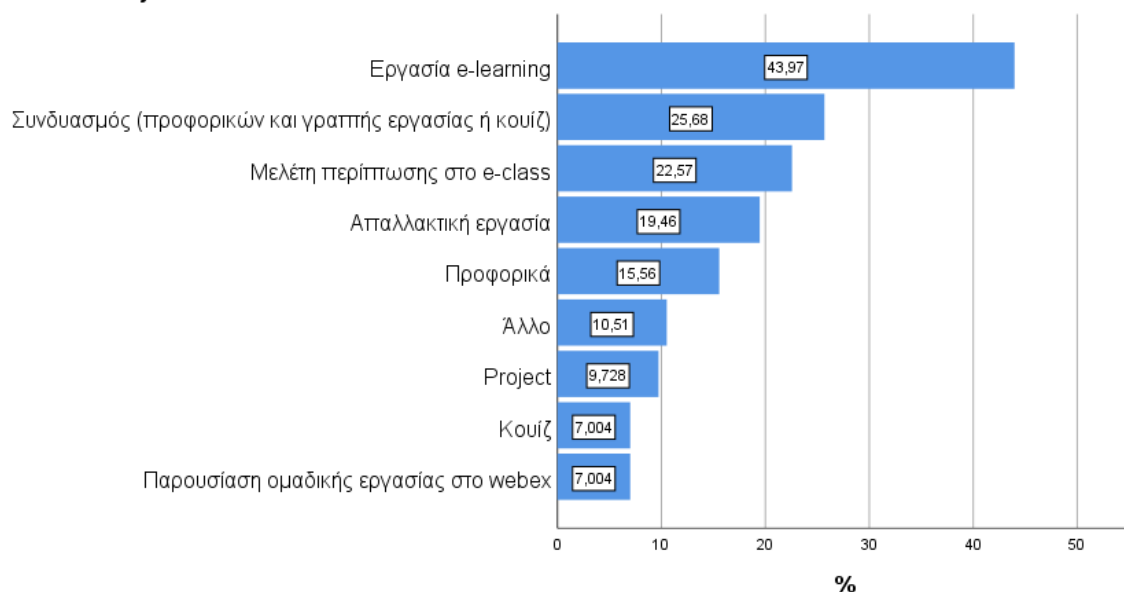
34. Με ποιους τρόπους πραγματοποιήθηκε η αξιολόγησή σας (πρόοδος, εξετάσεις εξαμήνου) στην εξ αποστάσεως διδασκαλία

	Συχνότητα	
	απαντήσεων ανά επιλογή	Ποσοστό % απαντήσεων ανά επιλογή
	N	
Προφορικά	40	15,6%
Εργασία e-learning	113	44,0%
Απαλλακτική εργασία	50	19,5%
Project	25	9,7%
Παρουσίαση ομαδικής εργασίας στο webex	18	7,0%
Μελέτη περίπτωσης στο e-class	58	22,6%
Κουίζ	18	7,0%

Συνδυασμός (προφορικών και γραπτής εργασίας ή κουίζ)	66	25,7%
Άλλο	27	10,5%
Σύνολο	415	

Πίνακας 7.3. Πίνακας συχνοτήτων - Εξ αποστάσεως εκπαίδευση - 34. Με ποιους τρόπους πραγματοποιήθηκε η αξιολόγησή σας (πρόοδος, εξετάσεις εξαμήνου) στην εξ αποστάσεως διδασκαλία.

34. Με ποιους τρόπους πραγματοποιήθηκε η αξιολόγησή σας (πρόοδος, εξετάσεις εξαμήνου) στην εξ αποστάσεως διδασκαλία

Εικόνα 7.15 Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % -34. Με ποιους τρόπους πραγματοποιήθηκε η αξιολόγησή σας (πρόοδος, εξετάσεις εξαμήνου) στην εξ αποστάσεως διδασκαλία.

Σύμφωνα με το στέλεχος γραμματείας στη δεύτερη φάση της πανδημίας, η ΕαξΕ πραγματοποιήθηκε τόσο με ασύγχρονη μέθοδο, όσο και με τηλεδιασκέψεις. «Η εκπαιδευτική δομή μας κλήθηκε εν μέσω πανδημίας να υλοποιήσει πλάνο διεξαγωγής των μαθημάτων μέσω τηλεκπαίδευσης με χρήση αφ' ενός πλατφόρμας ασύγχρονης ΕξαΕ, αφ' ετέρου με χρήση εργαλείων τηλεδιάσκεψης για την διεξαγωγή μαθημάτων. Αν και τα χρονικά διαστήματα που δόθηκαν για την μετάβαση σε ΕξαΕ ήταν πειστικά, η δομή μας κατάφερε να ανταπεξέλθει και να εντάξει σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα».

Οι πλατφόρμες που χρησιμοποιήθηκαν ήταν η OpenEClass για την ασύγχρονη και για τη σύγχρονη επέλεξαν οι ίδιοι οι εκπαιδευτές. «Η ασύγχρονη ΕξαΕ υλοποιήθηκε με εγκατάσταση της πλατφόρμας OpenEClass στον διαδικτυακό χώρο που φιλοξενείται η

ιστοσελίδα του ΔΙΕΚ στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο. Η σύγχρονη ΕξαΕ υλοποιήθηκε από όσους εκπαιδευτές την επέλεξαν με χρήση διαφόρων γνωστών εφαρμογών τηλεδιάσκεψης όπως Webex, Zoom, Skype κτλ».

Στα εργαστηριακά μαθήματα όπως αποδεικνύεται είναι το μεγάλο πρόβλημα. Όπως ανέφερε το στέλεχος της γραμματείας πραγματοποιήθηκαν με την ΕξαΕ μέθοδο. «Τα εργαστηριακά μαθήματα όλων των ειδικοτήτων στο σύνολό τους ολοκληρώθηκαν μέσω ΕξαΕ. Με βάση τις οδηγίες που έλαβε η δομή μας από το υπουργείο, δεν πραγματοποιήθηκαν δια ζώσης εργαστηριακά μαθήματα τα χρονικά διαστήματα που ίσχυαν τα μέτρα προστασίας για την πανδημία». Το ίδιο όπως είναι φυσικό συνέβη και με την πρακτική άσκηση των καταρτιζομένων. «Η πρακτική άσκηση ανεστάλη κατά το χρονικό διάστημα εφαρμογής των μέτρων προστασίας από την πανδημία, ενώ με την άρση των περιορισμών αυτών η πρακτική άσκηση ξεκίνησε πάλι με χρήση μέτρων προστασίας».

Οι εκπαιδευτές/τριες τονίζουν τη σημασία των εργαστηριακών μαθημάτων να πραγματοποιούνται δια ζώσης. Η Αισθητικός ΠΕ87.03 στην ερώτηση για το πώς πραγματοποιούσε τα εργαστηριακά μαθήματα ανέφερε: «Τα εργαστηριακά γινόταν είτε με επίδειξη σε μοντέλο, είτε σε συνεργασία με άλλα Ι.Ε.Κ., είτε με παρουσίαση από ειδικούς μετά από δική μας πρόσκληση». Η νοσηλεύτρια ΠΕ87 «Όσον αφορά στα μαθήματα που είχαν πρακτική άσκηση (εργαστήριο) εκεί τα πράγματα ήταν λίγο πιο περίπλοκα. Γινόταν η παράδοση με τον ίδιο τρόπο σε power point, word, συζήτηση, σεναρία, διάλογοι, ασκήσεις, αλλά δεν υπήρχε η οικειότητα με το χώρο εργαστήριο, υλικό, κλπ.». Ο νοσηλευτής επίσης χρησιμοποίησε βίντεο, όπως και η ΠΕ80-Διοίκησης Οικονομίας, με επιπλέον τις παρουσιάσεις.

Κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες

Σχετικά με τις κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες, εκτιμήθηκε πως τα υψηλότερα επίπεδα αξιολόγησης ανήκουν στις περιπτώσεις «39. Όταν ένας/μία συν-καταρτιζόμενος/η, στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, αντιμετώπιζε κάποιο πρόβλημα, ήσασταν πρόθυμος/η να βοηθήσετε, μέσα από την ομάδα συμμετοχής σας στα κοινωνικά δίκτυα)» (Μ.Τ.=4.28, Τ.Α.=0.92), «38. Στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, όταν αντιμετωπίζατε ένα πρόβλημα, γνωρίζατε ότι οι συν-καταρτιζόμενοι/ες σας ήταν πρόθυμοι/ες να σας βοηθήσουν, στέλνοντάς σας υλικό που θα σας διευκόλυνε, ή διευκρινίζοντάς σας κάποιες απορίες, μέσα από την

ομάδα» (Μ.Τ.=3.98, Τ.Α.=1.08), «40. Σε πιθανές δυσκολίες, στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, πιστεύετε ότι οι συν-καταρτιζόμενοι/ες σας θα σας άκουγαν με κατανόηση» (Μ.Τ.=3.96, Τ.Α.=0.95), «35. Στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, υπήρχε πολύ καλή συνεργασία με τους εκπαιδευτές/τριες» (Μ.Τ.=3.95, Τ.Α.=0.97), «37. Το κλίμα με τους/τις άλλους/ες καταρτιζόμενους/ες, στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση ήταν θετικό» (Μ.Τ.=3.91, Τ.Α.=0.98) και «36. Στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, η επικοινωνία με τους εκπαιδευτές/ριες ήταν βοηθητική για τη διεκπεραίωση των εργασιών που σας ανέθεταν» (Μ.Τ.=3.79, Τ.Α.=0.98), όπου το 81.71%, το 71.21%, το 70.42%, το 71.98%, το 68.88% και το 65.76% των συμμετεχόντων δήλωσε απαντήσεις εντός του εύρους «Πολύ» - Πάρα πολύ».

Ωστόσο, παρατηρήθηκαν χαμηλότερα επίπεδα αξιολόγησης στις περιπτώσεις «41. Στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, όταν είχατε μια δυσκολία δεν βρίσκατε ανταπόκριση από τους συν-καταρτιζόμενους/ες σας.» (Μ.Τ.=2.37, Τ.Α.=1.33) και «42. Νιώθατε απογοητευμένος/η από τις προσπάθειές σας στην εξ αποστάσεως διδασκαλία» (Μ.Τ.=2.35, Τ.Α.=1.20), όπου το 77.82% και το 83.27% των συμμετεχόντων δήλωσαν απαντήσεις εντός του εύρους «Καθόλου» - «Μέτρια», σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνοτήτων και περιγραφικών μέτρων, Πίνακας (7.12).

	Καθόλου		Ελάχιστα		Μέτρια		Πολύ		Πάρα πολύ		Σύνολο	
											M.	T.
	N	N%	N	N%	N	N%	N	N%	N	N%	T.	A
35. Στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, υπήρχε πολύ καλή συνεργασία με τους εκπαιδευτές/τριες	6	2,33%	12	4,67%	54	21,01%	1	39,30	84	32,68	3,95	,97
							0	%		%		
							1					
36. Στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, η επικοινωνία με τους εκπαιδευτές/ριες ήταν βοηθητική για τη διεκπεραίωση των εργασιών που σας ανέθεταν	6	2,33%	19	7,39%	63	24,51%	1	40,86	64	24,90	3,79	,98
							0	%		%		
							5					
37. Το κλίμα με τους/τις άλλους/ες καταρτιζόμενους/ες, στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση ήταν θετικό	5	1,95%	15	5,84%	60	23,35%	9	36,58	83	32,30	3,91	,98
							4	%		%		

38. Στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, όταν αντιμετωπίζατε ένα πρόβλημα, γνωρίζατε ότι οι συν-καταρτιζόμενοι/ες σας ήταν πρόθυμοι/ες να σας βοηθήσουν, στέλνοντάς σας υλικό που θα σας διευκόλυνε, ή διευκρινίζοντάς σας κάποιες απορίες, μέσα από την ομάδα	6	2,33%	24	9,34%	44	17,12%	7	29,96	10	41,25	3,98	1,0
							7	%	6	%		8
39. Όταν ένας/μια συν-καταρτιζόμενος/η, στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, αντιμετώπιζε κάποιο πρόβλημα, ήσασταν πρόθυμος/η να βοηθήσετε μέσα από την ομάδα συμμετοχής σας στα κοινωνικά δίκτυα)	3	1,17%	10	3,89%	34	13,23%	7	29,57	13	52,14	4,28	,92
							6	%	4	%		
40. Σε πιθανές δυσκολίες, στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, πιστεύατε ότι οι συν-καταρτιζόμενοι/ες σας θα σας άκουγαν με κατανόηση	4	1,56%	13	5,06%	59	22,96%	9	36,96	86	33,46	3,96	,95
							5	%		%		
41. Στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, όταν είχατε μια δυσκολία δεν βρίσκατε ανταπόκριση από τους συν-καταρτιζόμενους/ες σας.	98	38,13	43	16,73	59	22,96%	3	14,40	20	7,78%	2,37	1,3
		%	%				7	%				3
42. Νιώθατε απογοητευμένος/η από τις προσπάθειές σας στην εξ αποστάσεως διδασκαλία	89	34,63	43	16,73	82	31,91%	3	12,06	12	4,67%	2,35	1,2
		%	%				1	%				0

Πίνακας 7.12 Πίνακας συχνοτήτων και περιγραφικών μέτρων μέσης τιμής (Μ.Τ.) και τυπικής απόκλισης (Τ.Α.) - Κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες.

Αυτορρύθμιση της μελέτης και της μάθησης

Αναφορικά με την αυτορρύθμιση της μελέτης και της μάθησης, εκτιμήθηκε πως οι υψηλότερες αξιολογήσεις ανήκουν στις περιπτώσεις «46. Στη διάρκεια της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, για την κατανόηση μιας έννοιας αναζητούσατε πληροφορίες από επιπλέον πηγές (ψηφιακό υλικό που παρέθετε συμπληρωματικά ο/η εκπαιδευτής/τρια, υπερσυνδέσμους, βίντεο, φωτογραφίες, γλωσσάρι).» (Μ.Τ.=3.83, Τ.Α.=1.09), «43. Στη διάρκεια της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, επιλέγατε ένα κατάλληλο περιβάλλον στο σπίτι, που δεν σας αποσπούσε την προσοχή για τη μελέτη σας.» (Μ.Τ.=3.78, Τ.Α.=1.15) και «45. Στη μελέτη σας, στη διάρκεια της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, τονίζατε τις κύριες έννοιες που έπρεπε να επικεντρωθείτε.» (Μ.Τ.=3.60, Τ.Α.=1.09) όπου το 67.71%, το 61.48% και το 59.92% των συμμετεχόντων δήλωσαν απαντήσεις εντός του εύρους «Πολύ» - «Πάρα πολύ».

Από την άλλη πλευρά, τα χαμηλότερα επίπεδα παρατηρήθηκαν στις περιπτώσεις «44. Στη διάρκεια της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, φτιάχνατε ένα πλάνο της ενότητας που μελετούσατε.» (Μ.Τ.=3.19, Τ.Α.=1.18) και «47. Στο τέλος της μελέτης κάθε ενότητας, στη διάρκεια της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, υπήρχε κουίζ αξιολόγησης» (Μ.Τ.=2.35, Τ.Α.=1.17), όπου το 56.03% και το 83.27% των συμμετεχόντων δήλωσαν απαντήσεις εντός του εύρους «Καθόλου»- «Μέτρια», σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνοτήτων και περιγραφικών μέτρων, Πίνακας (7.13).

	Πάρα											
	Καθόλου		Ελάχιστα		Μέτρια		Πολύ		Πάρα πολύ		Σύνολο	
	N	N%	N	N%	N	N%	N	N%	N	N%	M. T.	T. A
43. Στη διάρκεια της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, επιλέγατε ένα κατάλληλο περιβάλλον στο σπίτι, που δεν σας αποσπούσε την προσοχή για τη μελέτη σας.	13	5,06	19	7,39	67	26,07	7	27,24	8	34,24	3,7	1,1
		%		%		%	0	%	8	%	8	5
44. Στη διάρκεια της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, φτιάχνατε ένα πλάνο της ενότητας που μελετούσατε.	29	11,28	38	14,79	77	29,96	8	31,13	3	12,84	3,1	1,1
		%		%		%	0	%	3	%	9	8
45. Στη μελέτη σας, στη διάρκεια της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, τονίζατε τις κύριες έννοιες που έπρεπε να επικεντρωθείτε.	12	4,67	30	11,67	61	23,74	9	38,52	5	21,40	3,6	1,0
		%		%		%	9	%	5	%	0	9
46. Στη διάρκεια της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, για την κατανόηση μιας έννοιας αναζητούσατε πληροφορίες από επιπλέον πηγές (ψηφιακό υλικό που παρέθετε συμπληρωματικά ο/η εκπαιδευτής/τρια, υπερσυνδέσμους, βίντεο, φωτογραφίες, γλωσσάρι).	14	5,45	13	5,06	56	21,79	9	36,58	8	31,13	3,8	1,0
		%		%		%	4	%	0	%	3	9
47. Στο τέλος της μελέτης κάθε ενότητας, στη διάρκεια της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, υπήρχε κουίζ αξιολόγησης	81	31,52	60	23,35	73	28,40	3	12,45	1	4,28	2,3	1,1
		%		%		%	2	%	1	%	5	7

Πίνακας 7.13 Πίνακας συχνοτήτων και περιγραφικών μέτρων μέσης τιμής (Μ.Τ.) και τυπικής απόκλισης (Τ.Α.) - Κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες.

Απόψεις των καταρτιζομένων για την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Όσον αφορά στις απόψεις των καταρτιζόμενων για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, εκτιμήθηκε πως το 67.71% αξιολόγησε τη γνώμη του για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση «Μέτρια», ενώ εάν μπορούσαν να επιλέξουν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση ή τη φυσική παρουσία στο Ι.Ε.Κ., το 64.20% δήλωσε την επιλογή «Φυσική παρουσία για όλα τα μαθήματα / εργαστήρια». Ακόμη, το 56.43% δήλωσε πως η σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν οργανωμένη ώστε να μην υπάρχει διαφορά με τη δια ζώσης ως τουλάχιστον «Μέτρια», ενώ το 50.58% δήλωσε πως κατά τη περίοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, τους έλλειπε περισσότερο η πρακτική άσκηση στο χώρο των εργαστηρίων. Τέλος, το 57.20% αποκρίθηκε θετικά στο ότι θα ήθελαν να υπάρχει δυνατότητα παρακολούθησης μέρος των μαθημάτων του εξαμήνου εξ αποστάσεως και μετά τη λήξη της περιόδου της καραντίνας, σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνοτήτων (Πίνακας 7.14).

	N	N%
48. Ποια είναι η γνώμη σας για την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση		
Πολύ αρνητική	39	15,18%
Αρνητική	52	20,23%
Μέτρια	83	32,30%
Καλή	50	19,46%
Πολύ καλή	33	12,84%
Σύνολο	257	100,00%
49. Αν μπορείτε να επιλέξετε τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης ή τη φυσική παρουσία στο ΙΕΚ, ποια θα προτιμούσατε		
Φυσική παρουσία για όλα τα μαθήματα / εργαστήρια	165	64,20%
Εξ αποστάσεως Εκπαίδευση εκτός των μαθημάτων που κρίνεται αναγκαία η φυσική παρουσία	88	34,24%
Άλλο	4	1,56%
Σύνολο	257	100,00%

50. Θεωρείτε ότι η σύγχρονη εξ αποστάσεως διδασκαλία ήταν καλά οργανωμένη, ώστε δεν υπήρχε διαφορά με τη δια ζώσης	Καθόλου	58	22,57%
	Ελάχιστα	54	21,01%
	Μέτρια	104	40,47%
	Πολύ	26	10,12%
	Πάρα πολύ	15	5,84%
	Σύνολο	257	100,00%
54. Τι σας λείπει περισσότερο στην περίοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση	Η επαφή και η επικοινωνία με τους άλλους/ες καταρτιζόμενους/ες	28	10,89%
	Η φυσική παρουσία στην τάξη ή στα σημεία συγκέντρωσης στα διαλείμματα	27	10,51%
	Η άμεση επικοινωνία με τον/την εκπαιδευτή/τρια	33	12,84%
	Η πρακτική άσκηση στο χώρο των εργαστηρίων	130	50,58%
	Οι παρακολουθήσεις σε εργαστήρια εκτός ΙΕΚ	32	12,45%
	Άλλο	7	2,72%
	Σύνολο	257	100,00%
56. Θα θέλατε να υπάρχει δυνατότητα να παρακολουθείτε μέρος των μαθημάτων του εξαμήνου εξ αποστάσεως και μετά τη λήξη της περιόδου της καραντίνας	Ναι	147	57,20%
	Όχι	110	42,80%
	Σύνολο	257	100,00%

Πίνακας 7.14 Πίνακας συχνοτήτων - Απόψεις των καταρτιζόμενων για την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση - 48. Ποια είναι η γνώμη σας για την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, Αν μπορείτε να επιλέξετε τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης ή τη φυσική παρουσία στο ΙΕΚ, ποια θα προτιμούσατε, 50. Θεωρείτε ότι η σύγχρονη εξ αποστάσεως διδασκαλία ήταν καλά οργανωμένη, ώστε δεν υπήρχε διαφορά με τη δια ζώσης, 54. Τι σας λείπει περισσότερο στην περίοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, 56. Θα θέλατε να υπάρχει δυνατότητα να παρακολουθείτε μέρος των μαθημάτων του εξαμήνου εξ αποστάσεως και μετά τη λήξη της περιόδου της καραντίνας.

Αναφορικά με τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετώπισαν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της καραντίνας οι καταρτιζόμενοι/ες, το 29.60%,

δήλωσε «Η δυσκολία κατανόησης του μαθησιακού υλικού που παρέχονταν από τους/τις εκπαιδευτές/τριες», το 28.40%, «Έλλειψη σαφούς επικοινωνίας με τον/την εκπαιδευτή/τρια για το πώς να συνεχίσετε να συμμετέχετε στο μάθημα», το 28.40%, «Άλλες απαιτήσεις στο σπίτι (π.χ. φροντίδα παιδιών ή άλλα εξαρτώμενα άτομα)», το 24.50% «Η δυσκολία χρήσης των διαδικτυακών πλατφορμών που σας ζητήθηκε να χρησιμοποιήσετε», το 23.70% «Έλλειψη καθοδήγησης σχετικά με τον τρόπο χρήσης των νέων τεχνολογιών στις οποίες έπρεπε να συμμετέχετε» και το 22.20% «Η αδυναμία πρόσβασης σε φορητό υπολογιστή ή Η/Υ». Τέλος σε χαμηλότερα ποσοστά παρατηρήθηκαν οι προκλήσεις «Η έλλειψη τεχνικών γνώσεων / δεξιοτήτων», «Η έλλειψη σε συμβουλευτικές υπηρεσίες τεχνικής υποστήριξης του ΙΕΚ (helpdesk)», «Η έλλειψη οργάνωσης και ψηφιακού μετασχηματισμού του περιεχομένου του μαθήματος που παρακολουθείτε» και «Η απροθυμία συμμετοχής σας σε διαδικτυακή εκπαιδευτική διαδικασία» με τιμές 18.70%, 17.90%, 17.10% και 8.20% αντίστοιχα, σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνότητας, Πίνακας 7.15.

7.15. Ποιες είναι οι μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζατε σχετικά με την Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της καραντίνας.

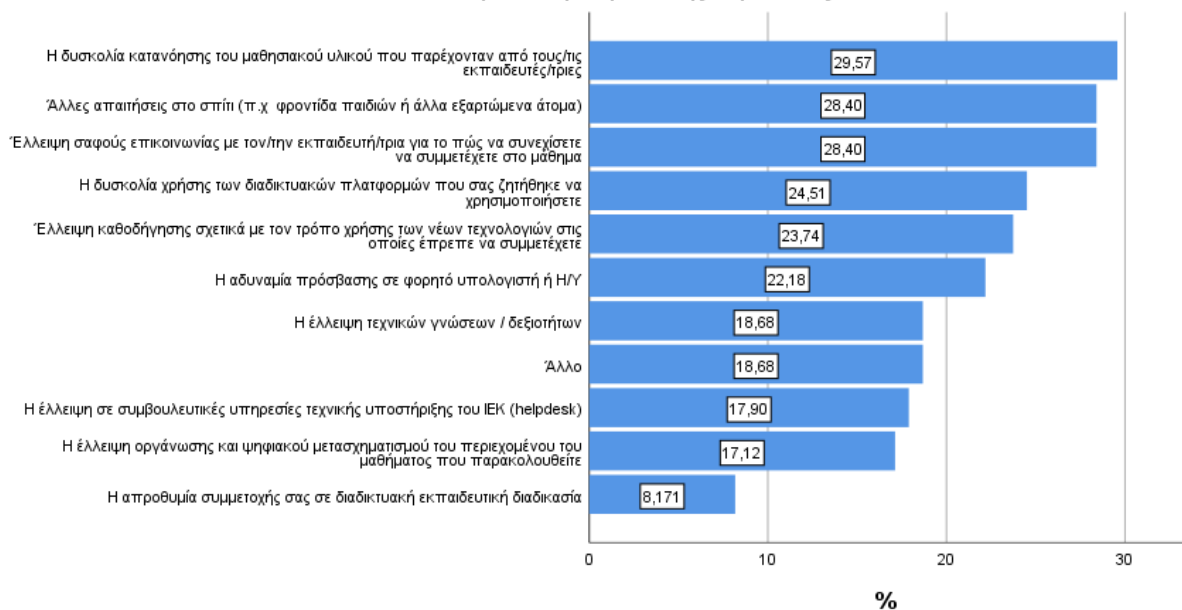
	Συχνότητα απαντήσεων ανά επιλογή	Ποσοστό % απαντήσεων ανά επιλογή
	N	
Έλλειψη σαφούς επικοινωνίας με τον/την εκπαιδευτή/τρια για το πώς να συνεχίσετε να συμμετέχετε στο μάθημα	73	28,4%
Έλλειψη καθοδήγησης σχετικά με τον τρόπο χρήσης των νέων τεχνολογιών στις οποίες έπρεπε να συμμετέχετε	61	23,7%
Η δυσκολία κατανόησης του μαθησιακού υλικού που παρέχονταν από τους/τις εκπαιδευτές/τριες	76	29,6%
Η δυσκολία χρήσης των διαδικτυακών πλατφορμών που σας ζητήθηκε να χρησιμοποιήσετε	63	24,5%
Η αδυναμία πρόσβασης σε φορητό υπολογιστή ή Η/Υ	57	22,2%
Άλλες απαιτήσεις στο σπίτι (π.χ φροντίδα παιδιών ή άλλα εξαρτώμενα άτομα)	73	28,4%
Η έλλειψη τεχνικών γνώσεων / δεξιοτήτων	48	18,7%

Η απροθυμία συμμετοχής σας σε διαδικτυακή εκπαιδευτική διαδικασία	21	8,2%
Η έλλειψη οργάνωσης και ψηφιακού μετασχηματισμού του περιεχομένου του μαθήματος που παρακολουθείτε	44	17,1%
Η έλλειψη σε συμβουλευτικές υπηρεσίες τεχνικής υποστήριξης του ΙΕΚ (helpdesk)	46	17,9%
Άλλο	48	18,7%
Σύνολο	610	

Πίνακας 7.15 Πίνακας συχνοτήτων - Απόψεις των καταρτιζόμενων για την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση - 51. Ποιες είναι οι μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζατε σχετικά με την Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της καραντίνας.

Η ακόλουθη εικόνα, Εικόνα 9, παρουσιάζει το αντίστοιχο ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % για τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίσανε σχετικά με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της καραντίνας.

51. Ποιες είναι οι μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζατε σχετικά με την Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της καραντίνας.

Εικόνα 7.16 Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - 51. Ποιες είναι οι μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζατε σχετικά με την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της καραντίνας.

Σχετικά με το τι είναι εκείνο που προβληματίζει στην έως τώρα εξ αποστάσεως εκπαίδευση, παρατηρήθηκε ότι το 35.80% υποστηρίζει ότι «Δεν υπήρχε ενεργή συμμετοχή και αλληλεπίδραση στη σύγχρονη επικοινωνία», το 28% , δήλωσε «Κουραστικές/πολύωρες διαλέξεις, το 25.70% «Υπάρχει ελλιπής επικοινωνία με

τους/τις καταρτιζόμενους/ες από την πλευρά του/τις εκπαιδευτή/τριας» και το 19.80%» «Ο/η εκπαιδευτής/τρια κατά τη σύγχρονη επικοινωνία αξιοποιούσε μόνο παρουσιάσεις /κείμενα», αντίστοιχα. Ακόμη, σε χαμηλότερα επίπεδα παρατηρήθηκαν τα προβλήματα «Δινόταν πολλές ασκήσεις/δραστηριότητες και εργασίες» ποσοστό 16.70%, «Δεν υπήρχε οργάνωση της ύλης» 15.20%, «Δινόταν πολύ υλικό για μελέτη» 13.60% και «Δεν δόθηκε βοηθητικό / υποστηρικτικό υλικό» με ποσοστό 13.20%, ενώ το 23.70% δήλωσε «Δεν έχω κάτι αρνητικό να αναφέρω», σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνοτήτων, Πίνακας 7.16.

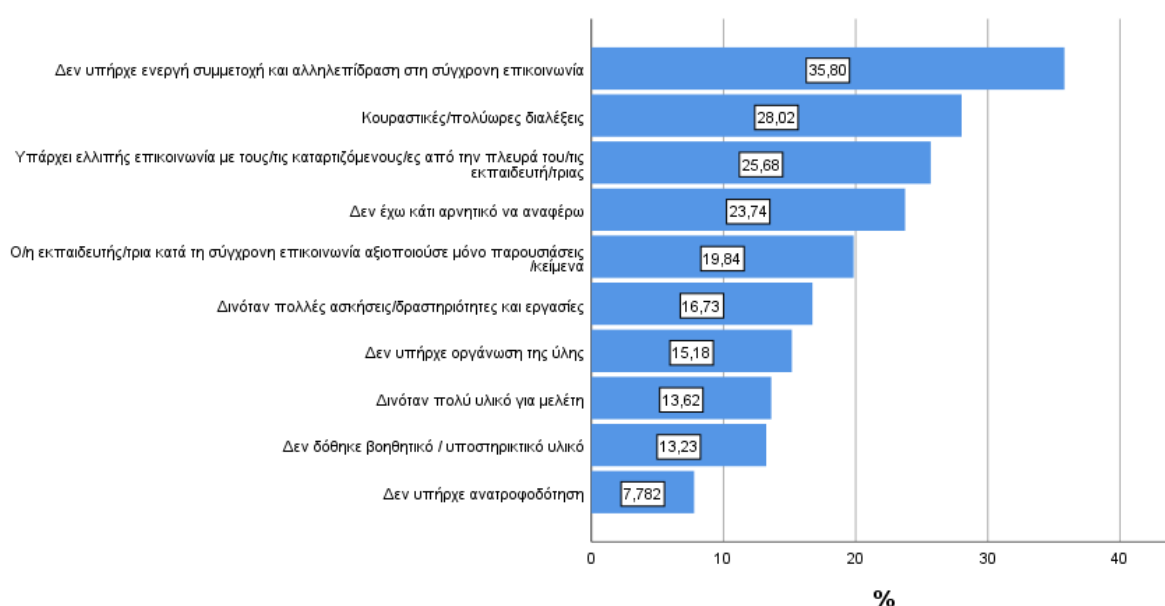
52.Τι είναι εκείνο ή εκείνα που σας προβληματίζουν στην έως τώρα Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσή σας

	Συχνότητα απαντήσεων ανά επιλογή	
	N	Ποσοστό % απαντήσεων ανά επιλογή
Υπάρχει ελλιπής επικοινωνία με τους/τις καταρτιζόμενους/ες από την πλευρά του/τις εκπαιδευτή/τριας	66	25,7%
Ο/η εκπαιδευτής/τρια κατά τη σύγχρονη επικοινωνία αξιοποιούσε μόνο παρουσιάσεις /κείμενα	51	19,8%
Δεν υπήρχε ενεργή συμμετοχή και αλληλεπίδραση στη σύγχρονη επικοινωνία	92	35,8%
Κουραστικές/πολύωρες διαλέξεις	72	28,0%
Δεν δόθηκε βοηθητικό / υποστηρικτικό υλικό	34	13,2%
Δινόταν πολύ υλικό για μελέτη	35	13,6%
Δινόταν πολλές ασκήσεις/δραστηριότητες και εργασίες	43	16,7%
Δεν υπήρχε ανατροφοδότηση	20	7,8%
Δεν υπήρχε οργάνωση της ύλης	39	15,2%
Δεν έχω κάτι αρνητικό να αναφέρω	61	23,7%
Σύνολο	513	

Πίνακας 7.16 Πίνακας συχνοτήτων - 52.Τι είναι εκείνο ή εκείνα που σας προβληματίζουν στην έως τώρα Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσή σας

Η ακόλουθη εικόνα, Εικόνα 7.10, παρουσιάζει το αντίστοιχο ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % για τους προβληματισμούς κατά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

52.Τι είναι εκείνο ή εκείνα που σας προβληματίζουν στην έως τώρα Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευσή σας

Εικόνα 7.17 Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % -52.Τι είναι εκείνο ή εκείνα που σας προβληματίζουν στην έως τώρα Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσή σας.

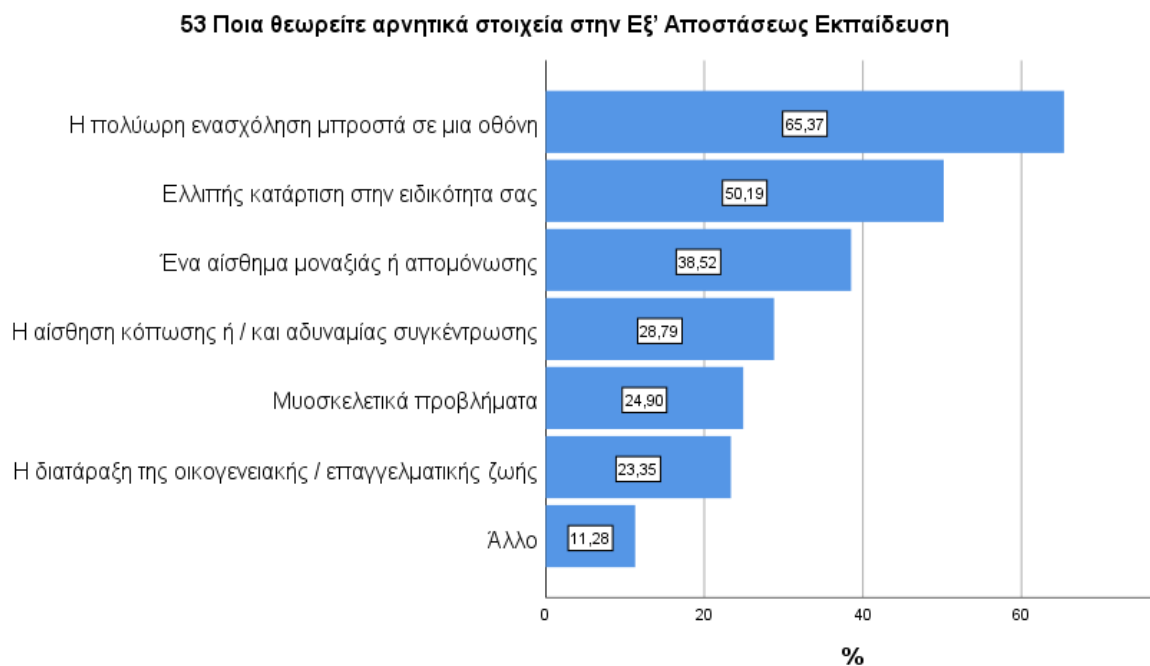
Διερευνώντας τα αρνητικά στοιχεία στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, εκτιμήθηκε πως το 65.40%, το 50.20% και το 38.50% δήλωσαν τις επιλογές «Η πολύωρη ενασχόληση μπροστά σε μια οθόνη», «Ελλιπής κατάρτιση στην ειδικότητα σας» και «Ένα αίσθημα μοναξιάς ή απομόνωσης» αντίστοιχα. Ακόμη εκτιμήθηκε πως το 28.80%, το 24.90% και το 23.30% των συμμετεχόντων επέλεξε αντίστοιχα τις επιλογές «Η αίσθηση κόπωσης ή/και αδυναμίας συγκέντρωσης», «Μυοσκελετικά προβλήματα» και «Η διατάραξη της οικογενειακής/επαγγελματικής ζωής», σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνοτήτων (Πίνακας 7.17).

53 Ποια θεωρείτε αρνητικά στοιχεία στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

	Συχνότ ητα	
	απαντήσεων ανά επιλογή N	Ποσοστό % απαντήσεων ανά επιλογή
Ένα αίσθημα μοναξιάς ή απομόνωσης	99	38,5%
Η διατάραξη της οικογενειακής / επαγγελματικής ζωής	60	23,3%
Η αίσθηση κόπωσης ή / και αδυναμίας συγκέντρωσης	74	28,8%
Η πολύωρη ενασχόληση μπροστά σε μια οθόνη	168	65,4%
Μυοσκελετικά προβλήματα	64	24,9%
Ελλιπής κατάρτιση στην ειδικότητα σας	129	50,2%
Άλλο	29	11,3%
Σύνολο	623	

Πίνακας 7.47 Πίνακας συχνότητων - 53 Ποια θεωρείτε αρνητικά στοιχεία στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση.

Η ακόλουθη εικόνα, Εικόνα 7.18, παρουσιάζει το αντίστοιχο ραβδόγραμμα σχετικών συχνότητων επί τις % για τα αρνητικά στοιχεία κατά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Εικόνα 7.18 Ραβδόγραμμα σχετικών συχνότητων επί τις % - 53 Ποια θεωρείτε αρνητικά στοιχεία στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Τέλος, διερευνώντας τα θετικά στοιχεία στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, εκτιμήθηκε ότι το 68.10% έδειξε προτίμηση «Παρακολούθηση από το χώρο σας», το 35.80% «Ευέλικτη ώρα μαθημάτων» και το 30.70% των συμμετεχόντων επέλεξε την προτίμηση «Περισσότερος χρόνος για αυτόνομη μελέτη στο σπίτι». Επίσης, παρατηρήθηκε ότι το 25.70% δήλωσε «Η εξοικείωση με την οργάνωση, διαχείριση και αρχειοθέτηση των εγγράφων στον Η/Υ ή στο φορητό υπολογιστή», το 24.10% «Οι επιπλέον γνώσεις που αποκτήσατε από τη χρήση των πλατφορμών και άλλων διαδικτυακών εργαλείων», το 16.30% «Αξιοποίηση ψηφιακών πόρων και ψηφιακής βιβλιοθήκης» και το 6.60% δήλωσε την επιλογή «Αξιοποίηση διαδραστικού πολυτροπικού υλικού», σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνοτήτων (Πίνακας 7.18).

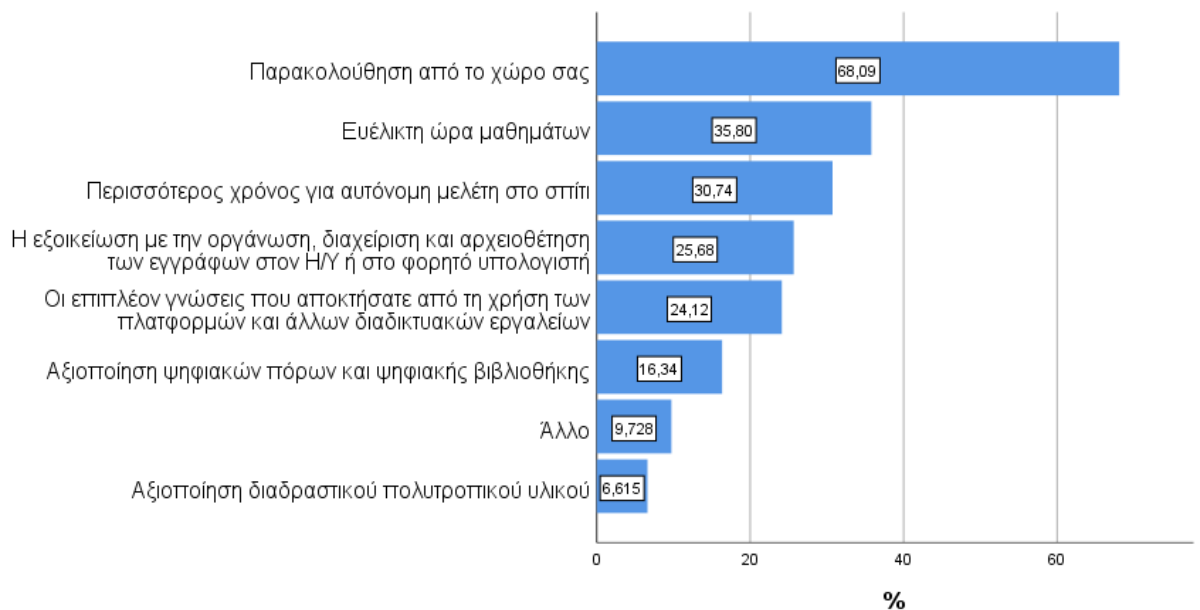
55. Ποια θεωρείτε θετικά στοιχεία στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

	Συχνότητα απαντήσεων ανά επιλογή N	Ποσοστό % απαντήσεων ανά επιλογή
Παρακολούθηση από το χώρο σας	175	68,1%
Ευέλικτη ώρα μαθημάτων	92	35,8%
Περισσότερος χρόνος για αυτόνομη μελέτη στο σπίτι	79	30,7%
Αξιοποίηση ψηφιακών πόρων και ψηφιακής βιβλιοθήκης	42	16,3%
Αξιοποίηση διαδραστικού πολυτροπικού υλικού	17	6,6%
Οι επιπλέον γνώσεις που αποκτήσατε από τη χρήση των πλατφορμών και άλλων διαδικτυακών εργαλείων	62	24,1%
Η εξοικείωση με την οργάνωση, διαχείριση και αρχειοθέτηση των εγγράφων στον Η/Υ ή στο φορητό υπολογιστή	66	25,7%
Άλλο	25	9,7%
Σύνολο	558	

Πίνακας 7.18 Πίνακας συχνοτήτων - 55. Ποια θεωρείτε θετικά στοιχεία στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση.

Η ακόλουθη εικόνα (Εικόνα 7.19), παρουσιάζει το αντίστοιχο ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % για τα αρνητικά στοιχεία κατά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

55. Ποια θεωρείτε θετικά στοιχεία στην Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση

Εικόνα 7.19 Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων επί τις % - 53 Ποια θεωρείτε θετικά στοιχεία στην Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση.

Η άποψη του ΣΓ για την ΕξαΕ δεν είναι θετική, καθώς υπήρχαν στενά χρονικά περιθώρια για τη μετάβασή της. «Αν και τα χρονικά διαστήματα που δόθηκαν για την μετάβαση σε ΕξαΕ ήταν πειστικά, η δομή μας κατάφερε να ανταπεξέλθει και να εντάξει σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα σπουδαστές και καταρτιζόμενους στο πρόγραμμα της και να επιλύσει τα όποια προβλήματα προέκυψαν». Υπήρχαν δυσκολίες στην οργάνωση της μετάπτωσης. «Οι βασικές δυσκολίες για την μετάβαση σε ΕξαΕ κινήθηκαν σε δύο βασικού άξονες:

α) Έλλειψη εξοπλισμού και

β) Έλλειψη εμπειρίας στη χρήση εργαλείων ΕξαΕ

Η έλλειψη εξοπλισμού αφορά και την υλοποίηση από μεριάς εκπαιδευτικής δομής της πλατφόρμας ασύγχρονης ΕξαΕ αλλά και την ανάγκη χρήσης ηλεκτρονικών συσκευών.. Η εκπαιδευτική μας μονάδα δεν διαθέτει τον απαραίτητο εξοπλισμό ώστε να μπορεί να υποστηρίξει την πραγματοποίηση διαδικτυακών μαθημάτων σε αίθουσα, ούτε διαθέτει υποδομή για την εγκατάσταση πλατφόρμας ασύγχρονης ΕξαΕ.

Η έλλειψη εμπειρίας στη χρήση εργαλείων ΕξαΕ αφορά τους εκπαιδευτές, τους καταρτιζόμενους και τη διοίκηση της δομής.... ένα μέρος των εκπαιδευτών και των σπουδαστών καλούνταν να χρησιμοποιούν εργαλεία ΕξαΕ την ίδια ώρα μέσα στην ημέρα με άλλα μέλη της οικογένειάς τους ».

Ο εκπαιδευτής και οι εκπαιδευτριες αναφέρουν τα προβλήματα που αντιμετώπισαν, αλλά και τα θετικά που είχε η τηλεκπαίδευση. Συγκεκριμένα η ΠΕ02 Αρχαιολόγος αναφέρει «Το κυριότερο πρόβλημα ήταν η συνδεσιμότητα τόσο από μένα όσο και από τους εκπαιδευόμενους. Σε λιγότερο βαθμό η έλλειψη συσκευών καθώς η διαδικασία μπορεί να γίνει και μέσω κινητού τηλεφώνου». Το ίδιο υποστηρίζει και η ΠΕ87.03 Αισθητικής. «Το κυριότερο πρόβλημα στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση από τεχνικής άποψης, ήταν η φόρτωση του δικτύου, η μειωμένη συνδεσιμότητα, η έλλειψη σήματος, καθώς και το ότι οι περισσότεροι σπουδαστές δεν διέθεταν Η/Υ». Οι υπόλοιποι αναφέρουν τα ίδια προβλήματα επίσης, με την ΠΕ80-Διοίκησης Οικονομίας να προσθέτει και την εξοικείωση των καταρτιζομένων. «Αντιμετώπισα στην αρχή προβλήματα εξοικείωσης των καταρτιζομένων». Η ΠΕ-87 Νοσηλεύτρια δεν είχε κανένα πρόβλημα.

Οι απόψεις των εκπαιδευτριών και του εκπαιδευτή για το αν η πολύ καλή οργάνωση των διαδικτυακών μαθημάτων έχει την ίδια αποτελεσματικότητα με τη διαζώσης διδασκαλία, ποικίλουν. Συγκεκριμένα η ΠΕ-87 Νοσηλεύτρια πιστεύει ότι έχει το ίδιο αποτέλεσμα. «Όσον αφορά στα θεωρητικά μαθήματα, ναι πιστεύω ότι το αποτέλεσμα είναι το ίδιο. Μπορούμε μέσω αυτής της μεθόδου διδασκαλίας και να δίνουμε μηνύματα και να εκτελούνται εργασίες,, να έχουμε κάθε λογής ευρήματα, δεδομένα, προϊόντα, χωρίς να υστερεί από τη διαζώσης διδασκαλία. Για την πρακτική άσκηση, όχι το αποτέλεσμα δεν είναι το ίδιο. Εκεί πρέπει να υπάρχει επαφή με το αντικείμενο και προσωπική και ως σύνολο τμήματος». Η ΠΕ02 Αρχαιολόγος και η ΠΕ87.03 Αισθητικής, θεωρούν ότι προσφέρει δυνατότητες που δεν υπάρχουν στη διαζώσης. «Μπορεί να ενισχύσει τα θεωρητικά μαθήματα, όπου η χρήση μέσων ΤΠΕ, όπως Power point, διαγράμματα, κλπ., μπορεί να υποστηρίξει και να ενισχύσει τη διδασκαλία». Η ΠΕ04.02 Χημικός θεωρεί ότι «Σε κάποια μαθήματα θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι ναι έχει την ίδια αποτελεσματικότητα». Οι ΠΕ80-Διοίκησης Οικονομίας και ΠΕ79 Μουσικός, δηλώνουν ότι δεν υπάρχει το ίδιο αποτέλεσμα. «Όχι. Θεωρώ ότι τα διαδικτυακά μαθήματα δεν έχουν την ίδια αποτελεσματικότητα με την διαζώσης διδασκαλία».

Τα θετικά στοιχεία τα οποία αναφέρουν οι εκπαιδευτριες και ο εκπαιδευτής είναι κατά πρώτο λόγο η μη μετάδοση του ιού (ΠΕ-87 Νοσηλεύτριας, ΠΕ04.02 Χημικός, ΠΕ-87 Νοσηλεύτρια). Δεν υπάρχει μετακίνηση (ΠΕ02 Αρχαιολόγος, ΠΕ04.02 Χημικός), η παρακολούθηση μπορεί να επιτευχθεί και από κινητές συσκευές (ΠΕ02 Αρχαιολόγος, ΠΕ-87 Νοσηλεύτριας) οπουδήποτε, οι χρήστες αποκτούν γνώσεις

χειρισμού (ΠΕ-87 Νοσηλεύτης, ΠΕ79 Μουσικός), δίνονται ευκαιρίες σε άτομα με προβλήματα υγείας ή σε αυτά που μένουν σε απομακρυσμένες περιοχές (ΠΕ80-Διοίκησης Οικονομίας) και μειώνεται η χρήση του χαρτιού και της μελάνης (ΠΕ-87 Νοσηλεύτρια).

Τέλος όσον αφορά τη συνέχιση της ΕξαΕ στο μέλλον η πλειοψηφία δε θα το επιθυμούσε. Η ΠΕ87.03 Αισθητικής υποστηρίζει: *«Όχι. Η σχέση εκπαιδευτή-σπουδαστή πρέπει να χτίζεται από κοντά, να αντιλαμβάνεται τους προβληματισμούς, το ενδιαφέρον των σπουδαστών, να υπάρχει ουσιαστική συνεργασία και ενσυναίσθηση μεταξύ των σπουδαστών, ώστε ο εκπαιδευτής να μπορεί να μεταδώσει τις γνώσεις και την εμπειρία του με τον καλύτερο δυνατό τρόπο»*. Η ΠΕ80-Διοίκησης Οικονομίας αναφέρει *«Όχι παρά μόνον σε περιπτώσεις όπως αυτές που ανέφερα ως θετικές όπως τα τυχόν προβλήματα υγείας»*. Συμφωνούν σε κάποιες περιπτώσεις η ΠΕ79 Μουσικής και ο ΠΕ-87 Νοσηλεύτης. Ίσως σε κάποια μαθήματα συμφωνούν η ΠΕ02 Αρχαιολόγος και η ΠΕ04.02 Χημικός, ενώ η ΠΕ-87 Νοσηλεύτρια πιστεύει ότι: *«Ο συνδυασμός δια ζώσης και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, θα ήταν μια ευχάριστη και ενδιαφέρουσα εμπειρία»*.

Πολύ ενδιαφέρουσα είναι και η άποψη του ΣΓ για την ΕξαΕ. *«Κατά την προσωπική μου άποψη η ΕξαΕ έχει πολύ συγκεκριμένο πεδίο εφαρμογής στην εκπαίδευση και κατάρτιση και σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να υποκαταστήσει την δια ζώσης εκπαίδευση σε μεγάλο χρονικό διάστημα. Μπορούν ωστόσο να χρησιμοποιηθούν μέθοδοι και εργαλεία της ΕξαΕ ως υποστηρικτικά.... παράδειγμα η ασύγχρονη πλατφόρμα Eclass μπορεί να χρησιμοποιηθεί: α) ως αποθετήριο σημειώσεων και επιπλέον εκπαιδευτικού υλικού, β) ως ένα forum γ) ως μέσο υποστήριξης της αξιολόγησης των εκπαιδευόμενων, ενώ η τηλεδιάσκεψη μπορεί να λειτουργήσει ως εναλλακτική σε περιπτώσεις βραχυπρόθεσμης αδυναμίας διεξαγωγής των μαθημάτων.. Με βάση την ανατροφοδότηση που έχουμε λάβει από σπουδαστές και εκπαιδευτές, διαπιστώσαμε ότι η ΕξαΕ στο χώρο της κατάρτισης δεν προσφέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα σε σχέση με άλλες δομές εκπαίδευσης, καθώς από τη φύση της η κατάρτιση εστιάζει στην παροχή πρακτικών γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτούν την φυσική παρουσία των καταρτιζόμενων»*.

Επαγωγική ανάλυση

Στη συνέχεια της ανάλυσης, πραγματοποιήθηκε διερεύνηση της συμπεριφοράς των συμμετεχόντων, δεδομένου των δημογραφικών χαρακτηριστικών τους, στους 4 άξονες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Ως αποτέλεσμα, για κάθε έναν άξονα δημιουργήθηκε μια αντιπροσωπευτική μεταβλητή η οποία υπολογίστηκε λαμβάνοντας υπόψη το μέσο όρο των επιμέρους ερωτήσεων διατακτικού τύπου. Οι νέες αυτές μεταβλητές εξετάστηκαν ως προς τη κανονικότητα της κατανομής τους με τη χρήση των ελέγχων κανονικότητας Kolmogorov-Smirnov (Παράρτημα, Πίνακας 7.26), των οποίων τα αποτελέσματα έδειξαν απόρριψη της κανονικότητας για επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0.05$. Βάσει αυτού, για τη διερεύνηση της συμπεριφοράς ως προς τα δημογραφικά χαρακτηριστικά χρησιμοποιήθηκαν οι μη-παραμετρικοί έλεγχοι Mann-Whitney U-test και Kruskal-Wallis test, για επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0.05$.

Πρώτο ερευνητικό ερώτημα

Όσον αφορά στο πρώτο ερευνητικό ερώτημα, εκτιμήθηκε ότι η οικογενειακή κατάσταση, η ύπαρξη παιδιών και ο τόπος κατοικίας, δεν επηρεάζουν την ΕξαΕ, ενώ παρατηρήθηκε ότι η ηλικία των συμμετεχόντων παρουσιάζει στατιστικά σημαντικές διαφορές. Σχετικά με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση ($p=0.000<0.05$) εκτιμήθηκε όσο αυξάνει η ηλικία έως και τα 54 χρόνια (18-24: M.T.=3.20, T.A.=0.60, 25-34: M.T.=3.37, T.A.=0.66, 35-44: M.T.=3.57, T.A.=0.53, 45-54: M.T.=3.56, T.A.=0.54), τόσο τείνει να αυξάνει το επίπεδο αξιολόγησης των συμμετεχόντων, ενώ για ηλικία 55 και άνω (M.T.=3.10, T.A.=0.22), τα επίπεδα αξιολόγησης είναι τα χαμηλότερα στο δείγμα.

		Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση		Έλεγχος
				υποθέσεων
		M	T.	p
		.T.	A.	
Ηλικία	18-24	3,	,6	0.000*
		20	0	*

	25-34	3,	,6	
		37	6	
	35-44	3,	,5	
		57	3	
	45-54	3,	,5	
		56	4	
	55 και άνω	3,	,2	
		10	2	
Οικογενειακή κατάσταση	Άγαμος/η	3,	,6	0.056*
		31	7	*
	Έγγαμος/η	3,	,5	
		49	0	
	Διαζευγμένος/η	3,	,5	
		58	7	
Έχετε παιδιά;	Ναι	3,	,6	0.549*
		38	2	
	Όχι	3,	,5	
		47	3	
Τόπος κατοικίας:	Αγροτική περιοχή (<2.000 κατοίκους)	3,	,6	0.077*
		24	0	*
	Ημιαστική περιοχή (2.000-9.999 κατοίκους)	3,	,5	
		46	5	
	Αστική περιοχή (>10.000 κατοίκους και άνω)	3,	,6	
		43	1	

Πίνακας 7.19 Πίνακας περιγραφικών μέτρων και μη-παραμετρικών ελέγχων Mann-Whitney U-test (*) και Kruskal-Wallis (***) – Δημογραφικά χαρακτηριστικά – εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Σε σχέση με την ομάδα εστίασης υπάρχει μία διαφορά στο συγκεκριμένο ερώτημα, σχετικά με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά και ειδικότερα με την ύπαρξη παιδιών, όπως έχουν αναφέρει η «Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων» και η «Τεχνικός μαγειρικής τέχνης- Αρχιμάγειρας (CHEF)», δημιουργούν ζητήματα στην παρακολούθηση των μαθημάτων. Όπως γίνεται αντιληπτό αφενός υπάρχει ανάγκη για περισσότερες συσκευές για την παρακολούθηση των διαδικτυακών μαθημάτων και αφετέρου όταν τα παιδιά είναι σε μικρή ηλικία, έχουν ανάγκη ενήλικα για τη σύνδεση και τη χρήση της πλατφόρμας στη διάρκεια των μαθημάτων.

Με το άλλο χαρακτηριστικό της ηλικιακής ομάδας, είναι σύμφωνο και με τις ηλικιακές ομάδες των συμμετεχόντων. Όπως επισημαίνεται οι δύο άνδρες της ομάδας

που ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία 54 και άνω, είναι κατηγορηματικοί στο ότι δεν τους αρέσει η τηλεκπαίδευση.

Δεύτερο ερευνητικό ερώτημα

Σχετικά με το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα, για το αν υπάρχει επίδραση του φύλου στις κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες των καταρτιζομένων, εκτιμήθηκε ότι δεν υπάρχει κανένας συσχετισμός, όμως σχετικά με τις κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες ($p=0.015<0.05$), εκτιμήθηκε παρόμοια συμπεριφορά κατά την οποία όσο αυξάνει η ηλικία έως και τα 54 χρόνια (18-24: M.T.=3.47, T.A.=0.52, 25-34: M.T.=3.50, T.A.=0.52, 35-44: M.T.=3.60, T.A.=0.47, 45-54: M.T.=3.74, T.A.=0.39), τόσο τείνει να αυξάνει το επίπεδο αξιολόγησης των συμμετεχόντων, ενώ για ηλικία 55 και άνω (M.T.=3.32, T.A.=0.20), τα επίπεδα αξιολόγησης είναι τα χαμηλότερα στο δείγμα.

		Κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες			Έλεγχος υποθέσεων
		M.T.	T.A.	p	
Φύλο	Ανδρας	3,49	,55	0.139*	
	Γυναίκα	3,60	,46		
Ηλικία	18-24	3,47	,52	0.015**	
	25-34	3,59	,52		
	35-44	3,60	,47		
	45-54	3,74	,39		
	55 και άνω	3,32	,20		

Πίνακας 7. 20 Πίνακας περιγραφικών μέτρων και μη-παραμετρικών ελέγχων Mann-Whitney U-test (*) και Kruskal-Wallis (***) – Δημογραφικά χαρακτηριστικά – κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες.

Το ίδιο μπορούμε να ισχυριστούμε ότι βρέθηκε και στην ομάδα εστίασης, εκτός από το μοτίβο των ηλικιακών κατηγοριών. Υπήρχε καλή επικοινωνία και ενημέρωση για τις εκπαιδευτικές συναντήσεις μέσω e-mail, μέσω του viber και του messenger, μεταξύ καταρτιζομένων-εκπαιδευτών, για ζητήματα που αφορούσαν στις ώρες που θα ήταν επιθυμητές να πραγματοποιούνται τα μαθήματα ή άλλες αποφάσεις για τις εργασίες τους. Οι εκπαιδευτές/ριες παρείχαν ανατροφοδότηση και ήταν διαθέσιμοι/ες σε οποιαδήποτε έκκληση. Οι καταρτιζόμενοι/ες μεταξύ τους παρείχαν πληροφορίες στην ομάδα για το μάθημα, βοήθεια για την εκπλήρωση εργασιών και ενημέρωση στις περιπτώσεις που κάποιοι δεν συμμετείχαν στην τηλεδιάσκεψη, ανέφεραν ο «Βοηθός φυσικοθεραπείας» και ο «Συνοδός βουνού». Ο «Βοηθός φυσικοθεραπείας» ανέφερε μάλιστα, ότι ο ίδιος βοήθησε πολλές φορές νεώτερα άτομα της ομάδας του.

Η «Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων» συμπλήρωσε ότι υπήρχαν και κάποιες διαφωνίες, κάποιες φορές στη δική της ομάδα. Πολλές φορές δεν υπήρχε σύγκληση απόψεων και για πολύ απλά θέματα και γινόταν ψηφοφορία μέσω του Google forms.

Η «Βοηθός νοσηλευτικής τραυματολογίας» και η «Τεχνικός μαγειρικής τέχνης- Αρχιμάγειρας (CHEF)», τόνισαν ότι πολλές φορές απευθύνθηκαν στην ομάδα για βοήθεια, την οποία λάμβαναν. Η «Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων» έλαβε βοήθεια για τις περισσότερες εργασίες της από άλλο άτομο της ομάδας και βοήθησε όταν χρειάστηκε με την παροχή υλικού σε άτομα που δεν διέθεταν. Ο «Συνοδός βουνού» είχε κυρίως επικοινωνία με μέλη που ήταν και φίλοι από πριν, για τις εργασίες και τις μετακινήσεις τους στα σημεία που ορίζονταν.

Παρόμοια και η «Στέλεχος ασφαλείας προσώπων και υποδομών», ανέφερε ότι η ομάδα ήταν πολύ δεμένη τόσο μεταξύ καταρτιζομένων όσο και με τους εκπαιδευτές που τους παρείχαν ανατροφοδότηση, συμβουλές και καθησυχασμό για τις εξετάσεις πιστοποίησης, μέσω των κοινωνικών δικτύων.

Τρίτο ερευνητικό ερώτημα

Για το αν η αυτορρύθμιση της μάθησης επηρεάζεται από το φύλο και το μορφωτικό επίπεδο, που ήταν το τρίο ερευνητικό ερώτημα, τα στοιχεία της ανάλυσης απέδειξαν ότι δεν υπάρχει κανένας συσχετισμός. Επιπρόσθετα, παρατηρήθηκε και πάλι το ίδιο

μοτίβο με την ηλικία. Αναφορικά με την αυτορρύθμιση της μελέτης και της μάθησης, εκτιμήθηκε και πάλι, ότι όσο αυξάνεται η ηλικία έως και τα 54 χρόνια (18-24: M.T.=3.13, T.A.=0.78, 25-34: M.T.=3.22, T.A.=0.77, 35-44: M.T.=3.50, T.A.=0.73, 45-54: M.T.=3.70, T.A.=0.70) τόσο τείνει να αυξάνεται το επίπεδο αξιολόγησης των συμμετεχόντων, ενώ για ηλικία 55 και άνω (M.T.=2.94, T.A.=0.46), τα επίπεδα αξιολόγησης είναι τα χαμηλότερα.

Επιπλέον, όσον αφορά στην οικογενειακή κατάσταση και την αυτορρύθμιση της μελέτης και της μάθησης ($p=0.033<0.05$), οι διαζευγμένοι (M.T.=3.73, T.A.=0.86) παρουσιάζουν υψηλότερα επίπεδα αξιολόγησης συγκριτικά με τους έγγαμους (M.T.=3.44, T.A.=0.70) και τους άγαμους (M.T.=3.25, T.A.=0.79).

		Αυτορρύθμιση της μελέτης και της μάθησης		Έλεγχος υποθέσεων
		M. T.	T.A.	p
Φύλο	Ανδρας	3,4 0	,82	0.550*
	Γυναίκα	3,3 4	,76	
Ηλικία	18-24	3,1 3	,78	0.000**
	25-34	3,2 2	,77	
	35-44	3,5 0	,73	
	45-54	3,7 0	,70	
	55 και άνω	2,9 4	,46	
Οικογενειακή κατάσταση	Άγαμος/η	3,2 5	,79	0.033**
	Έγγαμος/η	3,4 4	,70	
	Διαζευγμένος/η	3,7 3	,86	
Έχετε παιδιά;	Ναι	3,3 5	,78	0.840*
	Όχι	3,3 9	,73	
Επίπεδο Μόρφωσης	Απόφοιτος/η ΕΠΑΣ	3,2 0	,94	0.937**
	Απόφοιτος/η Λυκείου (ΓΕΛ-ΕΠΑΛ)	3,3 7	,79	
	Απόφοιτος/η ΙΕΚ	3,3 7	,79	
	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (ΑΕΙ, ΤΕΙ)	3,2 8	,75	

Μεταπτυχιακό	3,2	,66
	1	
Άλλη Επαγγελματική Σχολή	3,4	,77
	8	

Πίνακας 7.21 Πίνακας περιγραφικών μέτρων και μη-παραμετρικών ελέγχων Mann-Whitney U-test (*) και Kruskal-Wallis (**) – Δημογραφικά χαρακτηριστικά – Αυτορρύθμιση της μελέτης και της μάθησης.

Για την επιβεβαίωση του αποτελέσματος, τέθηκε στους συμμετέχοντες της ομάδας εστίασης, το ερώτημα για το αν υιοθέτησαν κάποιες στρατηγικές, ώστε να διευκολυνθούν στο μαθησιακό τους αποτέλεσμα και ποιες ήταν αυτές. Η «Στέλεχος ασφαλείας προσώπων και υποδομών», τόνισε ότι επικεντρωνόταν κυρίως στις ερωτήσεις της πιστοποίησης. Οι εκπαιδευτές αναρτούσαν το υλικό του μαθήματος, ωστόσο έδιναν και τις ερωτήσεις για την πιστοποίηση που αφορούσαν στο συγκεκριμένο μάθημα.

Ο «Βοηθός φυσικοθεραπείας» καθώς είχε αρκετό χρόνο και διάθεση για μάθηση μελετούσε την κάθε ενότητα κάθε φορά, όριζε ένα χρονοδιάγραμμα και αναζητούσε πρόσθετες πληροφορίες από το διαδίκτυο ή στον ίδιο τον/την εκπαιδευτή/τρια.

Ο «Συνοδός βουνού» μελετούσε κάθε φορά την ενότητα του μαθήματος χωρίς ιδιαίτερη στρατηγική και προσανατολιζόταν περισσότερο στα πρακτικά μαθήματα.

Η «Τεχνικός μαγειρικής τέχνης- Αρχιμάγειρας (CHEF)» μέσω των εμπειριών της προσπαθούσε να συνδέσει κάποιες έννοιες ώστε να μπορεί να συγκρατήσει θεωρία και πρακτική.

Η «Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων», μέσα από την εμπειρία της στον παιδικό σταθμό προσπαθούσε να συνδέσει και αυτή τις οικείες έννοιες και να οικοδομήσει τη νέα γνώση. Επίσης συζητούσε με άτομο της ομάδας που είχε περισσότερες γνώσεις για να τις λύνονται οι απορίες και να κατανοεί τις έννοιες. Λόγω έλλειψης χρόνου επικεντρωνόταν στις εργασίες όταν υπήρχε χρόνος. Επίσης ζήτησε πολλές φορές βοήθεια από συγκεκριμένο μέλος της ομάδας.

Η «Βοηθός νοσηλευτικής τραυματολογίας» επικεντρωνόταν στις κύριες έννοιες του μαθήματος και αναζητούσε πληροφορίες στο YouTube. Στο τέλος έκανε μια ανακεφαλαίωση αξιολογώντας την προσπάθειά της.

Πρέπει να επισημανθεί ότι δεν υπήρχε κουίζ αξιολόγησης στα περισσότερα μαθήματα διότι αναθέτονταν απαλλακτικές εργασίες.

Τέταρτο ερευνητικό ερώτημα

Για το τέταρτο ερευνητικό ερώτημα που αφορούσε στην ειδικότητα, εκτιμήθηκε ότι σύμφωνα με την ειδικότητα, παρατηρείται στατιστικά σημαντική διαφορά στις απόψεις για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση ($p=0.028<0.05$), κατά την οποία ο τομέας των επιστημών και των τεχνών (M.T.=3.08, T.A.=0.84) έχει καλύτερη άποψη συγκριτικά με τους υπόλοιπους τομείς, ενώ ο τομέας της αισθητικής και κομμωτικής (M.T.=2.31, T.A.=0.82) και της ασφάλειας (M.T.=2.56, T.A.=1.05) παρουσιάζουν τα χαμηλότερα. Τέλος, σχετικά με τις απόψεις των καταρτιζόμενων για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, εκτιμήθηκε ότι όσο αυξάνεται η ηλικία έως και τα 54 χρόνια (18-24: M.T.=2.44, T.A.=0.98, 25-34: M.T.=2.80, T.A.=1.02, 35-44: M.T.=2.90, T.A.=1.12, 45-54: M.T.=3.07, T.A.=0.99), τόσο τείνει να αυξάνεται το επίπεδο αξιολόγησης των συμμετεχόντων, ενώ για ηλικία 55 και άνω (M.T.=2.29, T.A.=0.84), τα επίπεδα αξιολόγησης είναι τα χαμηλότερα.

		Απόψεις των καταρτιζόμενων για την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση		Έλεγχος υποθέσεων
		M .T.	T .A.	p
Ηλικία	18-24	2,44	,98	0.004
	25-34	2,80	1,02	**
	35-44	2,90	1,12	
	45-54	3,07	,99	
	55 και άνω	2,29	,84	
	Ειδικότητα που	Τομέας Αισθητικής και κομμωτικής	2,31	,82
				**

παρακολουθείτε:	Τομέας παραϊατρικών επαγγελματιών	2	1,
		,71	23
	Τομέας Επιστημών και Τεχνών	3	,8
		,08	4
	Τομέας Μαγειρικής-Ζαχαροπλαστικής- Τυροκομίας, Αμπελουργίας)	2	1,
		,86	06
	Τομέας στελεχών Διοίκησης και Οικονομίας και Επικοινωνίας (Δημοσιογραφία, Μάρκετινγκ, Τουριστικών μονάδων)	2	,9
	,79	0	
Τομέας Περιβάλλοντος	2	,9	
	,86	1	
Τομέας Ασφάλειας (Προσώπων και Υποδομών, Αρχαιοτήτων).	2	1,	
	,56	05	

Πίνακας 7.22 Πίνακας περιγραφικών μέτρων και μη-παραμετρικών ελέγχων Mann-Whitney U-test (*) και Kruskal-Wallis (**) – Δημογραφικά χαρακτηριστικά – Απόψεις των καταρτιζομένων.

Το στοιχείο αυτό επιβεβαιώνεται και από τους συμμετέχοντες στην ομάδα εστίασης, καθώς όλες οι ειδικότητες πλην τη «Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων», επιθυμεί τη μεικτή μάθηση. Στο έκτο ερώτημα που τέθηκε στην ομάδα εστίασης, για το αν θα επιθυμούσαν να υπάρχει μεικτή μάθηση, συνάγεται το ίδιο αποτέλεσμα σύμφωνα με την ειδικότητα, καθώς:

Η «Βοηθός νοσηλευτικής τραυματολογίας», η «Τεχνικός μαγειρικής τέχνης- Αρχιμάγειρας (CHEF)», η «Στέλεχος ασφαλείας προσώπων και υποδομών», ο «Βοηθός φυσικοθεραπείας», και ο «Συνοδός βουνού», ήταν αρνητικοί στο να υπάρχει μικτή μάθηση. Θεωρούν ότι όλα τα μαθήματα θεωρητικά και εργαστηριακά πρέπει να πραγματοποιούνται δια ζώσης, ώστε να υπάρχει η επαφή με τον/την εκπαιδευτή/τρια και τους υπόλοιπους καταρτιζόμενους/ες.

Η «Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων», λόγω έλλειψης χρόνου θα επιθυμούσε να υπάρχει η δυνατότητα παρακολούθησης των θεωρητικών μαθημάτων εξ αποστάσεως.

Επίσης, διερευνώντας τις διαφοροποιήσεις των δημογραφικών χαρακτηριστικών σχετικά με το ποια μέθοδο διδασκαλίας προτιμούν, εκτιμήθηκε ότι το φύλο ($p=0.317>0.05$), η οικογενειακή κατάσταση ($p=0.618>0.05$), η παρουσία παιδιών ($p=0.937>0.05$), ο τόπος κατοικίας ($p=0.309>0.05$) και το εξάμηνο φοίτησης δεν επηρεάζουν της προτίμηση της μεθόδου διδασκαλίας. Ωστόσο, σχετικά με την ηλικία ($p=0.031<0.05$), εκτιμήθηκε ότι οριακά στατιστικά σημαντική διαφορά, κατά την οποία όσοι έχουν ηλικία 18-24 (75.95%) και 35-44 (66.18%) τείνουν να προτιμούν τη

φυσική παρουσία, ενώ παρατηρείται αύξηση στην προτίμηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στις ηλικίες 25-34 (48.08%) και 45-54 (42.55%).

Επιπλέον, αναφορικά με το επίπεδο μόρφωσης ($p=0.001<0.05$), παρατηρήθηκε ότι οι απόφοιτοι λυκείου (74.58%) και ΙΕΚ (77.42%) προτιμούν περισσότερο τη φυσική παρουσία, σε αντίθεση με όσους έχουν φοιτήσει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (44.59%) ή κατέχουν μεταπτυχιακό τίτλο (73.33%), που προτιμούν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, σε σημαντικά υψηλότερα ποσοστά, συγκριτικά με τις υπόλοιπες επιλογές. Τέλος, σχετικά με την ειδικότητα ($p=0.019<0.05$), παρατηρήθηκε ότι στη πλειοψηφία των τομέων υπάρχει προτίμηση των συμμετεχόντων στη φυσική παρουσία, ενώ όσοι/ες ανήκουν στους τομείς των επιστημών-τεχνών (50%) και του περιβάλλοντος (55%) τείνουν να προτιμούν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση συγκριτικά με τις υπόλοιπες ειδικότητες, σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα συχνοτήτων και ελέγχων ανεξαρτησίας Chi-Square test of Independence (Πίνακας 7.23).

		Αν μπορείτε να επιλέξετε τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης ή τη φυσική παρουσία στο ΙΕΚ, ποια θα προτιμούσατε				
		Εξ αποστάσεως Εκπαίδευση εκτός των μαθημάτων που κρίνεται αναγκαία η φυσική παρουσία		Έλεγχος ανεξαρτησίας Chi-Square		
		N	N%	N	N%	p
Φύλο	Άνδρας	37	59,68%	25	40,32%	0.317
	Γυναίκα	126	66,67%	63	33,33%	

Ηλικία	18-24	60	75,95%	19	24,05%	0.031
	25-34	27	51,92%	25	48,08%	
	35-44	45	66,18%	23	33,82%	
	45-54	27	57,45%	20	42,55%	
	55 και άνω	6	85,71%	1	14,29%	
Οικογενειακή κατάσταση	Άγαμος/η	86	65,15%	46	34,85%	0.618
	Έγγαμος/η	61	66,30%	31	33,70%	
	Διαζευγμένος/η	8	53,33%	7	46,67%	
	Σύνολο	155	64,85%	84	35,15%	
Με παιδιά	Όχι	123	65,08%	66	34,92%	0.937
	Ναι	42	65,63%	22	34,38%	
Τόπος κατοικίας:	Αγροτική περιοχή (<2.000 κατοίκους)	39	67,24%	19	32,76%	0.309
	Ημιαστική περιοχή (2.000-9.999 κατοίκους)	46	71,88%	18	28,13%	
	Αστική περιοχή (>10.000 κατοίκους και άνω)	80	61,07%	51	38,93%	
Επίπεδο Μόρφωσης	Απόφοιτος/η ΕΠΑΣ	3	50,00%	3	50,00%	0.001
	Απόφοιτος/η Λυκείου (ΓΕΛ-ΕΠΑΛ)	88	74,58%	30	25,42%	
	Απόφοιτος/η ΙΕΚ	24	77,42%	7	22,58%	
	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (ΑΕΙ, ΤΕΙ)	39	55,71%	31	44,29%	

	Μεταπτυχιακό	4	26,67%	11	73,33%	
	Άλλη Επαγγελματική Σχολή	4	80,00%	1	20,00%	
Ειδικότητα παρακολουθείτε:	Τομέας Αισθητικής και κομμωτικής	32	86,49%	5	13,51%	0.019
	Τομέας παραϊατρικών επαγγελμάτων	49	70,00%	21	30,00%	
	Τομέας Επιστημών και Τεχνών	15	50,00%	15	50,00%	
	Τομέας Μαγειρικής- Ζαχαροπλαστικής- Τυροκομίας, Αμπελουργίας)	41	63,08%	24	36,92%	
	Τομέας στελεχών Διοίκησης και Οικονομίας και Επικοινωνίας (Δημοσιογραφία, Μάρκετινγκ, Τουριστικών μονάδων)	14	60,87%	9	39,13%	
	Τομέας Περιβάλλοντος	9	45,00%	11	55,00%	
	Τομέας Ασφάλειας (Προσώπων και Υποδομών, Αρχαιοτήτων).	5	62,50%	3	37,50%	
Εξάμηνο φοίτησης	A	25	58,14%	18	41,86%	0.580
	B	70	69,31%	31	30,69%	
	Γ	19	67,86%	9	32,14%	
	Δ	51	62,96%	30	37,04%	
	Σύνολο	165	65,22%	88	34,78%	

Πίνακας 7.23 Πίνακας συχνοτήτων και ελέγχων ανεξαρτησίας Chi-Square - Δημογραφικά χαρακτηριστικά - Αν μπορείτε να επιλέξετε τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης ή τη φυσική παρουσία στο ΙΕΚ, ποια θα προτιμούσατε.

Διερευνώντας τις συσχετίσεις μεταξύ των πυλώνων της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, με τη χρήση του συντελεστή μη-παραμετρικής συσχέτισης Spearman, (Πίνακας 7.25), εκτιμήθηκε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση σε όλους τους συνδυασμούς διαστάσεων. Ειδικότερα, παρατηρήθηκε ότι:

- «Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» - «Κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες» (Coeff.=0.491, $p=0.000<0.05$): Υπάρχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και των κοινωνικών, επικοινωνιακών και συναισθηματικών δεξιοτήτων, κατά την οποία όσο αυξάνουν τα επίπεδα αξιολόγησης στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, τόσο τείνουν να αυξάνουν και τα επίπεδα αξιολόγησης στις κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες.
- «Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» - «Αυτορρύθμιση της μελέτης και της μάθησης» (Coeff.=0.602, $p=0.000<0.05$): Υπάρχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και της αυτορρύθμισης της μελέτης και της μάθησης, κατά την οποία όσο αυξάνουν τα επίπεδα αξιολόγησης στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση τόσο τείνουν να αυξάνουν και τα επίπεδα αξιολόγησης στην αυτορρύθμιση της μελέτης και της μάθησης.
- «Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» - «Απόψεις των καταρτιζόμενων για την Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση» (Coeff.=0.547, $p=0.000<0.05$): Υπάρχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και των απόψεων για την εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, κατά την οποία όσο αυξάνουν τα επίπεδα αξιολόγησης στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση τόσο τείνουν να αυξάνουν και τα επίπεδα αξιολόγησης στις απόψεις των καταρτιζόμενων για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση.
- «Κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες» - «Αυτορρύθμιση της μελέτης και της μάθησης» (Coeff.=0.390, $p=0.000<0.05$): Υπάρχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ των κοινωνικών, επικοινωνιακών και συναισθηματικών δεξιοτήτων και της αυτορρύθμισης της μελέτης και της μάθησης, κατά την οποία όσο αυξάνουν τα επίπεδα αξιολόγησης στις κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες τόσο τείνουν να αυξάνουν και τα επίπεδα αξιολόγησης στην αυτορρύθμιση της μελέτης και της μάθησης.

- «Κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες» - «Απόψεις των καταρτιζόμενων για την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» (Coeff.=0.163, $p=0.009<0.05$): Υπάρχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ των κοινωνικών, επικοινωνιακών και συναισθηματικών δεξιοτήτων και των απόψεων για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, κατά την οποία όσο αυξάνουν τα επίπεδα αξιολόγησης στις κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες, τόσο τείνουν να αυξάνουν και τα επίπεδα αξιολόγησης στις απόψεις των καταρτιζόμενων για την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση.
- «Αυτορρύθμιση της μελέτης και της μάθησης» - «Απόψεις των καταρτιζόμενων για την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» (Coeff.=0.394, $p=0.000<0.05$): Υπάρχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ της αυτορρύθμισης της μελέτης και της μάθησης και των απόψεων για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, κατά την οποία όσο αυξάνονται τα επίπεδα αξιολόγησης, τόσο τείνουν να αυξάνονται και τα επίπεδα αξιολόγησης στις απόψεις των καταρτιζόμενων για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Correlations

		Κοινωνικές, επικοινωνιακές και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση		Αυτορρύθμιση της μελέτης και της μάθησης	Απόψεις των καταρτιζόμενων για την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση	
Spearman's rho	Εξ Εκπαίδευση	Αποστάσεως Corr. Coeff.	1,000	,491	,602	,547
		p	.	,000	,000	,000
		N	257	257	257	257
	Κοινωνικές, επικοινωνιακές και	Corr. Coeff.		1,000	,390	,163

συναισθηματικές δεξιότητες	p	.	,000	,009
	N	257	257	257
Αυτορρύθμιση της μελέτης και μάθησης	της Cor.		1,000	,394
	και της Coeff.			
	p		.	,000
	N			257
Απόψεις καταρτιζόμενων για την Αποστάσεως Εκπαίδευση	των Cor.			1,000
	για Coef.			
	Εξ			
	P			.
	N			257

Πίνακας 7.24 Πίνακας μη-παραμετρικής συσχέτισης Spearman's rho - Πυλώνες εξ απόστασεως εκπαίδευσης

Κεφάλαιο 8^ο

8.1 Συζήτηση

Η εξάπλωση της πανδημίας του ιού SARS-CoV2, οδήγησε στην καθολική μετάπτωση της εκπαίδευσης σε διαδικτυακή σε όλες τις εκπαιδευτικές δομές, συμπεριλαμβανομένων και των δημοσίων Ι.Ε.Κ. Παρόλο που υπήρχε αναφορά για την ΕξαΕ στον κανονισμό λειτουργίας τους, ήδη από το 2013, το εγχείρημα αποδείχθηκε δύσκολο. Στο εαρινό εξάμηνο του 2020 πραγματοποιήθηκε μόνο ασύγχρονη τηλεκπαίδευση, ενώ στο δεύτερο κύμα της εξάπλωσης, όλο το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021, η εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε με ασύγχρονη και σύγχρονη τηλεκπαίδευση. Την περίοδο αυτή, οι συμμετέχοντες/ουσες σε προγράμματα κατάρτισης απομακρύνθηκαν από το φυσικό χώρο μάθησης, με συνέπεια τον κατακερματισμό του πνευματικού και ψυχικού τους ορίζοντα. Μέσα από την ασύγχρονη και σύγχρονη τηλεκπαίδευση, οι καταρτιζόμενοι/ες συμμετείχαν «νοητικά» σε βίντεο, αναπαραστάσεις, επιδείξεις, κλπ., που σε κανονικές συνθήκες θα αποκτούσαν τις γνώσεις και δεξιότητες βιωματικά, μέσα από την εμπλοκή τους σε εργαστηριακές δραστηριότητες (Κοτσιφάκος, 2021, σελ. 314).

Στην παρούσα μεταπτυχιακή διπλωματική ερευνητική εργασία καταγράφηκαν οι απόψεις των καταρτιζομένων των Δ.Ι.Ε.Κ. της Δυτικής Μακεδονίας κατά τη διάρκεια της δεύτερης φάσης της καραντίνας, όπου η εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε αποκλειστικά διαδικτυακά και στα θεωρητικά αλλά και στα εργαστηριακά μαθήματα, ενώ η πρακτική άσκηση ανεστάλη το ίδιο χρονικό διάστημα της λήψης των μέτρων.

Η αξιοπιστία των δεδομένων της μελέτης ελέγχθηκε μέσω της εφαρμογής του συντελεστή Cronbach Alpha. Ο συντελεστής εκτιμήθηκε σε αρκετά ικανοποιητικό επίπεδο για το σύνολο των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου, εκτιμήθηκε σε ικανοποιητικά επίπεδα για τις υποενότητες «Εξ αποστάσεως εκπαίδευση», «Απόψεις των καταρτιζομένων για την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» και «Αυτορρύθμιση της μελέτης και της μάθησης», ενώ σε αποδεκτό επίπεδο εκτιμήθηκε ο άξονας που περιλαμβάνει τις «Κοινωνικές, επικοινωνιακές και συναισθηματικές δεξιότητες».

Το γυναικείο φύλο, όπως και οι νεότερες ηλικιακές κατηγορίες, κυριαρχούν στο δείγμα της έρευνας. Οι υποψήφιοι/ες εμπλέκονται σε προγράμματα κατάρτισης, προκειμένου να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες που θα τους δώσουν ευκαιρίες απασχόλησης. Ένα αρκετά σημαντικό ποσοστό του δείγματος δήλωσε εξοικείωση σε μέτριο βαθμό με τη χρήση Η/Υ, γεγονός που τους καθιστά αποτελεσματικούς/ες στη

χρήση και παρακολούθηση των μαθημάτων. Ένα πολύ μικρό ποσοστό, περίπου 5% δήλωσε ότι δεν συμμετείχε σε εργαστήρια και μαθήματα της ΕξαΕ, παρόλο που το ποσοστό των οποίων δήλωσε ότι δεν έχει οικιακή σύνδεση είναι ελαφρώς μεγαλύτερο, περίπου 7%. Η χρήση του κινητού τηλεφώνου μέσω του οποίου παρέχεται σύνδεση εκτός οικίας, διευκολύνει την πρόσβαση των καταρτιζομένων στις πλατφόρμες της τηλεκαίδεισης. Εκ τούτου, τους παρέχεται η παρακολούθηση των διαδικτυακών μαθημάτων σε τακτική βάση.

Ο σχεδιασμός των διαδικτυακών μαθημάτων, όπως ήδη αναφέρθηκε στην εισαγωγή, απαιτεί πολύμηνο προσεκτικό παιδαγωγικό σχεδιασμό, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες του μαθησιακού κοινού. Εφόσον η αλλαγή της εκπαίδευσης προκλήθηκε βίαια και απότομα, εξάγεται το συμπέρασμα ότι δεν πρόκειται για ΕξαΕ, αλλά για μεταφορά από τη φυσική τάξη στην εικονική, χωρίς παιδαγωγικό σχεδιασμό, που χαρακτηρίστηκε «ως επείγουσα» (Hodges et al. 2020). Στην κατάρτιση απαιτείται ειδικό ψηφιακό υλικό και κατάλληλη διδασκαλία (Κοτσιφάκος, 2021, σελ. 308). Οι συμμετέχοντες/ουσες στην έρευνα θεωρούν ότι το εκπαιδευτικό υλικό δεν συνέβαλλε σε μεγάλο βαθμό στην κατανόηση των εννοιών, όπως θεωρούν ότι και οι δραστηριότητες δεν τους βοήθησαν στην εφαρμογή της γνώσης τους.

Εν τούτοις, καταβλήθηκε προσπάθεια επικοινωνίας και αλληλοβοήθειας από καταρτιζόμενους/ες και εκπαιδευτές, καθώς υπήρχε προθυμία βοήθειας μεταξύ των καταρτιζομένων και καλή συνεργασία με τους εκπαιδευτές/τριες. Οι καταρτιζόμενοι/ες εκτός από το υλικό που τους παρέχονταν αναζητούσαν πληροφορίες από επιπλέον πηγές, δεδομένου ότι το θεωρούσαν μέτρια επαρκές για την απόκτηση γνώσεων.

Η άποψή τους τελικά για την ΕξαΕ είναι μάλλον αρνητική έως μέτρια και εάν μπορούσαν να επιλέξουν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση ή τη φυσική παρουσία στο ΙΕΚ, θα προτιμούσαν τη φυσική παρουσία για όλα τα μαθήματα και τα εργαστήρια, καθώς θεωρούν ότι η «εξ ανάγκης αυτή εκπαίδευση» δεν ήταν το ίδιο οργανωμένη και αποτελεσματική όσο η δια ζώσης, εφόσον υπήρχε μια δυσκολία κατανόησης του εκπαιδευτικού υλικού όπου σε συνδυασμό με τη μη σαφή επικοινωνία με τον/την εκπαιδευτή/τρια, επιβάρυνε την κατάσταση. Στην ΕξαΕ πολλές φορές και λόγω των τεχνικών προβλημάτων, δεν υπάρχει αλληλεπίδραση στη σύγχρονη επικοινωνία και οι πολύωρες διαλέξεις κουράζουν τους/τις συμμετέχοντες/χουσες και τους δημιουργούν αίσθημα απομόνωσης, αλλά και προβλήματα κόπωσης. Η έλλειψη

παρακολούθησης των εργαστηριακών μαθημάτων και η πρακτική άσκηση αποτελούν τα πιο αρνητικά σημεία της ΕξαΕ, με επιπτώσεις στην ελλιπή τους κατάρτιση.

Ωστόσο, υπάρχουν και θετικά στοιχεία στην ΕξαΕ όπως η παρακολούθηση από το χώρο τους, η ευελιξία στο ωράριο των μαθημάτων, περισσότερος χρόνος μελέτης που εξοικονομείται λόγω της απουσίας μετακίνησης. Εκ τούτου, τελικά ένα σημαντικό ποσοστό των καταρτιζομένων θα επιθυμούσαν τη δυνατότητα πραγματοποίησης μέρους των μαθημάτων διαδικτυακά, μετά τη λήξη της πανδημίας.

Αναφορικά με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση που αφορά στο πρώτο ερευνητικό ερώτημα, για το αν δηλαδή η συμμετοχή των καταρτιζομένων στην ΕξαΕ επηρεάζεται από την κοινωνική κατάσταση τους, δεν προκύπτει κάποιος συσχετισμός. Στην πλειοψηφία τους οι καταρτιζόμενοι/ες όπως προαναφέρθηκε είναι νέοι/ες έως 24 ετών. Επιπλέον η χρήση του κινητού τηλεφώνου κυριαρχεί ως συσκευή σύνδεσης στην τηλεκπαίδευση. Εκ τούτου, εξάγεται το συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει κάποιος περιορισμός στη συνδεσιμότητά τους. Αντιθέτως, στο δείγμα της ομάδας εστίασης υπάρχει μόνο μία συμμετέχουσα η οποία είναι άγαμη και κατ' επέκταση χωρίς παιδιά. Οι καταρτιζόμενοι/ες δήλωσαν ότι είχαν κάποια προβλήματα, έλλειψης συσκευών, διότι συνέπιπταν οι ώρες τηλεκπαίδευσης με τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας, ή υπήρχε το πρόβλημα με τα ανήλικα τέκνα τα οποία έπρεπε να συνοδεύουν στην τηλεκπαίδευση. Η διαφορά προκύπτει από το στοιχείο της ηλικίας σύμφωνα με το οποίο οι συμμετέχοντες/ουσες στις μικρές ηλικίες και μέχρι τα 54 χρόνια αξιολογούν την εξ αποστάσεως ΕξαΕ θετικότερα σε σχέση με αυτούς που είναι πάνω από 55 ετών.

Οι κοινωνικές συναισθηματικές και επικοινωνιακές δεξιότητες είναι άμεσα συνυφασμένες με την προσωπικότητα του ατόμου, την προσωπική αλλά και την κοινωνική του προσαρμογή και συνεπώς έχει αντίκτυπο στη συναισθηματική και ψυχική υγεία. Η έλλειψη ή η απουσία των συγκεκριμένων δεξιοτήτων, οδηγεί στην απομόνωση, στη σχολική αποτυχία με αποτέλεσμα τη δημιουργία δυσλειτουργικών καταστάσεων (Sage & Kindermann, 1999 ·Wentzel, 1999, όπ. αναφ. στο Zhou & Ee , 2012, σελ. 29). Οι κοινωνικές συναισθηματικές και επικοινωνιακές δεξιότητες και η διερεύνησή τους με το φύλο που ήταν το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα δεν έδειξε καμία συσχέτιση στη δική μας έρευνα. Η βιβλιογραφία αναφέρει συσχέτιση του γυναικείου φύλου με τις κοινωνικές συναισθηματικές και επικοινωνιακές δεξιότητες, σε μελέτες όμως που αφορούν αγόρια και κορίτσια της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Zhou & Ee , 2012, σελ . 27-29). Επίσης, η απόκτηση

εμπειριών μέσα από το πέρασμα των χρόνων στη διάρκεια ζωής ενός ατόμου, είναι καθοριστικής σημασίας στην ανάπτυξη κοινωνικών, συναισθηματικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων, λόγω της συνειδητοποίησης της διευκόλυνσης της καθημερινότητας των ανθρώπων. Εκ τούτου, προκύπτει στην έρευνα μια συσχέτιση της ηλικίας με τις κοινωνικές συναισθηματικές και επικοινωνιακές δεξιότητες. Επιβεβαιώνεται το ίδιο μοτίβο με το προηγούμενο ερώτημα. Οι μεγαλύτερες ηλικίες μέχρι το όριο των 54 ετών, τείνουν να αξιολογούν σε μεγαλύτερο βαθμό τις κοινωνικές, συναισθηματικές και επικοινωνιακές δεξιότητες. Όλοι οι συμμετέχοντες στην ομάδα εστίασης έδειξαν να έχουν αναπτυγμένες τις κοινωνικές, συναισθηματικές και επικοινωνιακές τους δεξιότητες, που συντελούν στην εύρυθμη λειτουργία της ομάδας,

Οι αυτορρυθμιστικές ικανότητες είναι επίσης ένας καθοριστικός παράγοντας ιδιαίτερα για την ΕξαΕ, κατά την οποία ο εκπαιδευόμενος έχει ο ίδιος την ευθύνη της μάθησής του και όχι ο εκπαιδευτικός, μέσα από το κατάλληλα διαμορφωμένο υλικό.

Η βιβλιογραφία αναφέρει πολλούς ρυθμιστικούς παράγοντες και έχει αναπτύξει αρκετά μοντέλα αυτορρύθμισης, που περιλαμβάνουν μεταγνώση (Akyol & Garrison, 2011, σελ.185), διαχείριση χρόνου, κριτική σκέψη, επανάληψη, ρύθμιση προσπάθειας, κλπ. Broadbent & Poon, 2015, σελ. 5). Σημαντικά όμως καθίστανται τα κίνητρα συμμετοχής σε προγράμματα, η αυτο-αποτελεσματικότητα στη χρήση των ψηφιακών μέσων, η διαχείριση του περιβάλλοντος, του χρόνου, η αναζήτηση βοήθειας. Η αυτορρύθμιση αποτελεί το τρίτο ερευνητικό ερώτημα, αν υπάρχουν διαφοροποιήσεις σε σχέση με το μορφωτικό επίπεδο ή στο φύλο. Έρευνες κατέδειξαν συσχετίσεις με το μορφωτικό επίπεδο (Artino & Stephens, 2009, σελ. 148) και το φύλο (Bidjerano, 2005, σελ.6-7). Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές σε σχέση με τους προπτυχιακούς, καθώς και οι γυναίκες σε μεγαλύτερο βαθμό από τους άνδρες. Η δική μας έρευνα δεν έδειξε κάτι παρόμοιο. Η συγκεκριμένη διερεύνηση κατέδειξε συσχέτιση με την οικογενειακή κατάσταση και συγκεκριμένα, οι διαζευγμένοι/ες παρουσιάζουν υψηλότερα επίπεδα αξιολόγησης των αυτορρυθμιστικών μεταβλητών, συγκριτικά με τους έγγαμους/ες.

Ωστόσο υπάρχει και πάλι η ηλικία που φαίνεται να έχει κάποιο ρόλο. Από τις μικρότερες προς τις μεγαλύτερες ηλικίες και μέχρι τα 54 έτη, αποδεικνύεται ότι οι καταρτιζόμενοι/ες εκτιμούν και πάλι θετικότερα τις αυτορρυθμιστικές ικανότητες, ενώ μετά τα 55 δεν υπάρχει αυτή η σχέση. Από το σύνολο των συμμετεχόντων/ουσών στην ομάδα εστίασης, μόνο ο «Βοηθός Φυσικοθεραπείας» ανέφερε ως στοιχείο

αυτορρυθμιστικής δραστηριότητας την αναζήτηση πληροφοριών και φάνηκε γενικά επιμελής και μεθοδικός.

Το τέταρτο ερευνητικό ερώτημα αφορούσε τις απόψεις των καταρτιζομένων σε σχέση με την ειδικότητά τους. Σε κάποιες ειδικότητες όπως οι ειδικότητες σε προγράμματα πληροφορικής, ή ηλεκτρονικών, η τηλεεκπαίδευση είναι πιο «συμβατή». Σε επαγγέλματα όμως όπως είναι τα στελέχη ασφαλείας, η φυσιοθεραπεία, η μαγειρική τέχνη, η κομμωτική, κλπ., κρίνεται απαραίτητη η εργαστηριακή ή πρακτική εφαρμογή, ώστε να αποκτούνται πρακτικές και ψυχοκοινωνικές δεξιότητες, αλλά και άμεση ανατροφοδότηση από τον εκπαιδευτή/τρια για τις απορίες επί του πρακτικού θέματος. Αναφορικά με την ειδικότητα παρατηρήθηκε ότι οι καταρτιζόμενοι/ες στους περισσότερους τομείς, επιθυμεί τη φυσική παρουσία, ενώ όσοι ανήκουν στους τομείς των επιστημών-τεχνών και του περιβάλλοντος, τείνουν να προτιμούν και την εξ αποστάσεως εκπαίδευση συγκριτικά με τις υπόλοιπες ειδικότητες. Το εύρημα αυτό επιβεβαιώνεται και από την ομάδα εστίασης όπου οι καταρτιζόμενοι/ες στην πλειοψηφία επιθυμούν την παραδοσιακή εκπαίδευση.

8.2 Περιορισμοί της έρευνας

Οι περιορισμοί αποτελούν τις αδυναμίες ή τις απειλές που υπάρχουν σε μια έρευνα και δεν επιτρέπουν να υπάρξει γενικευμένο αποτέλεσμα.

Ένας περιορισμός στη συγκεκριμένη μελέτη είναι η χρονική περίοδος πραγματοποίησης της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, δηλαδή η περίοδος της πανδημίας, όπου για κάποιους/ες καταρτιζόμενους/ες ήταν η μόνη λύση που υπήρχε για να μη χαθούν εντελώς τα εξάμηνα σπουδών, ενώ για άλλους/ες να ήταν μια κακή επιλογή εκπαίδευσης και κατάρτισης. Αυτή η συνθήκη πιθανόν να επηρεάζει τις απαντήσεις των συμμετεχόντων.

Η χρήση του διαδικτύου για την έρευνα είναι ένας παράγοντας που αποκλείει τη συμμετοχή των καταρτιζομένων που δεν διαθέτουν παροχή σύνδεσης Internet. Επίσης στις έρευνες που υλοποιούνται μέσω διαδικτύου, υπάρχει ένα εγγενές ζήτημα που δεν επιτρέπει την εφαρμογή σχεδίου δειγματοληψίας, ώστε να εξασφαλίζεται τυχαίο δείγμα σύμφωνα με τη στατιστική έννοια (<https://ereuna.wordpress.com/993/>).

Επιπρόσθετα, ο γεωγραφικά εντοπισμένος πληθυσμός της μελέτης, που αφορά συγκεκριμένα Ι.Ε.Κ., δεν επιτρέπει τη δυνατότητα γενίκευσης των αποτελεσμάτων σε

όλα τα δημόσια Ι.Ε.Κ. της χώρας, διότι στον κανονισμό σπουδών αναφέρεται μεγάλος αριθμός ειδικοτήτων, που δεν αντιπροσωπεύονται στις συγκεκριμένες δομές.

Στη μελέτη, η συμμετοχή του γυναικείου φύλου κατέχει σημαντικά υψηλό ποσοστό, σε σχέση με το ποσοστό του ανδρικού φύλου. Οι υποχρεώσεις τους στην καθημερινότητα είναι διαφορετικές και πιθανόν αυτό να αποτυπώνεται και στις αντιλήψεις τους, για τη διαδικτυακή εκπαίδευση και κατάρτιση.

8.3 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση που παρέχεται μέσα από εκπαιδευτικές δομές όπως τα δημόσια Ι.Ε.Κ. είναι κρίσιμης σημασίας για την οικονομική ανάπτυξη των χωρών γενικά και της χώρας μας ειδικότερα, μετά από την οικονομική κρίση τα τελευταία χρόνια, και την αντιμετώπιση της ανεργίας. Υπάρχει μεσοπρόθεσμη ανάγκη στελέχωσης των μεσαίων θέσεων εργασίας εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού στην οικονομία μας. Το 40% των ιδιωτικών επιχειρήσεων δεν βρίσκει εξειδικευμένα στελέχη, με τις κατάλληλες δεξιότητες (Νεκτάριος, 2021). Επιπλέον, εκτιμάται ότι ο μέσος όρος αλλαγής επαγγέλματος μελλοντικά θα είναι 7-8 φορές και οι γνώσεις θα θεωρούνται ξεπερασμένες εντός των τεσσάρων με πέντε ετών (Κόκκος, 2021).

Συνεπώς με τις συνθήκες κατά τις οποίες πραγματοποιήθηκε η τηλεεκπαίδευση στα δημόσια Ι.Ε.Κ., προτείνεται η διερεύνηση των απόψεων των καταρτιζομένων, για την απόκτηση των κατάλληλων γνώσεων και δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν στη διάρκεια της πανδημίας και το πόσο έτοιμοι νιώθουν να εισέλθουν στην αγορά εργασίας για να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στα καθήκοντα που θα τους ανατεθούν.

Στη μέχρι τώρα επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση λόγω των λανθασμένων πολιτικών, υπάρχει μια αναντιστοιχία μεταξύ των εκροών και των αναγκών που υπάρχουν στην αγορά εργασίας. Επομένως, μια περαιτέρω έρευνα θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί για τις απόψεις των εκπαιδευομένων των ειδικοτήτων σε σχέση με τη ζήτηση που υπάρχει στην αγορά εργασίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση

Akyol, Z., Garrison, D. R. (2011). Assessing metacognition in an online community of inquiry. *Internet and Higher Education* (14), 183-190, Elsevier

Artino, R. A., Stephens, J. M. (2009). Academic motivation and self-regulation: A comparative analysis of undergraduate and graduate students learning online. *Internet and Higher Education* (12), 146-151, Elsevier
<https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2009.02.001>

Basol, G., Balgalmis, E. (2016). A multivariate investigation of gender differences in the number of online tests received-checking for perceived self-regulation. *Computers in Human Behavior*. (58), 388-397. Elsevier

Beland, A. (2007). Boosting Social and Emotional Competence. *Educational Leadership*. Vol. 64, No 7.

Bidjerano, T. (2005). Gender Differences in Self-Regulated Learning. *36th /2005 Annual Meeting of the Northeastern Educational Research Association, Kerhonkson, NY*.

Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., Bond, A. (2020). The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning. Ανακτήθηκε στις 20/3/2021 από: <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>.

Hurst, B., Wallace, R., & Nixon, S. B. (2013). The Impact of Social Interaction on Student Learning. *Reading Horizons: A Journal of Literacy and Language Arts*, 52 (4). Retrieved from https://scholarworks.wmich.edu/reading_horizons/vol52/iss4/5 Arts by an authorized editor of Scholar Works at WMU.

Kokkos, A., Koulaouzides G., Karalis, Th. (2014). Becoming an Adult Educator in Greece: Past Experiences, Existing Procedures and Future Challenges. *ResearchGate*. <https://www.researchgate.net/publication/313888837>

Lynch, R., Dembo, M. (2004). The Relationship between Self-Regulation and Online Learning in a Blended Learning Context. *International Review of Research in Open and Distance Learning*. Vol. 5, No 2.

DOI: <https://doi.org/10.19173/irrodl.v5i2.189>

Oberle, E., Schonert - Reichl, A. K., Hertzman, C., Zumbo, D. B. (2013). Social-emotional competencies make the grade: Predicting academic success in early adolescence. *Journal of Applied Developmental Psychology* 35, 138-147
<https://doi.org/10.1016/j.appdev.2014.02.004>

O. E. C. D. (2011). Education at a glance, country-note Greece. *Paris*.

Tight, M. (2002). Key Concepts in Adult Education and Training. *Second Edition*. Routledge.

René F. Kizilcec, Mar Pérez-Sanagustín, Jorge J. Maldonado, (2017). Self-regulated learning strategies predict learner behavior and goal attainment in Massive Open Online Courses. *Computers & Education*, (104), 18-33.

<https://doi.org/10.1016/j.compedu.2016.10.001>.

Vanslambroucka, S., Zhua, C., Pynooa, B., Lombaertsa, K., Tondeurb, J., Scherer R. (2019). A latent profile analysis of adult students' online self-regulation in blended learning environments. *Computers in Human Behavior*. 99, 126-136.

Wong, J, Baars, M., Davis, D., Zee, Der., Houben, G., Paas, F. (2019). Supporting Self-Regulated Learning in Online Learning Environments and Moocs: A Systematic Review. *INTERNATIONAL JOURNAL OF HOUMAN-COMPUTER INTERACTION*, (35), NOS 4-5, 356-373.

Zheng, L (2016). The effectiveness of self-regulated learning scaffolds on academic performance in computer-based learning environments: a metaanalysis. *Asia Pacific Educ. Rev. (2016)* 17:187–202 DOI 10.1007/s12564-016-9426-9.

Zhou, M., Ee, J. (2012). Development and Validation of the Social Emotional Competence Questionnaire (SECQ). *The International Journal of Emotional Education Vol 4, No2*

Ελληνόγλωσση

Αθανασίου, Α., Μπαλντούκας, Α., Παναούρα Ρ. (2014). Εγχειρίδιο προς εκπαιδευτές ενηλίκων. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΠΟΥ ΑΝΗΚΟΥΝ ΣΕ ΕΥΑΛΩΤΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ. Λευκωσία: Πανεπιστήμιο Frederick.

Αναστασιάδης, Π. (2020). Η Σχολική Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στην εποχή του Κορωνοϊού COVID-19: το παράδειγμα της Ελλάδας και η πρόκληση της μετάβασης στο «Ανοιχτό Σχολείο της Διερευνητικής μάθησης, της Συνεργατικής Δημιουργικότητας και της Κοινωνικής Αλληλεγγύης». *Open Education*, 16 (2).

Αναστασοπούλου, Ε., Ζυγούρη, Ε., Καζταρίδου, Α. (2014). ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ. *Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού*, 13, 13-23. doi:<http://dx.doi.org/10.12681/icw.1791>

Ανδρουλακάκης, Ν. (2010). Διαλειτουργικότητα στην Εκπαίδευση Ενηλίκων στα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών. Σχεδιασμός προγράμματος εξ αποστάσεως εκπαίδευση. (Διδακτορική διατριβή). Διαθέσιμο από: *EKT Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης & Ηλεκτρονικού Περιεχομένου*.

Αρμακόλας, Σ., Παναγιωτακόπουλος, Χ., Μασσαρά, Χ. (2015). Η αυτορρυθμιζόμενη μάθηση και το μαθησιακό περιβάλλον στην εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. *8th International Conference in Open & Distance Learning - November 2015, Athens Greece - PROCEEDINGS*

Βεργίδης, Δ., Κατσιγιάννη, Μ., Μπρίνια, Β. (2010). *Διερεύνηση αναγκών των εκπαιδευτών ενηλίκων σε κέντρα εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΚΕΕ). Στο ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ*.

Γιωτόπουλος, Γ. (2020). Εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο ΔΙΕΚ Πάτρας. Στάσεις και απόψεις καταρτιζομένων. *Educationext*, Τεύχος 4^ο, Ιούνιος 2020.

Γούλας, Χ., Ζάγκος, Χ., Κατσή, Α., Κόκκινος, Γ., Κορδάτος, Π., Μπουκουβάλας, Κ., Παληός, Ζ., Πανδής, Π., Φωτόπουλος, Ν. (2013). Διερεύνηση της σύνδεσης της επαγγελματικής κατάρτισης με την απασχόληση. *ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΕΓΑΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ*. Αθήνα.

Γούλας, Χρήστος., Καραλής, Θ. (2020). Διά Βίου Εκπαίδευση και Κατάρτιση: Θέσεις και προϋποθέσεις για μια ποιοτική επανεκκίνηση μετά την πανδημία. *INE Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε. ResearchGate*.

Ευαγγέλου, Φ. (2021). Οι απόψεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφέρειας Ηπείρου από την εφαρμογή της εξ αποστάσεως – σύγχρονης και ασύγχρονης – εκπαίδευσης την περίοδο του Covid-19. *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology* 17(2), 2021 Section one © Open Education

Zembylas, M., Theodorou, M., & Pavlakis, A. (2009). Συναισθήματα και Διαδικτυακή – εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Το Παράδειγμα της Κύπρου. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 5(1), 25-41. doi:<https://doi.org/10.12681/jode.9692>

Ιορδανίδης, Γ. (2020). Adult Education Theories and Techniques. *ResearchGate*

Καραλής, Θ., Παπαγεωργίου, Η. (2012). Σχεδιασμός, Υλοποίηση & Αξιολόγηση Προγραμμάτων Διά Βίου Εκπαίδευσης. *Εκπαιδευτικό Υλικό. INE/ΓΣΕΕ*

Καραλής, Θ. (2016). Η συμμετοχή των ενηλίκων στη δια βίου εκπαίδευση. Εμπόδια και κίνητρα συμμετοχή (2011-2016). *INE Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε. Αθήνα*.

Καρούλης, Α. (2010). Οι βασικές αρχές της Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, Κεφ. 2^ο Η Εκπαιδευτική Προσέγγιση της ΑεξΑΕ. *Το βιβλίο του Ιστολογίου Εκπαίδευση Ενηλίκων (2015)*.

Κεφαλά, Ά., Δημητρίου, Α., Χειλάς, Κ. (2006). *Υπηρεσίες Τηλεδιάσκεψης και Σύγχρονης Τηλεκπαίδευσης. Ακαδημαϊκό Διαδίκτυο GUnet*.

Κοντάκος, Α., Γκόβαρης, Χ. (2006). *Θεωρίες και μοντέλα εκπαίδευσης ενηλίκων. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ*. Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Κόκκος, Α. (1998). *Αρχές Μάθησης Ενηλίκων*. Β΄ Τόμος, Θ.Ε. «Ανοιχτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση», εκδ. ΕΑΠ

Κόκκος, Α. (2005). *Εκπαίδευση Ενηλίκων: Ανιχνεύοντας το πεδίο*. Αθήνα: Μεταίχμιο

Κόκκος, Α. (2020). *Η Ανάγκη Ανασυγκρότησης Της Εκπαίδευσης Και Κατάρτισης Ενηλίκων*. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ. διαΝΕΟσις.

Κοτσιφάκος (2021). Διεργασίες Ψηφιοποίησης στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση. *1ο Διεθνές Διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Συνέδριο Από τον 20ο στον 21ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες, 0*, 307-316.<http://dx.doi.org/10.12681/online-edu.3238>

Κυριακοπούλου, & Κατσίκης (2021). Εξ αποστάσεως επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση κατά την πανδημία: προσαρμογές και προκλήσεις για εκπαιδευόμενους και εκπαιδευτές στην Ευρώπη. *1ο Διεθνές Διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Συνέδριο Από τον 20ο στον 21ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες, 0*, 85-93.<http://dx.doi.org/10.12681/online-edu.3215>

Λιοναράκης, Α. (2010). *Για ποια «εξ αποστάσεως εκπαίδευση» μιλάμε;* Το βιβλίο του ιστολογίου «Εκπαίδευση Ενηλίκων». Ανακτήθηκε στις 23/3/2021 από: https://edu4adults.blogspot.com/2015/05/blog-post_29.html

Μακρή, Α. (2019). Σχεδιασμός και υλοποίηση ενός εξ Αποστάσεως προγράμματος επιμόρφωσης για την ανάπτυξη κοινωνικών και ψηφιακών δεξιοτήτων των διευθυντικών στελεχών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. *Διδακτορική διατριβή*.

Μπαλαούρα, Π., Σκιαδέλλη, Β. (2005). Εισαγωγή στη χρήση νέων τεχνολογιών και μέσων στη εκπαιδευτική διαδικασία. Υπηρεσίες υποστήριξης η-μάθησης και παραγωγής πολυμέσων. Τι παρέχεται και από ποιον. *Ακαδημαϊκό Διαδίκτυο GUnet*.

Ματσούκα, Μ., Βαλασίδου, Α., Δαγδιλέλης, Β. (2021). Η διαδικτυακή μάθηση στην εποχή του Covid-19: Μελέτη περίπτωσης των στάσεων των σπουδαστών της Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού. *Open Education, 17(1)*.

Μπέλλος, & Τσάρπα (2021). Η Εφαρμογή της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης σε Μονάδες Εκπαίδευσης Ενήλικων. Η Περίπτωση Των Δημοσίων ΙΕΚ. *1ο Διεθνές Διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Συνέδριο Από τον 20ο στον 21ο αιώνα μέσα σε 15ημέρες, 0*, 596-607.<http://dx.doi.org/10.12681/online-edu.3271>

Παυλάκης, Μ. *Βασικές αρχές για την εκπαίδευση ενηλίκων*. Π.1.5.2.β: Επιμορφωτικό υλικό για τη ΘΕ4.1. ΙΕΠ (2014-2020)

Ρεντίφης, Γ. (2019). Οι ιστορικές εξελίξεις της Δια Βίου Μάθησης στην Ελλάδα: Κατάσταση και προοπτική στο ευρωπαϊκό πλαίσιο. *Εκπαίδευση, Δια Βίου Μάθηση, Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη, Καινοτομία και Οικονομία*, 2, 386-393. <http://dx.doi.org/10.12681/elrie.2453>

Σολάκης, Κ., Νικολάου, Α., Σολάκη, Μ. (2016). Εκπαίδευση Ενηλίκων και επαγγελματικές προοπτικές: Μελέτη περίπτωσης στην Ελλάδα – *Adult Education and Labor prospects: A case study in Greece*». ResearchGate. Ανακτήθηκε από: https://www.researchgate.net/publication/301697160_Ekpaideuse_Enelikon_kai_epan_gelmatikes_prooptikes_Melete_periptoses_sten_Ellada__Adult_Education_and_Labor_prospects_A_case_study_in_Greece.

Σωτηρούδας, Β. (2010). *Τεχνικές ηλεκτρονικής μάθησης*. Το βιβλίο του Ιστολογίου Εκπαίδευση Ενηλίκων. Ανακτήθηκε στις 23/3/2021 από: https://edu4adults.blogspot.com/2015/05/blog-post_29.html

Τζώτζου, Μ., & Μπιγιάκη, Ν. (2013). Διερεύνηση των απόψεων του ΜΠΣ «Σπουδές στην Εκπαίδευση» για την εξ αποστάσεως εξατομικευμένη μάθηση του ΕΑΠ - Μια μελέτη περίπτωσης. *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, 9 (1), 74-93. <http://dx.doi.org/10.12681/jode.9803>

Τσιμπουκλή, Α. Φίλιπς, Ν. (2010). *ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ*
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Freire, P. (2006). *Η αγωγή του καταπιεζόμενου*. Αθήνα: Κέδρος.

Ψηφίδου, Κυριακοπούλου, & Κατσίκης (2021). Εξ αποστάσεως επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση κατά την πανδημία: προσαρμογές και προκλήσεις για εκπαιδευόμενους και εκπαιδευτές στην Ευρώπη. *1ο Διεθνές Διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Συνέδριο Από τον 20ο στον 21ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες*, 0, 85-93.

Νόμοι

Νόμος 2009/1992, άρθρο 2, παρ. 1, Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και άλλες διατάξεις. Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ Α 18/14.02.1992)

Νόμος 3879/2010, άρθρο 2, παρ. 1, Ανάπτυξη της Δια Βίου Μάθησης και λοιπές διατάξεις, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (163/Α` 21.9.2010).

Νόμος 4186/2013, άρθρο 17, παρ. 1, Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ 193/Α/17-9-2013).

Νόμος 4763/2020, άρθρο 24, Ίδρυση Πειραματικών Ι.Ε.Κ. και Θεματικών Ι.Ε.Κ.

Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ 254 /21-12-2020).

Διαδικτυακές πηγές

Ackerman, C., E. (2019). *What is self – regulation?* Ανακτήθηκε στις 19/8/2021 από: <https://positivepsychology.com/self-regulation/>

Ελληνόφωνοι bloggers/έρευνα. Ανακτήθηκε στις 2/11/2021 από: <https://ereuna.wordpress.com/993/>

Eurydice (2021). *Εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων.* Ανακτήθηκε από: https://eacea.ec.europa.eu/nationalpolicies/eurydice/content/adult-education-and-training-33_el

CASEL'S SEL Framework (2020). *Sel publications.* Ανακτήθηκε από:

<https://casel.s3.us-east-2.amazonaws.com/CASEL-SEL-Framework-11.2020.pdf>

CFI (2021). *What is Focus group.* Ανακτήθηκε από:

(<https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/other/focus-group/>)

Hector Lanz, (2017). *How do focus groups work?* Bing video. Ανακτήθηκε από: <https://youtu.be/3TwwVQIZPsw>

Καραγεωργίου, Ε. (2015). Αυτορρύθμιση και κίνητρα επίτευξης σε μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες και ήπια νοητική ανεπάρκεια. (*Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, διπλωματική εργασία*). Ανακτήθηκε 19/8/2021 από <http://ikee.lib.auth.gr/record/281522/files/GRI-2016-15920.pdf>

Κόκκος, Α. (2021). «17^ο diaNEOsis Live: Τεχνική Εκπαίδευση, Εκπαίδευση Ενηλίκων Και Διά Βίου Μάθηση στην Ελλάδα». Ανακτήθηκε στις 07/10/2021 από: <https://www.youtube.com/watch?v=FaWwAQqtfA0>

Λακασάς, Α. (2020). «Η κατάρτιση προσφέρεται για e-learning», *Καθημερινή Ανακτήθηκε* στις 24/03/2021 από: <https://www.kathimerini.gr/pages/matter-of-class/1080304/i-katartisi-prosferetai-gia-e-learning/>

Νεκτάριος, Μιλτιάδης. (2021). 17^ο diaNEOsis Live: Τεχνική Εκπαίδευση, Εκπαίδευση Ενηλίκων Και Διά Βίου Μάθηση στην Ελλάδα. Ανακτήθηκε από: <https://www.youtube.com/watch?v=FaWwAQqtfA0>

OECD, (2015). Ανακτήθηκε από: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264228368-8-en.pdf?expires=1634399394&id=id&accname=guest&checksum=A910C303E8BF60CBC84BFCA9248E5B0A>

Social policy. gr (2014). *Ομάδες εστίασης* (2014). Ανακτήθηκε από: <https://socialpolicy.gr/2014/03/%CE%BF%CE%BC%CE%AC%CE%B4%CE%B5%CF%82-%CE%B5%CF%83%CF%84%CE%AF%CE%B1%CF%83%CE%B7%CF%82.html>

Στριγγάρη, Δ. (2020). *Η σημασία της αυτορρύθμισης και προτάσεις για την απόκτηση αυτορρυθμιστικών δεξιοτήτων*. Ανακτήθηκε από: <https://www.psychologynow.gr/arthra-psychologias/sxoleio/mathisi/8908-i-simasia-tis-aftorrythmisis-kai-protaseis-gia-tin-apoktisi-aftorrythmistikon-deksiotiton.html>

Talis (2018). Ανακτήθηκε από:

Τι συνεπάγεται το TALIS 2018 για | πολιτικής Αποτελέσματα TALIS 2018 (Τόμος II): Εκπαιδευτικοί και Διευθυντές Σχολείων ως Πολύτιμοι Επαγγελματίες | ΟΟΣΑ iLibrary (oecd-ilibrary.org)

Unesco-Hellas (2019). *Η σημασία της διά βίου μάθησης*. Ανακτήθηκε από:<http://www.unesco-hellas.org/%CE%B7-%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B4%CE%B9%CE%B1-%CE%B2%CE%AF%CE%BF%CF%85-%CE%BC%CE%AC%CE%B8%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82/>

UNESCO, (2015). *Recommendation on Adult Learning and Education*. Ανακτήθηκε από :<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000245179>

Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων. Ανακτήθηκε από :
<https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/MST173/chapter10%CF%80%CE%BC.pdf>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Ερωτηματολόγιο για τη διερεύνηση των απόψεων των καταρτιζομένων των ΔΙΕΚ της Δυτικής Μακεδονίας για την Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση, στο πλαίσιο Διπλωματικής Μεταπτυχιακής εργασίας του ΠΜΣ "Επιστήμες της Αγωγής με Νέες Τεχνολογίες".

Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου είναι ανώνυμη και προαιρετική και μπορείτε να τη διακόψετε οποιαδήποτε στιγμή. Μπορείτε να συμμετέχετε στην έρευνα μόνο μία φορά.

Η συμβολή σας είναι πολύτιμη στη διερεύνηση των επιπτώσεων της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης των καταρτιζομένων. Δε θα διαρκέσει πάνω από 10 λεπτά.

Αν συμφωνείτε να συμμετάσχετε στην παραπάνω έρευνα, σας παρακαλούμε να δηλώσετε τη συγκατάθεσή σας κάνοντας κλικ στο κουτί «Συμφωνώ». Μετά πατήστε στο κουμπί "Επόμενο" για να μεταβείτε στην έρευνα.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Επιστημονικά Υπεύθυνη Καθηγήτρια : Γκιαούρη Στεργιανή

Ερευνήτρια: Στεφάνογλου Σουλτάνα

«Αφού έχω διαβάσει και έχω κατανοήσει τις παραπάνω πληροφορίες συναινώ στη συμμετοχή μου στην παραπάνω έρευνα».

Δημογραφικά Στοιχεία

1. Φύλο

1. Άνδρας
2. Γυναίκα
3. Δεν θέλω να τοποθετηθώ

2. Ηλικία

1. 18-24
2. 25-34
3. 35-44
4. 45-54
5. 55 και άνω

3. Οικογενειακή κατάσταση (επιλέξτε ότι ισχύει για εσάς, π.χ. άγαμος και με παιδιά):

1. Άγαμος/η
2. Έγγαμος/η
3. Διαζευγμένος/η
4. Χηρεία
5. Με παιδιά

4. Τόπος κατοικίας:

1. Αγροτική περιοχή (λιγότερους από 2.000 κατοίκους)
2. Ημιαστική περιοχή (2.000-9.999 κατοίκους)
3. Αστική περιοχή (από 10.000 κατοίκους και άνω)

5. Αν εργάζεστε ποιο είναι το μηνιαίο εισόδημά σας;

1. 200-400 €
2. 400-600 €
3. 600-700 €
4. 700-900 €
5. 900-1100 €
6. 1100 και πάνω

6. Επίπεδο Μόρφωσης (Επιλέξτε τον ανώτερο τίτλο σπουδών που κατέχετε)

1. Απόφοιτος/η ΕΠΑΣ
2. Απόφοιτος/η Λυκείου (ΓΕΛ-ΕΠΑΛ)
3. Απόφοιτος/η ΙΕΚ
4. Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (ΑΕΙ, ΤΕΙ)
5. Μεταπτυχιακό
6. Άλλη Επαγγελματική Σχολή
7. Άλλο (προσδιορίστε)

7. Ειδικότητα που παρακολουθείτε:

1. Τομέας Αισθητικής και κομμωτικής
2. Τομέας παραϊατρικών επαγγελματών (εργοθεραπείας, ιατρικών εργαστηρίων, νοσηλευτικής (γενικής-εντατικής), ακτινολογίας, φαρμακείου, φυσικοθεραπείας, πλήρωμα ασθενοφόρου.
3. Τομέας Επιστημών και Τεχνών (Βρεφονηπιοκόμων, Προπονητών αθλημάτων, Συντηρητής έργων τέχνης και αρχαιοτήτων , Φωτογραφίας, Τεχνολογίας Ενδύματος και Υποδήματος)
4. Τομέας Μαγειρικής-Ζαχαροπλαστικής- Τυροκομίας, Αμπελουργίας)
5. Τομέας στελεχών Διοίκησης και Οικονομίας και Επικοινωνίας (Δημοσιογραφία, Μάρκετινγκ, Τουριστικών μονάδων)
6. Τομέας Περιβάλλοντος (Βιολογικής-Οργανικής Γεωργίας, Δασικής Προστασίας, Συνοδός Βουνού, Δομικών Έργων και Γεωπληροφορικής, Εγκαταστάσεων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, Μηχανικός Θερμικών Εγκαταστάσεων).
7. Τομέας Ασφάλειας (Προσώπων και Υποδομών, Αρχαιοτήτων).

8. Εξάμηνο φοίτησης

Α' Εξάμηνο

Β' Εξάμηνο

Γ' Εξάμηνο

Δ' Εξάμηνο

9. Σε ποιο ΔΙΕΚ είστε καταρτιζόμενος/η

1. Αμυνταίου

2. Γρεβενών

3. Καστοριάς

4. Κοζάνης

5. Πτολεμαΐδας

6. Φλώρινας

10. Ο λόγος της φοίτησής σας σε αυτή την ειδικότητα αποσκοπεί:

1. Εύρεση εργασίας

2. Εμπλουτισμός των δεξιοτήτων για το επάγγελμά μου

3. Θέλω να κάνω κάτι διαφορετικό

4. Άλλο

11. Η πρότερη γνώση σας σχετικά με τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών θεωρείτε ότι ήταν: (1= Πολύ Κακή έως 5= Πολύ καλή).

1. Πολύ κακή

2. Αρνητική

3. Μέτρια

4. Καλή

5. Πολύ καλή

12. Κατά τη διάρκεια της καραντίνας παρακολουθήσατε εξ αποστάσεως μαθήματα ή/και εργαστήρια;

1. ΝΑΙ

2. ΟΧΙ

13. Λάβατε κάποια επιμόρφωση ή οδηγίες από το ΙΕΚ για τη χρήση των εργαλείων Εξ αποστάσεως εκπαίδευσης;

1. ΝΑΙ

2. ΟΧΙ

14. Είχατε σύνδεση Internet στο χώρο κατοικίας σας κατά την περίοδο που αποφασίστηκε η Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση;

1. ΝΑΙ

2. ΟΧΙ

15. Τι χρησιμοποιήσατε για να συνδέεστε στα εξ' αποστάσεως μαθήματα; (Μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μία απαντήσεις).

1. Η/Υ

2. Laptop

3. Tablet

4. Κινητό τηλέφωνο

5. Κάμερα / web Κάμερα

6. Μικρόφωνο

7. Ηχεία (ενσωματωμένα ή εξωτερικά)

8. Headset (Ακουστικά κεφαλής με μικρόφωνο)

9. Άλλο

16. Η Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε:

1. Σύγχρονα

2. Ασύγχρονα

3. Και τα δύο

17. Ποιες πλατφόρμες σύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν;

1. Webex

2. Zoom

3. Skype

4. Google meet

5. Google Hangouts

6. Google classroom

7. Microsoft teams

8. Blackboard

9. Conference

10. Jitsi Meet

11. Άλλο (προσδιορίστε)

18. Ποιοι τρόποι ασύγχρονης εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν;

1. e- class
2. e- learning
3. e -mail
4. chat
5. forum
6. e-me
7. Edmodo

8. Άλλο (προσδιορίστε)

19. Για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας των καταρτιζομένων με τους /τις εκπαιδευτές/τριες χρησιμοποιήθηκαν και άλλοι τρόποι επικοινωνίας;

1. sms
2. ομάδα viber
3. ομάδα messenger
4. skype
5. e-mail
6. Μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, Instagram)
7. Τηλέφωνο

8. Άλλο (προσδιορίστε)

20. Ποια από τα παρακάτω τεχνικά εμπόδια συναντήσατε στην παρακολούθηση των Online μαθημάτων με τον/την εκπαιδευτή/τρια σας;

1. Συχνό πρόβλημα με το δίκτυο (γραμμή σύνδεσης μη σταθερή / μη επαρκής)
2. Αδυναμία φωνητικής επικοινωνίας εκ μέρους σας (π.χ. έλλειψη μικρόφωνου)
3. Προβληματική ακουστική κατά τη διδασκαλία (ο/η εκπαιδευτής/τρια δεν ακουγόταν καθαρά)
4. Αδυναμία επικοινωνίας εκ μέρους σας λόγω έλλειψης κάμερας
5. Προβληματική εικόνα κατά τη διδασκαλία (ο διαμοιρασμός της εικόνας ήταν ανεπαρκής)
6. Δεν είχατε κανένα πρόβλημα έως τώρα

7. Άλλο

21. Η σύγχρονη εκπαίδευση πραγματοποιούνταν με τη μορφή τηλεδιάσκεψης, ύστερα από έγκαιρη ενημέρωση του/της εκπαιδευτή/τριας για το χρονοδιάγραμμα των μαθημάτων.

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ

22. Στα εργαστηριακά μαθήματα στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση ο/η εκπαιδευτής/τρια ανέλυε μια δραστηριότητα (βίντεο, προσομοίωση, φωτογραφία) που έπρεπε να δημιουργηθεί, να φωτογραφηθεί και να αναρτηθεί από τους/τις καταρτιζόμενους/ες στο e-class, σε συγκεκριμένο χρονικό όριο.

1. ΝΑΙ

2. ΟΧΙ

23. Στην ασύγχρονη εκπαίδευση το εκπαιδευτικό υλικό εκτός από κείμενο μελέτης, περιείχε και διαδραστικές δραστηριότητες (υπερσυνδέσμους, βίντεο, μελέτες περίπτωσης, κουίζ κατανόησης, κουίζ αξιολόγησης, αναστοχαστικές δραστηριότητες).

1. ΝΑΙ

2. ΟΧΙ

24. Το παραπάνω εκπαιδευτικό υλικό στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση ήταν βοηθητικό για την κατανόηση των εννοιών και των δραστηριοτήτων; (1=καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4=πολύ, 5=πάρα πολύ)

1.Καθόλου

2.Ελάχιστα

3.Μέτρια

4.Πολύ

5.Πάρα πολύ

25. Οι δραστηριότητες στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση ήταν κατάλληλες για την εφαρμογή της γνώσης (1=καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4=πολύ, 5=πάρα πολύ)

1.Καθόλου

2.Ελάχιστα

3.Μέτρια

4.Πολύ

5.Πάρα πολύ

26. Οι μαθησιακές δραστηριότητες στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση ήταν ενθαρρυντικές για τη συνέχιση της φοίτησής σας; (1=καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4=πολύ, 5=πάρα πολύ)

1.Καθόλου

2.Ελάχιστα

3.Μέτρια

4.Πολύ

5.Πάρα πολύ

27. Η φοίτησή σας και η παρακολούθηση των μαθημάτων στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση ήταν τακτική; (1=καθόλου, 2=λίγο, 3=μέτρια, 4= πολύ, 5=πάρα πολύ)

1.Καθόλου

2. Λίγο

3. Μέτρια

4. Πολύ

5.Πάρα πολύ

28. Η επικοινωνία με τους εκπαιδευτές/τριες στην εξ αποστάσεως διδασκαλία ήταν συχνή, για θέματα που αφορούσαν στο επόμενο μάθημα, ανάθεση εργασίας ή ανατροφοδότηση; (1=Καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4= πολύ, 5=πάρα πολύ)

1=Καθόλου

2=Ελάχιστα

3=Μέτρια

4=Πολύ

5=Πάρα πολύ

29. Οι ατομικές δραστηριότητες στην εξ αποστάσεως διδασκαλία ήταν πιο συχνές, από ό,τι ήταν οι ομαδικές; (1=Καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4= πολύ, 5=πάρα πολύ)

1.Καθόλου

2.Ελάχιστα

3.Μέτρια

4.Πολύ

5.Πάρα πολύ

30. Οι εργασίες στην εξ αποστάσεως διδασκαλία που ήταν ομαδικές, θεωρείτε ότι βοηθούσαν στην επικοινωνία, στη συνεργασία και στην καλύτερη απόδοση της ομάδας; (1=Καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4= πολύ, 5=πάρα πολύ)

1.Καθόλου

2.Ελάχιστα

3.Μέτρια

4.Πολύ

5.Πάρα πολύ

31. Ο απαιτήσεις των εργασιών στην εξ αποστάσεως διδασκαλία, σας έκανε να σκέπτεστε τη μη συνέχιση της φοίτησής σας; (1=Καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4= πολύ, 5=πάρα πολύ)

- 1.Καθόλου
- 2.Ελάχιστα
- 3.Μέτρια
- 4.Πολύ
- 5.Πάρα πολύ

32. Νιώθατε σιγουριά ότι θα τα καταφέρετε; (1=καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4= πολύ, 5=πάρα πολύ).

- 1.Καθόλου
- 2.Ελάχιστα
- 3.Μέτρια
- 4.Πολύ
- 5.Πάρα πολύ

33. Η θετική ανατροφοδότηση των εκπαιδευτών/τριων σας έδινε κουράγιο και κίνητρο για να συνεχίσετε (1=καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4= πολύ, 5=πάρα πολύ)

- 1.Καθόλου
- 2.Ελάχιστα
- 3.Μέτρια
- 4.Πολύ
- 5.Πάρα πολύ

34. Με ποιους τρόπους πραγματοποιήθηκε η αξιολόγησή σας (πρόοδος, εξετάσεις εξαμήνου) στην εξ' αποστάσεως διδασκαλία;

1. Προφορικά
2. Εργασία e-learning
3. Απαλλακτική εργασία
4. Project
5. Παρουσίαση ομαδικής εργασίας στο webex
6. Μελέτη περίπτωσης στο e-class
7. Κουίζ
8. Συνδυασμός (προφορικών και γραπτής εργασίας ή κουίζ).
9. Άλλο

35. Στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, υπήρχε πολύ καλή συνεργασία με τους εκπαιδευτές/τριες (1=Καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4= πολύ, 5=πάρα πολύ)

1.Καθόλου

2.Ελάχιστα

3.Μέτρια

4.Πολύ

5.Πάρα πολύ

36. Στην Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση, η επικοινωνία με τους εκπαιδευτές/τριες ήταν βοηθητική για τη διεκπεραίωση των εργασιών που σας ανέθεταν; (1=Καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4= πολύ, 5=πάρα πολύ)

1.Καθόλου

2.Ελάχιστα

3.Μέτρια

4.Πολύ

5.Πάρα πολύ

37. Το κλίμα με τους/τις άλλους/ες καταρτιζόμενους/ες, στην Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση ήταν θετικό; (1=Καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4= πολύ, 5=πάρα πολύ)

1.Καθόλου

2.Ελάχιστα

3.Μέτρια

4.Πολύ

5.Πάρα πολύ

38. Στην Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση, όταν αντιμετωπίζατε ένα πρόβλημα, γνωρίζατε ότι οι συν-καταρτιζόμενοι/ες σας ήταν πρόθυμοι/ες να σας βοηθήσουν, στέλνοντάς σας υλικό που θα σας διευκόλυνε, ή διευκρινίζοντάς σας κάποιες απορίες, μέσα από την ομάδα συμμετοχής στα κοινωνικά δίκτυα; (1=Καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4= πολύ, 5=πάρα πολύ)

1.Καθόλου

2.Ελάχιστα

3.Μέτρια

4.Πολύ

5.Πάρα πολύ

39. Όταν ένας/μια συν-καταρτιζόμενος/η, στην Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση, αντιμετώπιζε κάποιο πρόβλημα, ήσασταν πρόθυμος/η να βοηθήσετε μέσα από την ομάδα συμμετοχής σας στα κοινωνικά δίκτυα) ; (1=Καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4= πολύ, 5=πάρα πολύ)

1.Καθόλου

2.Ελάχιστα

3.Μέτρια

4.Πολύ

5.Πάρα πολύ

40. Σε πιθανές δυσκολίες, στην Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση, πιστεύατε ότι οι συν-καταρτιζόμενοι/ες σας θα σας άκουγαν με κατανόηση; (1=Καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4= πολύ, 5=πάρα πολύ)

1.Καθόλου

2.Ελάχιστα

3.Μέτρια

4.Πολύ

5.Πάρα πολύ

41. Στην Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση, όταν είχατε μια δυσκολία δεν βρίσκατε ανταπόκριση από τους συν-καταρτιζόμενους/ες σας. (1=Καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4= πολύ, 5=πάρα πολύ)

1.Καθόλου

2.Ελάχιστα

3.Μέτρια

4.Πολύ

5.Πάρα πολύ

42. Νιώθατε απογοητευμένος/η από τις προσπάθειές σας στην εξ' αποστάσεως διδασκαλία; (1=Καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4= πολύ, 5=πάρα πολύ)

1.Καθόλου

2.Ελάχιστα

3.Μέτρια

4.Πολύ

5.Πάρα πολύ

43. Στη διάρκεια της Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευσης, επιλέγατε ένα κατάλληλο περιβάλλον στο σπίτι, που δεν σας αποσπούσε την προσοχή για τη μελέτη σας. (1=καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4=πολύ, 5=πάρα πολύ)

1.Καθόλου

2.Ελάχιστα

3.Μέτρια

4.Πολύ

5.Πάρα πολύ

44. Στη διάρκεια της Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευσης, φτιάχνατε ένα πλάνο της ενότητας που μελετούσατε. (1=καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4=πολύ, 5=πάρα πολύ)

1.Καθόλου

2.Ελάχιστα

3.Μέτρια

4.Πολύ

5.Πάρα πολύ

45. Στη μελέτη σας, στη διάρκεια της Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευσης, τονίζατε τις κύριες έννοιες που έπρεπε να επικεντρωθείτε. (1=Καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4=πολύ, 5=πάρα πολύ)

1.Καθόλου

2.Ελάχιστα

3.Μέτρια

4.Πολύ

5.Πάρα πολύ

46. Στη διάρκεια της Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευσης, για την κατανόηση μιας έννοιας αναζητούσατε πληροφορίες από επιπλέον πηγές (ψηφιακό υλικό που παρέθετε συμπληρωματικά ο/η εκπαιδευτής/τρια, υπερσυνδέσμους, βίντεο, φωτογραφίες, γλωσσάρι). (1=Καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4=πολύ, 5=πάρα πολύ)

1.Καθόλου

2.Ελάχιστα

3.Μέτρια

4.Πολύ

5.Πάρα πολύ

47. Στο τέλος της μελέτης κάθε ενότητας, στη διάρκεια της Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευσης, υπήρχε κουίζ αξιολόγησης; (1=καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4=πολύ, 5=πάρα πολύ)

- 1.Καθόλου
- 2.Ελάχιστα
- 3.Μέτρια
- 4.Πολύ
- 5.Πάρα πολύ

48. Ποια είναι η γνώμη σας για την Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση; (1=πολύ αρνητική, 2=αρνητική, 3=μέτρια, 4= καλή, 5=πολύ καλή).

1. Πολύ αρνητική
2. Αρνητική
3. Μέτρια
4. Καλή
5. Πολύ καλή

49. Αν μπορείτε να επιλέξετε τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης ή τη φυσική παρουσία στο ΙΕΚ, ποια θα προτιμούσατε;

1. Φυσική παρουσία για όλα τα μαθήματα / εργαστήρια
2. Εξ' αποστάσεως Εκπαίδευση εκτός των μαθημάτων που κρίνεται αναγκαία η φυσική παρουσία
3. Άλλο

50. Θεωρείτε ότι η σύγχρονη εξ αποστάσεως διδασκαλία ήταν καλά οργανωμένη, ώστε δεν υπήρχε διαφορά με τη δια ζώσης; (1=καθόλου, 2=ελάχιστα, 3=μέτρια, 4=πολύ, 5=πάρα πολύ)

- 1.Καθόλου
- 2.Ελάχιστα
- 3.Μέτρια
- 4.Πολύ
- 5.Πάρα πολύ

51. Ποιες είναι οι μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζατε σχετικά με την Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της καραντίνας (μέχρι 5 επιλογές).

1. Έλλειψη σαφούς επικοινωνίας με τον/την εκπαιδευτή/τρια για το πώς να συνεχίσετε να συμμετέχετε στο μάθημα

2. Έλλειψη καθοδήγησης σχετικά με τον τρόπο χρήσης των νέων τεχνολογιών στις οποίες

έπρεπε να συμμετέχετε

3. Η δυσκολία κατανόησης του μαθησιακού υλικού που παρέχονταν από τους/τις εκπαιδευτές/τριες

4. Η δυσκολία χρήσης των διαδικτυακών πλατφορμών που σας ζητήθηκε να χρησιμοποιήσετε

5. Η αδυναμία πρόσβασης σε φορητό υπολογιστή ή Η/Υ

6. Άλλες απαιτήσεις στο σπίτι (π.χ. φροντίδα παιδιών ή άλλα εξαρτώμενα άτομα)

7. Η έλλειψη τεχνικών γνώσεων / δεξιοτήτων

8. Η απροθυμία συμμετοχής σας σε διαδικτυακή εκπαιδευτική διαδικασία

9. Η έλλειψη οργάνωσης και ψηφιακού μετασχηματισμού του περιεχομένου του μαθήματος που παρακολουθείτε.

10. Η έλλειψη σε συμβουλευτικές υπηρεσίες τεχνικής υποστήριξης του ΙΕΚ (helpdesk).

11. Άλλο

52. Τι είναι εκείνο ή εκείνα που σας προβληματίζουν στην έως τώρα Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσή σας; (Μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μία απαντήσεις)

1. Υπάρχει ελλιπής επικοινωνία με τους/τις καταρτιζόμενους/ες από την πλευρά του/τις εκπαιδευτή/τριας

2. Ο/η εκπαιδευτής/τρια κατά τη σύγχρονη επικοινωνία αξιοποιούσε μόνο παρουσιάσεις /

κείμενα

3. Δεν υπήρχε ενεργή συμμετοχή και αλληλεπίδραση στη σύγχρονη επικοινωνία

4. Κουραστικές/πολύωρες διαλέξεις

5. Δεν δόθηκε βοηθητικό / υποστηρικτικό υλικό

6. Δινόταν πολύ υλικό για μελέτη

7. Δινόταν πολλές ασκήσεις/δραστηριότητες και εργασίες

8. Δεν υπήρχε ανατροφοδότηση

9. Δεν υπήρχε οργάνωση της ύλης

10. Δεν έχω κάτι αρνητικό να αναφέρω

53. Ποια θεωρείτε αρνητικά στοιχεία στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση; (Μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μία απαντήσεις).

1. Ένα αίσθημα μοναξιάς ή απομόνωσης
 2. Η διατάραξη της οικογενειακής / επαγγελματικής ζωής
 3. Η αίσθηση κόπωσης ή / και αδυναμίας συγκέντρωσης
 4. Η πολύωρη ενασχόληση μπροστά σε μια οθόνη
 5. Μυοσκελετικά προβλήματα
 6. Ελλιπής κατάρτιση στην ειδικότητα σας
 7. Άλλο
54. Τι σας λείπει περισσότερο στην περίοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης;
1. Η επαφή και η επικοινωνία με τους άλλους/ες καταρτιζόμενους/ες
 2. Η φυσική παρουσία στην τάξη ή στα σημεία συγκέντρωσης στα διαλείμματα
 3. Η άμεση επικοινωνία με τον/την εκπαιδευτή/τρια
 4. Η πρακτική άσκηση στο χώρο των εργαστηρίων
 5. Οι παρακολουθήσεις σε εργαστήρια εκτός ΙΕΚ
 6. Άλλο
55. Ποια θεωρείτε θετικά στοιχεία στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση; (Μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μία απαντήσεις)
1. Παρακολούθηση από το χώρο σας
 2. Ευέλικτη ώρα μαθημάτων
 3. Περισσότερος χρόνος για αυτόνομη μελέτη στο σπίτι.
 4. Αξιοποίηση ψηφιακών πόρων και ψηφιακής βιβλιοθήκης
 5. Αξιοποίηση διαδραστικού πολυτροπικού υλικού.
 6. Οι επιπλέον γνώσεις που αποκτήσατε από τη χρήση των πλατφορμών και άλλων διαδικτυακών εργαλείων
 7. Η εξοικείωση με την οργάνωση, διαχείριση και αρχειοθέτηση των εγγράφων στον Η/Υ ή στο φορητό υπολογιστή
 8. Άλλο
56. Θα θέλατε να υπάρχει δυνατότητα να παρακολουθείτε μέρος των μαθημάτων του εξαμήνου εξ αποστάσεως και μετά τη λήξη της περιόδου της καραντίνας;
1. ΝΑΙ
 2. ΟΧΙ

Συνέντευξη εκπαιδευτών

Φύλο:

Ηλικία: 18-24 25-34 35-44 45-54 54 και άνω

Ειδικότητα:

Έτη προϋπηρεσίας:

Σπουδές:

1. Ποιες ήταν οι πρώτες σκέψεις σας όταν σας ανακοινώθηκε ότι θα συνεχίσετε με εξ αποστάσεως διδασκαλία;
2. Είχατε γνώσεις χειρισμού πλατφορμών και αν όχι λάβατε κάποιες οδηγίες και επιμορφώσεις από το Ι.Ε.Κ. ;
3. Ποια και τι είδους προβλήματα αντιμετωπίσατε στην ΕξαΕ; (τεχνικά, συνδεσιμότητα, έλλειψη συσκευών, ή άλλου εξοπλισμού, κλπ.).
4. Έχετε λάβει κάποια επιμόρφωση για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και τις παιδαγωγικές αρχές που θα πρέπει να πληροί το ψηφιακό υλικό;
5. Είχατε εκπαιδευτικό υλικό στην ειδικότητά σας για τους καταρτιζόμενους/ες, και τι εργαλεία χρησιμοποιήσατε για τη διδασκαλία;
6. Το μάθημά σας ήταν θεωρητικό ή και πρακτικό; Πώς πραγματοποιήσατε τα εργαστηριακά μαθήματα;
7. Θεωρείτε ότι η πολύ καλή οργάνωση των διαδικτυακών μαθημάτων έχει την ίδια αποτελεσματικότητα με τη δια ζώσης διδασκαλία;
8. Ποιοι είναι ο προβληματισμοί σας για την ΕξαΕ;
9. Ποια είναι κατά την άποψή σας τα θετικά στοιχεία της ΕξαΕ;
10. Θα επιθυμούσατε τη συνέχιση της ΕξαΕ και όταν δεν υπάρχει περίοδος καραντίνας;

Συνέντευξη στελέχους γραμματείας

Ημερομηνία 23/08/2021

1. Ποια είναι η εμπειρία σας για την ΕξαΕ; Ήταν η εκπαιδευτική σας δομή σε ετοιμότητα προκειμένου να εφαρμοστεί;

Το ΔΙΕΚ ξεκίνησε πιλοτικά την χρήση πλατφόρμας τηλεκπαίδευσης αρκετά χρόνια πριν με σκοπό την διακίνηση σημειώσεων από τους εκπαιδευτές προς τους

καταρτιζόμενους με μικρή όμως επιτυχία. Η πανδημία και τα μέτρα που λήφθηκαν για την αντιμετώπισή της δημιούργησαν την ανάγκη για επικαιροποίηση των εργαλείων της ΕξαΕ και τη μετάβαση προσωρινά στο μοντέλο της ασύγχρονης ΕξαΕ, ενώ η συνεχιζόμενη ισχύς των μέτρων το προηγούμενο έτος ανάγκασε το ΔΙΕΚ να μεταβεί μερικώς σε σύγχρονη ΕξαΕ με παράλληλη χρήση ασύγχρονης.

Η εκπαιδευτική δομή μας κλήθηκε εν μέσω πανδημίας να υλοποιήσει πλάνο διεξαγωγής των μαθημάτων μέσω τηλεκπαίδευσης με χρήση αφ' ενός πλατφόρμας ασύγχρονης ΕξαΕ, αφ' ετέρου με χρήση εργαλείων τηλεδιάσκεψης για την διεξαγωγή μαθημάτων. Αν και τα χρονικά διαστήματα που δόθηκαν για την μετάβαση σε ΕξαΕ ήταν πειστικά, η δομή μας κατάφερε να ανταπεξέλθει και να εντάξει σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα σπουδαστές και καταρτιζόμενους στο πρόγραμμα της και να επιλύσει τα όποια προβλήματα προέκυψαν.

2. Σας δόθηκαν οδηγίες και υποστήριξη από την προϊστάμενη αρχή;

Η προϊστάμενη αρχή παρείχε πολύ γενικές κατευθυντήριες γραμμές που αφορούσαν την χρήση της ΕξαΕ για την υλοποίηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Δεν δόθηκαν οδηγίες για χρήση συγκεκριμένων εργαλείων ή εφαρμογή συγκεκριμένων μεθόδων, οπότε η δομή μας αναγκάστηκε να αποφασίσει η ίδια για τον τρόπο εφαρμογής της ΕξαΕ. Δεν δόθηκε καμιά ουσιαστική υποστήριξη στα ΔΙΕΚ για την εφαρμογή της ΕξαΕ.

3. Ποιες ήταν οι δυσκολίες και οι προκλήσεις που συναντήσατε στην οργάνωση της μετάπτωσης της εκπαίδευσης σε ΕξαΕ;

Οι βασικές δυσκολίες για την μετάβαση σε ΕξαΕ κινήθηκαν σε δύο βασικούς άξονες:

α) Έλλειψη εξοπλισμού και

β) Έλλειψη εμπειρίας στη χρήση εργαλείων ΕξαΕ

Η έλλειψη εξοπλισμού αφορά και την υλοποίηση από μεριάς εκπαιδευτικής δομής της πλατφόρμας ασύγχρονης ΕξαΕ αλλά και την ανάγκη χρήσης ηλεκτρονικών συσκευών που να υποστηρίζουν τη διαδικασία της ΕξαΕ από τους σπουδαστές και τους εκπαιδευτές. Η εκπαιδευτική μας μονάδα δεν διαθέτει τον απαραίτητο εξοπλισμό ώστε να μπορεί να υποστηρίξει την πραγματοποίηση διαδικτυακών μαθημάτων σε αίθουσα ούτε διαθέτει υποδομή για την εγκατάσταση πλατφόρμας ασύγχρονης ΕξαΕ.

Η έλλειψη εμπειρίας στη χρήση εργαλείων ΕξαΕ αφορά τους εκπαιδευτές, τους καταρτιζόμενους και τη διοίκηση της δομής, καθώς κλήθηκαν σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα να χρησιμοποιήσουν εργαλεία για τα οποία δεν είχαν πρότερη επαφή και εκπαίδευση (πλατφόρμα ασύγχρονης ΕξαΕ και πλατφόρμα τηλεδιασκέψεων). Επίσης λόγω της καθολικής εφαρμογής της ΕξαΕ σε όλο το εκπαιδευτικό φάσμα, ένα μέρος των εκπαιδευτών και των σπουδαστών καλούνταν να χρησιμοποιούν εργαλεία ΕξαΕ την ίδια ώρα μέσα στην ημέρα με άλλα μέλη της οικογένειάς τους, κάτι που δυσχέραινε ακόμα περισσότερο τη συμμετοχή τους.

4. Ποιες πλατφόρμες τηλεκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκαν, τόσο για την ασύγχρονη όσο και τη σύγχρονη ΕξαΕ;

Η ασύγχρονη ΕξαΕ υλοποιήθηκε με εγκατάσταση της πλατφόρμας OpenEClass στον διαδικτυακό χώρο που φιλοξενείται η ιστοσελίδα του ΔΙΕΚ στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο. Η σύγχρονη ΕξαΕ υλοποιήθηκε από όσους εκπαιδευτές την επέλεξαν με χρήση διαφόρων γνωστών εφαρμογών τηλεδιάσκεψης όπως Webex, Zoom, Skype κτλ.

5. Υπήρχε κάποια ενημέρωση – επιμόρφωση από μέρους σας, όσον αφορά τους εκπαιδευτές/τριες;

Όσον αφορά στους εκπαιδευτές, η δομή μας τους ενημέρωσε για την ύπαρξη της πλατφόρμας OpenEClass και τους διευκόλυνε στην αρχική φάση λειτουργίας της παρέχοντας τους έτοιμους λογαριασμούς πρόσβασης και μαθήματα με καταχωρημένους τους καταρτιζόμενους ανά μάθημα. Δεν κατέστη δυνατή η περαιτέρω επιμόρφωση για τη χρήση των εργαλείων της ΕξαΕ από τη δομή μας λόγω της πανδημίας.

6. Υπήρχε κάποια ενημέρωση – επιμόρφωση από μέρους σας, όσον αφορά τους καταρτιζόμενους/ες;

Όσον αφορά στους εκπαιδευόμενους, η δομή μας τους ενημέρωσε για την ύπαρξη της πλατφόρμας OpenEclass και τους παρείχε τα στοιχεία πρόσβασης σε αυτήν μέσω email. Όπως για τους εκπαιδευτές, ομοίως και για τους καταρτιζόμενους δεν κατέστη δυνατή η περαιτέρω επιμόρφωση για τη χρήση των εργαλείων της ΕξαΕ.

7. Ποια ήταν τα προβλήματα που αντιμετωπίσατε όσον αφορά τους σπουδαστές/τριες; (Θέματα συνδεσιμότητας, συσκευές σύνδεσης, γνώσεις χρήσης πλατφορμών, ψηφιακή μέριμνα).

Τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίσαμε ως δομή σε σχέση με τους καταρτιζόμενους ήταν τα παρακάτω:

α) Ένας μικρός αριθμός καταρτιζόμενων δεν διέθετε πρόσβαση στο internet στην οικία τους, ενώ αρκετοί αναγκάζονταν να παρακολουθούν τις τηλεδιασκέψεις από το κινητό τους.

β) Μεγάλο μέρος των καταρτιζόμενων δεν είχε τις απαραίτητες ψηφιακές δεξιότητες λόγω ηλικίας.

γ) Αρκετοί σπουδαστές έδειξαν δυσκολία ή απροθυμία στην πραγματοποίηση εργασιών για την αξιολόγηση τους.

δ) Αν και οι καταρτιζόμενοι των ΔΙΕΚ εντάχθηκαν στην Ψηφιακή Μέριμνα, σε κάποιες περιπτώσεις οι λογιστές που αναλάμβαναν την διαδικασία εκ μέρους των οικογενειών των καταρτιζομένων δεν ήταν επαρκώς ενημερωμένοι, με αποτέλεσμα να καθυστερούν οι διαδικασίες.

8. Με ποιο τρόπο πραγματοποιήθηκαν τα εργαστηριακά μαθήματα, υπήρχαν τμήματα που παρακολούθησαν δια ζώσης με προληπτικά μέτρα, σε εργαστήρια της εκπαιδευτικής σας δομής;

Τα εργαστηριακά μαθήματα όλων των ειδικοτήτων στο σύνολό τους ολοκληρώθηκαν μέσω ΕξαΕ. Με βάση τις οδηγίες που έλαβε η δομή μας από το υπουργείο, δεν πραγματοποιήθηκαν δια ζώσης εργαστηριακά μαθήματα τα χρονικά διαστήματα που ίσχυαν τα μέτρα προστασίας για την πανδημία.

9. Όσον αφορά στην πρακτική άσκηση των καταρτιζομένων, με ποιο τρόπο εφαρμόστηκε;

Η πρακτική άσκηση ανεστάλη κατά το χρονικό διάστημα εφαρμογής των μέτρων προστασίας από την πανδημία, ενώ με την άρση των περιορισμών αυτών η πρακτική άσκηση ξεκίνησε πάλι με χρήση μέτρων προστασίας.

10.Θεωρείτε ότι θα μπορούσε να συνεχιστεί η ΕξαΕ στην εκπαίδευση και κατάρτιση και με ποιες προϋποθέσεις;

Κατά την προσωπική μου άποψη η ΕξαΕ έχει πολύ συγκεκριμένο πεδίο εφαρμογής στην εκπαίδευση και κατάρτιση και σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να υποκαταστήσει την δια ζώσης εκπαίδευση σε μεγάλο χρονικό διάστημα. Μπορούν ωστόσο να χρησιμοποιηθούν μέθοδοι και εργαλεία της ΕξαΕ ως υποστηρικτικά στην δια ζώσης εκπαιδευτική διαδικασία. Για παράδειγμα η ασύγχρονη πλατφόρμα Eclass μπορεί να χρησιμοποιηθεί: α) ως αποθετήριο σημειώσεων και επιπλέον εκπαιδευτικού υλικού, β) ως ένα forum ανταλλαγής απόψεων και υποβολής ερωτημάτων στον εκπαιδευτικό κατά τη διάρκεια της μελέτης στο σπίτι και γ) ως μέσο υποστήριξης της αξιολόγησης των εκπαιδευόμενων, ενώ η τηλεδιάσκεψη μπορεί να λειτουργήσει ως εναλλακτική σε περιπτώσεις βραχυπρόθεσμης αδυναμίας διεξαγωγής των μαθημάτων δια ζώσης (λόγω πχ καιρικών συνθηκών ή ασθένειας του εκπαιδευτή).

Με βάση την ανατροφοδότηση που έχουμε λάβει από σπουδαστές και εκπαιδευτές, διαπιστώσαμε ότι η ΕξαΕ στο χώρο της κατάρτισης δεν προσφέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα σε σχέση με άλλες δομές εκπαίδευσης, καθώς από τη φύση της η κατάρτιση εστιάζει στην παροχή πρακτικών γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτούν την φυσική παρουσία των καταρτιζόμενων.